

KENIAN AARTEET

Kolme toiminnallista lähetysnäyttelyä lapsille ja nuorille

Petra Gröhn
Opinnäytetyö, syksy 2012
Diakonia-ammattikorkeakoulu,
Diak Etelä, Kauniainen
sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
sosionomi (AMK)+kirkon
nuorisotyönohjaajan
virkakelpoisuus + lastentarhanopettajan
virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Gröhn, Petra. Kenian aarteet. Kolme toiminnallista lähetysnäyttelyä lapsille ja nuorille. Diak Etelä, Kauniainen, syksy 2012. 117s., 5 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, sosiaalialan koulutusohjelma, Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus + lastentarhanopettajan kelpoisuus

Opinnäytetyön tavoitteena oli uusia Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen vuokraamat, lapsille tarkoitetut Kenian pienoisenäyttelyt. Opinnäytetyössäni suunnittelin ja toteutin kolme toiminnallista lähetysnäyttelyä: leikki-ikäisille, kouluikäisille ja nuorille.

Opinnäytetyön käytännön toteutus alkoi syksyllä 2011, kun olin monikulttuurinen ammattillisuus -opintokokonaisuuden harjoittelussa Keniassa Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen lähetyskentällä. Hankin sieltä uusia esineitä näyttelyyn ja sain oppia lähetystyöstä ja kenialaisten lasten ja nuorten arjesta. Teorian ja omien kokemuksieni pohjalta suunnittelin kolme lähetysnäyttelyä, joissa tavoitteena oli antaa tietoa kenialaisen lapsen ja nuoren elämästä sekä lähetystyöstä, antaa lapselle ja nuorelle mahdollisuus osallistua lähetystyöhön ja auttaa hyväksymään erilaisuutta.

Työn keskeisinä teoreettisina lähtökohtina olivat lähetystyö ja lähetyskasvatus osana kristillistä kasvatusta. Kasvatuksellisia taustateorioina hyödynsin konstruktivistista oppimiskäsitystä sekä toiminnallisia oppimismenetelmiä. Toiminnallisten lähetysnäyttelyiden suunnittelussa ja toteutuksessa huomioin lapsen ja nuoren kehitystason.

Opinnäytetyö koostuu kahdesta osasta: teoriasta sekä teorian pohjalta syntyneistä ohjeistuksista toiminnallisten lähetysnäyttelyiden järjestämiseen. Seurakunnat, koulut, päiväkodit ja muutkin tahot ympäri Suomea voivat vuokrata näyttelyt Evankeliumiyhdistykseltä, joten tuotoksesta on hyötyä useille ryhmille. Opinnäytetyöni toteutuksiin osallistuvat ryhmät olivat erittäin tyytyväisiä näyttelyihin, jotka tuovat paljon uutta jo olemassa oleviin lähetyskasvatusmateriaaleihin.

Asiasanat: lähetysnäyttely, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, lähetystyö, kristillinen kasvatus, konstruktivistinen oppimiskäsitys, toiminnalliset oppimismenetelmät

ABSTRACT

Gröhn, Petra. Treasures of Kenya. Three Interactive Mission Exhibitions for Children and the Youth. 117 p., 5 appendices. Language: Finnish. Kauniainen, Autumn 2012. Diaconia University of Applied Sciences. Degree Programme in Social Services, Option in Christian Youth Work and Education. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of the study was to improve three mission exhibitions of the Lutheran Evangelical Association of Finland. They represent mission in Kenya for children and the youth. I planned and implemented three interactive mission exhibitions. The target groups were children aged 4–6 years, the school aged children and the youth.

The project was carried out in the autumn 2011. I completed a practical training in Kenya in the field of Mission of Lutheran Evangelical Association of Finland as a part of my multicultural studies. I purchased new items for exhibitions during the training. I also learned a lot about the mission and life of the children and the youth in Kenya. Based on the theory and my experiences I planned three interactive mission exhibitions. The objective of the exhibitions was to offer information on mission and life of the children and the youth in Kenya. In addition, the aim was to provide a possibility to participate in mission and to help children and the youth to accept differences.

This thesis is a product. The theoretical part of this thesis consists of mission work and mission education as a part of Christian education. As a pedagogical theory I used the theory of constructivism and the methods of learning by doing. In the planning and implementation of the interactive mission exhibitions I took into account the development of children and the youth.

The thesis consists of two parts, the theory and instructions on how to arrange an interactive mission exhibition. The Lutheran Evangelical Association of Finland rents the exhibitions for different kinds of groups: parishes, schools, and kindergartens. According to the feedback, the groups who participated in the mission exhibitions were very satisfied with it. This thesis will bring a lot of new perspective for the existing material on mission education.

Keywords: mission, mission exhibition, Christian education, constructivism, learning by doing-methods, Lutheran Evangelical Association of Finland

SISÄLLYS

1 LÄHTÖKOHDAT LÄHETYSNÄYTTELYILLE	5
2 LÄHETYSTYÖ SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAISESSA KIRKOSSA	7
2.1 Lähetyksen kokonaisvaltaisuus	7
2.2 Lähetystyö kirkon ja seurakuntien arjessa	9
2.3 Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys	10
2.3.1 Sley'n lapsi- ja nuorisotyö	12
2.3.2 Sley'n lähetystyö Keniassa	13
3 LÄHETYSKASVATUS OSANA KRISTILLISTÄ KASVATUSTA.....	15
3.1 Lähetykskasvatus leikki-ikäisten parissa	17
3.2 Koululaisten lähetykskasvatus	18
3.3 Lähetykskasvatus nuorisotyössä	19
3.4 Lähetykskasvatusmateriaaleja.....	21
4 LAPSEN KEHITYS JA USKO	22
4.1 Toimielias leikki-ikäinen	22
4.2 Koululainen lapsi	23
4.3 Nuoruus elämänvaiheena	24
5 OPPIMINEN	26
5.1 Konstruktivistinen oppimiskäsitys	26
5.2 Toiminnalliset oppimismenetelmät	27
5.3 Leikki ja kertomukset.....	28
6 PROSESSIN KUVAUS	30
6.1 Esineiden ja havaintojen keruu Keniassa.....	30
6.2 Teoria käytännöksi	31
6.2.1 Pyhäkoulu leikki-ikäisille	32
6.2.2 Kenian aarteet -peli koululaisille ja nuorille	34
6.3 Saatu palaute ja sen arviointi.....	36
7 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTIA.....	41
7.1 Tavoitteiden toteutuminen.....	41
7.2 Työskentely yksin ja yhteistyötahojen kanssa.....	42
7.3 Ammatillinen kehittyminen.....	44
LIITE 1: Kenian pienoismalli leikki-ikäisille.....	52
LIITE 2: Kenian aarteet -peli koululaisille	61
LIITE 3: Kenian aarteet -peli nuorille.....	84
LIITE 4: Pelien tehtäviä	108
LIITE 5: Kuvia.....	113

1 LÄHTÖKOHDAT LÄHETYSNÄYTTELYILLE

Jo opintojeni alkuvaiheessa tiesin, että haluan tehdä opinnäytetyönä jotakin lähetykskasvatukseen liittyvää. Lopullisen aiheen sain keväällä 2011 Toimiessani Suomen Luterilaisen Evankeliumiyhdistyksen (josta käytän työssäni sen virallista lyhennettä Sley) Pyhän Sydämen kappelin messuyhteisön lähetysvastaavana. Sleyn lähetystyön materiaalisiihteeri Liisa Räsänen kaipasi tuolloin apua kenialaisen lapsen arkea ja Keniassa tehtävää lähetystyötä esittelevien pienoisenäyttelyiden uusimiseen. Innostuin aiheesta heti ja tarjouduin tekemään näyttelyt opinnäytetyönä.

Olin Keniassa harjoittelussa syksyllä 2011. Hankin sieltä tavaroita uusiin näyttelyihin, ja ennen kaikkea tutustuin Sleyn Keniassa tekemään lähetystyöhön ja kenialaiseen kulttuuriin. Opinnäytetyössäni suunnittelin ja toteutin lukemani teorian ja omien kokemusieni pohjalta kolme toiminnallista lähetysnäyttelyä: leikki-ikäisille, kouluikäisille ja nuorille. Leikki-ikäisten näyttelyssä tehdään kuvitteellinen matka Keniaan ja leikin kautta opitaan lähetystyöstä. Koululaisten ja nuorten näyttely on Kenian aarteet - niminen peli, jossa lähetystyön arki ja merkitys avautuvat erilaisten tehtävien ja esineiden kautta.

Kenialaisen lapsen arkea ja Keniassa tehtävää lähetystyötä havainnollistavat pienoisenäyttely ovat yhteen isoon matkalaukkuun mahtuvia kokonaisuuksia, jotka sisältävät kenialaisen lapsen/nuoren arkielämään liittyvää esineistöä: pyhäkoulun, kodin, koulun ja vapaa-ajan käyttötavaroita ja kuvasuurennoksia. Kaikki laukut sisältävät myös kirjallisen ohjeistuksen näyttelyn tilaajalle, jonka avulla kuka tahansa voi toteuttaa lapsille tai nuorille toiminnallisen lähetystuokion tilasta riippumatta. Lapset ja nuoret saavat näyttelyssä esineiden katselun lisäksi kokeillen, leikkien, kuunnellen ja pohtien oppia lähetystyöstä ja Kenian kulttuurista, sekä kuulla ilosanomaa Jeesuksesta. Varsinkin seurakunnat, joilla on nimikkolähetti Keniassa, hyötyvät työstäni.

Opinnäytetyön nimi Kenian aarteet, viittaa kolmeen asiaan, joiden kautta hahmottuvat myös työni tavoitteet: auttaa hyväksymään erilaisuutta, antaa tietoa lähetystyöstä ja kenialaisen lapsen ja nuoren elämästä sekä antaa mahdollisuus olla mukana lähetystyössä. Kenian aarteilla tarkoitan ensinnäkin kaikkia näyttelyssä olevia esineitä. Työssäni sain nähdä lasten aitoa kiinnostusta ja uteliaisuutta näitä esineitä kohtaan, jotka kertovat pal-

jon kenialaisten elämästä. Lapset eivät arkaile tarttua esineisiin, ihmetellä ja esittää kysymyksiä. Lähetyskasvatuksessa autetaan lasta ymmärtämään, että muiden maiden ihmisten tapojen tunteminen on tärkeää ja että ihmiset eri puolilla maailmaa ovat monessa suhteessa samanlaisia kuin hän itse. (Kilpi & Lehtonen-Inkinen 1997, 197.)

Toiseksi nimi Kenian aarteet viittaa kenialaisiin ihmisiin Jumalan aarteina. Lähetysnäytelyssä lapsille kerrotaan, että Jumala rakastaa kaikkia ihmisiä maapallolla. Tästä rakkaudesta jotkut ovat valmiita lähtemään kertomaan kauas niillekin ihmisille, joilla ei ole asiat yhtä hyvin kuin meillä Suomessa. Lapsi saa näin kokea olevansa osa suurta Jumalan perhettä, jonka jäsenet tarvitsevat toisiaan, mistä syntyy halu auttaa ja rukoilla lähetystyön puolesta (Kilpi & Lehtonen-Inkinen 1997, 197).

Kenian aarteilla tarkoitan myös sitä iloa ja positiivisuutta, jonka evankeliumi on tuonut monen kenialaisen elämään. Suurin lahja, minkä Jumala meille antaa, on evankeliumi. Tätä lahjaa ei saa pitää itsestäänselvyytenä, vaan kalleimpana aarteena, jota levitämme myös muille.

2 LÄHETYSTYÖ SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAISESSA KIRKOSSA

Lähetystyö perustuu Jumalan pelastussuunnitelmaan (Lindgren 2001, 20) ja sillä on vahvat juuret historiassa. Vanhassa testamentissa Jumala käy vuoropuhelua sekä Israelin kansan, että yksittäisten ihmisten kanssa. (Ahonen 2000, 34.) Ratkaisevan käänteen pelastushistoriassa muodostaa Israelin valinta. Abrahamin kanssa tehty liitto ja sen vahvistuminen tulevat yhteyden perustaksi. Abraham sai kolme kauaskantoista lupaus (1 Moos 12. ja 15. luku). Abraham sai lupauksen siitä, että hänen jälkeläistensä saama siunaus tulee olemaan siunaus kaikille maailman kansoille (1 Moos. 22:18). Tämä Abrahamille annettu lupaus on lähetysteologisesti yksi lähetysten keskeisimpiä perusteluja. (Ahonen 2000, 37–38.) Israelin kansan vaiheet ja kokemukset valmistsivat kristillisen lähetysten liikkeelle lähtöä. Juutalaisuus kiinnosti sen ajan ihmisiä, mutta Israelin aktiivisuus pelastussanomien välittäjänä jäi vähäiseksi. (Ahonen 2000, 52–53.)

Jeesus tuli heidän luokseen ja puhui heille näin: ”Minulle on annettu kaikki valta taivaassa ja maan päällä. Menkää siis ja tehkää kaikki kansat minun opetuslapsiksi: kastakaa heitä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen ja opettakaa heitä noudattamaan kaikkea, mitä minä olen käskennyt teidän noudattaa. Ja katso, minä olen teidän kanssanne kaikki päivät maailman loppuun asti” (Raamattu, Matt 28:18-20).

Matteuksen lähetyskäsky kertoo lähetysten perustan, tavoitteet ja sisällön. Perusta löytyy, kuten jo edellä mainittiin, kolmiyhteisen Jumalan pelastussuunnitelmasta. Jumala on lähetysten varsinainen tekijä. Lähetystyön tavoite on kaikkien kansojen tekeminen opetuslapsiksi, eli Kristuksen maailmanlaajan seurakunnan syntyminen. Sisällössä keskeisintä on kaste ja opetus, toisin sanoen sana ja sakramentti. (Lindgren 2001, 19.) Lähetyskäskyyn liittyy myös lupaus Kristuksen läsnäolosta, joka selittää opetuslapsena elämistä. Kristuksen läsnäolo on uskonelämän edellytys, ja se antaa voimaa erityisesti siellä missä hänen nimeään julistetaan uusille ihmisille. (Ahonen 2000, 57.)

2.1 Lähetystyön kokonaisvaltaisuus

Lähetysten lähtökohtana on kirkon olemus lähetettynä kirkkona, joka toteuttaa lähetystehtäväänsä jumalanpalvelusyhteisönä, sanoman viejänä, palvelijana sekä parantajana (Rasolondraibe 2002, 63–64; Lähetys kontekstissa 2005, 40.)

Jumalanpalvelusyhteisönä kirkko kutsuu sanalla ja sakramenteilla ihmisiä koolle ja ylläpitää seurakuntaa (Rasolondraibe 2002, 64). Seurakuntien perustaminen on välttämättömyyttä lähetystyössä. Kristuksen seurakunnan olemukseen kuuluu paikallisseurakuntarakenne. (Lindgren 2001, 86.)

Sanomaa vievänä yhteisönä kirkko todistaa Jeesuksesta sanoin ja teoin. (Rasolondraibe 2002, 64.) Evankeliumi pitää ilmaista selvin sanoin niin, että kulloisenkin kontekstin ja ajan ihmiset pystyvät sen ymmärtämään. Evankelioivan julistuksen kautta kirkko kutsuu ihmisiä kasteelle ja sen kautta ottamaan vastaan syntien anteeksiantamuksen ja liittymään kristittyjen yhteyteen. (Lähetys kontekstissa 2005, 41.)

Palvelevana yhteisönä kirkko toteuttaa tehtävänsä kahdella tavalla: evankelioivalla ja evankelisella palvelulla. Evankelioiva palvelutehtävä on luonteeltaan julistavaa. Evankelinen palvelu taas haluaa ilman taka-ajatuksia lievittää ihmisten hätää. Se on esimerkiksi katastrofiapua, humanitaarista apua, jälleenrakennusta, kehitysapua, hoitotyötä tai diakoniatyötä. Esimerkkinä kummassakin tapauksessa on Jeesus Kristus, joka ei tullut palveltavaksi vaan palvelemaan (Matt. 20:28). (Rasolondraibe 2002, 64.)

Kirkolle on uskottu erilaisia hengellisiä lahjoja ihmisten ja yhteisöjen tervehdyttämiseksi (Rasolondraibe 2002, 64). Parantavana yhteisönä kirkko toteuttaa parantavaa toimintaa sekä kirjaimellisesti että kuvainnollisesti. Parantaminen voi olla terveyden- ja sairaanhoitoa, sielunhoitoa ja neuvontatyötä. (Rasolondraibe 2002, 64.) Toisaalta se on myös hengellistä ja emotionaalista hoitoa, joka pyrkii vaalimaan oikeudenmukaisuutta ja rauhaa. (Rasolondraibe 2002, 64; Lähetys kontekstissa 2005, 44.)

Sana ja teko, julistus ja palvelu kuuluvat yhteen. Lähetetty kirkko ei voi pitää niitä erillään. Diakonia on erottamaton osa evankeliumia ja kirkon lähetystehtävää. (Rasolondraibe 2002, 65; Ahonen 2000, 254; Paarma 2002, 42.) Kirkko on olemassa ollakseen merkinä Jumalan valtakunnasta. Tämä tapahtuu käytännössä todistamalla sanoin ja teoin Kristuksesta ja palvelemalla lähimmäisiään. (Ahonen 2003, 101.)

2.2 Lähetystyö kirkon ja seurakuntien arjessa

Kirkkolain ensimmäisessä luvussa kirkon tehtäväksi määritellään Jumalan sanan julistaminen ja sakramenttien jakaminen sekä kristillisen sanoman levittäminen lähimmäisenrakkauden toteuttamiseksi. Lähetystyö mainitaan neljännessä luvussa yhdeksi seurakunnan tehtäväksi. (Kirkkolaki 1993, 1.luku 2§, 4.luku 1§.) Kirkkojärjestyksen mukaan seurakunnan ja sen jäsenten tulee edistää lähetystyötä. Tarkoituksena on levittää evankeliumia niille, jotka eivät ole vielä kristittyjä. (Kirkkojärjestys 1993, 4.luku 4§)

Lähetystyötä ei pitäisi nähdä vain yhtenä kirkon monista tehtävistä (Ahonen 2000, 51). Näin kuitenkin ajatellaan edelleen ja se heijastuu toimintaan seurakunnissa (Ahonen 2003, 18). Vuonna 1998 valmistuneessa kirkon lähetystyön toimikunnan Koko kirkon missio -mietinnössä tavoitteeksi asetettiin muun muassa, että lähetys läpäisee seurakunnissa kaikkien työalojen toimintaa ja seurakunta nähdään lähetystyön subjektina (Koko kirkon missio 1998). Kuitenkin vain pienessä osassa seurakuntia (6 %) lähetystyö on vahvasti integroitu muiden työalojen kanssa (Monikasvoinen kirkko 2008).

Alun perin lähetystyö on ollut erottamaton osa kirkon ja seurakunnan toimintaa. (Ahonen 2003, 17–18.) Historiallisista syistä lähetysnäky kuitenkin kapeutui, kun kirkon ja valtion liitto keskiajalla sitoi kirkon valtion pyrkimyksiin. Protestanttien kirkkojen uuden ajan lähetystyö syntyi vapaaehtoisuudelta. Lähetystyöstä tuli kirkon rinnakkaista toimintaa, josta vastasivat lähetysjärjestöt. (Ahonen 2000, 51; Ahonen 2003, 58–59.)

Nykyään seurakuntien ja lähetysjärjestöjen yhteistyö on vahvuus Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetystyössä (Kirkon lähetysstrategia 2008, Korpiaho 2002, 132). Kirkolliskokouksen hyväksymät kirkon lähetysjärjestöt ovat Suomen lähetysseura, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland, Suomen Piipaseura, Suomen Evankelisluterilainen Kansanlähetys, Evankelis-luterilainen Lähetisyhdistys Kylväjä sekä Radiolähetysjärjestö Sanansaattajat (Kirkon lähetysstrategia 2008, Kirkon Tutkimuskeskus 2008). Lähetysjärjestöt toteuttavat työtään useimmiten paikallisseurakuntien kanssa (Kirkon lähetysstrategia 2008). Seurakunnat tekevät nimikkoyhteistyösopimuksia lähetysjärjestöjen kanssa sekä tukevat talousarviomäärärahoissa näiden toimintaa (Kirkon lähetysstrategia 2008).

Käytännössä seurakuntien missionaarisuus näkyy ulkomailla tehtävän lähetystyön tukemisena ja lähetyskasvatuksena sekä seurakunnan tavoittavana toimintana eli evankelioimistytönä. Edellisestä ovat perinteisesti vastanneet lähetyspiirit. Lähetyspiireissä lähetystä tuetaan esirukouksen ja varainhankinnan muodossa sekä pitämällä yhteyttä ulkomaisiin työalueisiin. 1960-luvulla alkanut nimikkotoiminta on rakentunut juuri lähetyspiirien perinteen pohjalle. Nimikkotoiminta on tuonut konkreettisuutta työhön. (Koko kirkon missio 1998.)

Lähetystyö ja kansainvälinen diakonia on tärkeä liittää myös jumalapalveluselämään; virsiin, esirukouksiin ja julistukseen (Koko kirkon missio 1998; Meyers 2010). Tärkeää olisi myös miettiä, miten tavoitetaan ne, jotka eivät ole ikinä käyneet kirkossa ja miten maahanmuuttajat kutsutaan mukaan jumalanpalvelukseen. Yhteisöllisyyden vaaliminen on myös olennainen osa missionaarisista kirkkoa, sillä ovathan kaikki kristityt, nuoret sekä vanhat eri roduista, yhtä Kristuksen perhettä. (Meyers 2010.)

Seurakuntien lähetystyössä on mukana paljon vapaaehtoisia (Kirkon lähetysstrategia 2008). Vapaaehtoistoiminnan muodot ovatkin yleistyneet seurakunnissa. Yleisimpiä näistä ovat lähetystapahtumat ja -tilaisuudet. Muita lähetystyön vapaaehtoistoiminnan muotoja ovat muun muassa myyjäiset, lähetyslounaat, -retket, -kahvilat, -kirpputorit, -kaupat, -leirit, -opintoryhmät ja toiminta ei-kristittyjen maahanmuuttajien kohtaamiseksi. (Monikasvoinen kirkko 2008.)

2.3 Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys

Evangelisen liikkeen juuret ovat herännäisyydessä. Liikkeen syntyyn vaikutti ratkaisevasti pastori Fredrik Gabriel Hedbergin (1811–93) toiminta. Etelä-Suomen herännäispappien johtaja, sielunhoitaja ja ohjaaja Fredrik Gabriel Hedberg irtautui ajattelussaan herännäisyyden opillisista tulkinnoista ja painotuksista löydettyään Lutherin tavoin pelastusvarmuuden *Raamatusta*. Hedberg korosti iloa uskosta ja sen omistamisesta armon ikävöinnin sijaan. Vuonna 1844 Hedberg ystävineen irrottautui lopullisesti herännäisyydestä. Hedbergiä sekä hänen kannattajiaan alettiin kutsua evankelisiksi. Omaksi, laajemmaksi kansanliikkeeksi evankelisuus muotoutui 1870- ja 1880-luvuilla. (Salomäki 2010, 45–46.) Vuonna 1873 perustettiin liikkeen keskusjärjestöksi Suomen luterilainen

evankeliumiyhdistys ry (SLEY) erityisesti kustantamaan ja levittämään luterilaista kirjallisuutta. Se hyväksyttiin kirkon viralliseksi lähetysjärjestöksi vuonna 1954. (Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a.a.)

Suomen Luterilainen evankeliumiyhdistys (SLEY) oli aluksi kaksikielinen, mutta vuonna 1922 se jaettiin kielen perusteella. Ruotsinkielinen yhdistys sai nimen Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland (SLEF). Se hyväksyttiin kirkon viralliseksi lähetysjärjestöksi 1969. SLEF tekee lähetystyötä Keniassa julistustyön lisäksi lapsi- ja nuorisotyön, ammattiopetuksen sairaanhoidon ja rakennusprojektien kautta. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a.)

Evangelisen liikkeen opilliset korostukset ovat muotoutuneet vastakkainasettelussa herrännäisyyden kanssa. Evankelista uskoa on kuvattu ”omistavaksi uskoksi”. Hedbergin perintö voidaan tiivistää neljään korostukseen: Jumalan sanaan, evankeliumiin Kristuksessa, vapaaseen armoon sekä armonvälineisiin. Jumalan sana nähdään kaiken perustana, jolla kaikkea tulisi mitata. Evankelinen liike pitää tärkeänä tunnustuksellisuutta ja luterilaisuudesta kiinnipitämistä. (Salomäki 2010, 50-51; Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a; Suomen Luterilainen evankeliumiyhdistys i.a.a.)

Pääasialliset Sley:n toimintamuodot ovat julistustyö, raamattuopetus, ja musiikkityö. Eri puolilla maata järjestetään leirejä, seuroja, jumalanpalveluksia, evankeliumijuhlia, lähetyspiirejä ja tapahtumia kaiken ikäisille, yleensä yhteistyössä seurakuntien kanssa. (Salomäki 2010, 51; Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a.a.)

Sley:n lähetystyö alkoi varsinaisesti vuonna 1900 Japanissa. Japani oli 70 vuoden ajan Sley:n ainoa lähetyskenttä, kunnes vuonna 1970 avattiin toinen lähetyskenttä Keniaan. (Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a.f.) Vuonna 2011 Sleyllä oli ulkomailla 33 lähetystyöntekijää lapsineen. Japanin ja Kenian lisäksi Sley:n lähetystyöntekijöitä työskentelee tällä hetkellä Sambiassa, Venäjällä, Virossa ja Etelä-Sudanissa (Vuosikertomus 2011, 59-61). Lisäksi paikallisten kirkkojen toimintaa tuetaan Papua-Uusi-Guineansa, Kongossa ja Etelä-Koreassa. Vuonna 2011 Sley aloitti pitkästä ajasta oman lähetyskurssin (Vuosikertomus 2011, 30, 35, 39).

2.3.1 Sleyn lapsi- ja nuorisotyö

Sleyn lapsi- ja nuorisotyössä kaikki toiminta perustuu Raamattuun ja luterilaiseen tunnustukseen. Työtä tehdään yhdessä Sleyn piirien ja seurakuntien kanssa ja siinä on mukana kymmeniä vapaaehtoisia vastuunkantajia. (Suomen Luterilainen evankeliumiyhdistys i.a.f.) Vapaaehtoisten toimintaa tuetaan valmistamalla opetusmateriaalia ja tehtäviin kouluttamalla (Vuosikertomus 2011, 15).

Lapsi- ja varhaisnuorisotyössä järjestetään pyhäkouluja, leirejä, juhlia ja muita tapahtumia. Muutamalla paikkakunnalla on myös varhaisnuorten iltoja pari kertaa kuukaudessa. (Suomen Luterilainen evankeliumiyhdistys i.a.f.) Säännöllisesti kokoontuvia koko perheen pienryhmiä on useita. Myös perheleirejä järjestetään. Lasten ja varhaisnuorten Vinkki-lehden välityksellä opetetaan Raamattua ja se toimii myös yhteydenpitovälineenä evankelisiin koteihin. (Vuosikertomus 2011, 15).

Seikkaillen läpi Raamatun -materiaali julkaistiin syksyllä 2011 Sleyn kotisivuilla kaikkien vapaaseen käyttöön. Se on noin 300-sivuinen raamattuopetusmateriaali, joka sisältää 48 Uuden testamentin kertomusta taustatietoineen ohjaajalle. Materiaali tarjoaa monipuolista tekemistä lapsille ja varhaisnuorille. (Vuosikertomus 2011, 14.)

Sleyn nuorisotyössä säännölliset nuortenillat ovat toiminnan kivijalka. Vuonna 2011 uutena työmuotona alkoivat Nurkkaillat Porissa, joissa raamattuopetuksen lisäksi on usein musiikkiartisti esiintymässä. Perinteisiä nuorten seuroja järjestetään erityisesti Pohjanmaalla ja Satakunnassa. Myös nuortenleirit ja rippikoulut keräävät hyvin nuoria. (Vuosikertomus 2011, 17.)

Sleyn järjestämä Maata näkyvissä -festarit on Pohjoismaiden, jopa Euroopan suurin kristillinen nuorisotapahtuma 10 000 osallistujallaan. (Salomäki 2010, 51; Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a.a) Maata Näkyvissä Festareiden lisäksi Sleyn nuorisotyö järjestää pienempiä tapahtumia, kuten Evankeliset Musiikkimessut, Karkkugospel ja Ruskaretki Raamattuun. Nuorten musiikkityössä konsertoivat yhtyeet The Road ja Saraste (Vuosikertomus 2011, 16.)

Nuorisomedia Nuotta.com tavoittaa nuoria Nuotta-lehden ja nettiradion kautta. Nuotta.comilla on oma radio-ohjelma viikoittain Radio Deissä ja Kissa pöydälle ohjelmaa esitetään TV7:ssä. Sley julkaisee Nuotta-lehteä ja Nuotta.comia yhteistyössä Kansanlähetysten ja OPKO:n kanssa. (Vuosikertomus 2011.)

2.3.2 Sleyn lähetystyö Keniassa

Luterilaisen lähetystyön alku Keniassa liittyy ruotsalaisen Bibeltroga Vänner (BV) – nimisen järjestön työhön. Ruotsalaiset BV:n lähetit vastasivat toistakymmentä vuotta yksin luterilaisesta lähetystyöstä Länsi-Keniassa. Kun työ alkoi laajentua, matkat kävivät pitkiksi ja taloudelliset voimavarat hupenivat, tuli tarvetta uudelle työvoimalle. Svenska Lutherska Evangeliföreningen i Finland (SLEF) otti Kenian lähetystyön keskeiseksi toimintamuodokseen ja ensimmäiset lähetit saapuivat Keniaan vuonna 1963. (Sääksi 1977, 132, 139.)

Vuonna 1970 tuli mukaan työhön Keniassa myös Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, joka sai Japanin lähetysten rinnalle toisen työkentän. Sley vastasi samaansa kutsuun silloin jo itsenäistyneeltä Kenian luterilaiselta kirkolta, joka tarvitsi uusia voimia kasvavaan työhönsä. Ensimmäisenä lähti matkaan diakonissa Salme Rinta-Komsi syksyllä 1970 Iterion aseman poliklinikalle. Vuosi 1974 merkitsi voimakasta kasvua Sleyn Kenian lähetystyössä. Silloin matkaan lähti lähes samanaikaisesti neljä uutta työntekijää sairaanhoitotyön eri keskuksiin sijoittuen. Sairaanhoitohenkilökunnalle oli tarvetta, sillä Sleyn tuen turvin oli Matongoon rakennettu synnytyslaitos, joka aloitti toimintansa 1974. (Sääksi 1977, 140–142.)

Nykyään Sleyn lähetystyöntekijät Keniassa toimivat julistus-, opetus-, ja diakoniatehtävissä. Sleyn yhteistyökirkon, eli Kenian evankelisluterilaisen kirkon (ELCK) työntekijöiden koulutuksen tukeminen on yksi työn painopistealueista. Papit koulutetaan Matongon teologisessa seminaarissa, joka on perustettu 1987. Seminaarissa on myös diplomitasoinen koulutus diakonissoille. (Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a.b.)

Maasai-heimon alueilla tehdään kolmenlaista työtä. Perusseurakuntatyön lisäksi evankelioimistyöllä pyritään tavoittamaan niitä, jotka eivät vielä tunne Kristusta. Pioneerityön tarkoitus on ulottua sinne, missä kirkko ei vielä toimi. Tavoitteena tässäkin työmuodossa on tukea ja rohkaista paikallisia maasaityöntekijöitä ja kouluttaa uusia työntekijöitä, että seurakunnista tulisi omatoimisia niin toiminnallisesti kuin taloudellisesti. (Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a.c.)

Koillis-Keniassa Sley on tehnyt somalityötä muslimeiden parissa vuodesta 2007 alkaen. Alueella on lukusali koululaisille ja aikuisopetusta naisryhmille, sekä oikeusaputoimisto, jonka tarkoituksena on edistää ihmisoikeuksien toteutumista myös käytännön tasolla. Kirkolla ei ole ollut aikaisemmin työtä kyseisellä alueella, mutta paikalliset ovat ottaneet työmuodot hyvin vastaan. (Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a.d.)

Diakoniatyötä Keniassa toteutetaan mm. laajoilla kummilapsiprojekteilla, joissa kummilapsia on lähemmäs kuusisataa. Sleyn tuen piirissä on myös kehitysvammaisten lasten koulu, orpokoti ja tyttöjen hätämajoitus. Kaikki nämä toimintamuodot ovat vahvasti paikallisen kirkon toimintaa. (Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a.b.)

Credo-ohjelmassa käytännön työstä vastaa paikallinen diakonissa. Ohjelma on perustettu maasaityöille, jotka karkaavat kotoa päästäkseen niin fyysisesti kuin henkisesti tuskallisista asioista, kuten ympärileikkauksesta ja pakkoavioliitosta. Ohjelma tukee tyttöjä järjestämällä heille mahdollisuuden koulunkäyntiin, opettamalla uskonasioita sekä sovittamalla tyttöjen ja vanhempien välejä. Sovittelun ansiosta monet tytöt ovat voineet palata omaan yhteisöönsä. (Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a.e.)

Tulevaisuudessa Kenian työssä panostetaan enemmän alueille, joissa on vähän kristittyjä. Viime vuosina näin on tehtykin esimerkiksi Koillis-Keniassa ja Maasai-alueilla. Opetustyön tukeminen Matongossa niin teologisella kuin opettajaseminaarin puolella nähdään perustelluksi, koska sillä tavoin autetaan yhteistyökirkkoa mahdollisimman kokonaisvaltaiseen omavastuullisuuteen ja itsenäisyyteen. (Sleyn Lähetystyön toimintasuunnitelma 2011–2015.)

3 LÄHETYSKASVATUS OSANA KRISTILLISTÄ KASVATUSTA

Termien uskontokasvatus ja kristillinen kasvatus sisällöt voivat usein sekoittua keskenään. Uskontokasvatus on yhteiskunnan tehtävä ja se tarjoaa kulttuurista, uskonnollista ja katsomuksellista yleissivistystä. Kristillinen kasvatus puolestaan perustuu kristinuskon perusteisiin ja sen yhtenä tavoitteena on kristillisen uskon omakohtainen sisäistäminen, eli kristillisen vakaumuksen syntyminen. (Petäjä 2008, 122.) Usko on kuitenkin aina Jumalan lahja, eikä sitä voida kasvatuksen avulla synnyttää. Uskonnon avulla voidaan silti kasvattaa ja tukea ihmisen kasvua, riippumatta siitä, omaksuuko ihminen uskon. Kasvatuksen kristillisyyttä ei riipu osallistujajoukosta. Olennaista on kasvatuksen orientaatioperusta. Kasvatuksen voidaan siis ajatella olevan kristillistä silloin, kun kasvattajan edustamat arvot ja käsitykset ihmisestä ja maailmasta ovat Kristinuskon mukaisia. (Muhonen & Tirri 2008, 67.) Myös kasvatuksen sisällön ja tavoitteiden tulee olla kristillisiä (Räsänen 2008, 288). Keskeistä on välittää sellaisia tietoja ja taitoja, joiden avulla ihminen oppii refleктоimaan omaa uskoaan ja elämäänsä (Riekkinen 2008, 89).

Kristillisessä kasvatuksessa on huomioitava ainakin kolme näkökulmaa: luominen, syntiinlankeemus ja lunastus. Raamatun luomiskertomuksen mukaan ihminen luotiin Jumalan kuvaksi. Ihmisen kasvu on perimmältään pyrkimystä suuntautua kohti sitä Jumalan kuvaa, joka meissä on. Tämä kuva on kuitenkin vääristynyt syntiinlankeemuksessa, joten kasvatuksessa keskeinen ongelma onkin siinä, miten ihmisessä oleva Jumalan kuva voidaan saattaa ennalleen. Ihminen ei pysty omin voimin hankkimaan itselleen pelastusta, vaan on riippuvainen Jumalan anteeksiantamuksesta ja armosta. Vaikka jokaista ihmistä tulisi ohjata kohti Jumalan kuvan kaltaisuutta, ei kristilliselle kasvatukselle voi kuitenkaan asettaa tiettyä kaavaa. Jokainen ihminen nähdään ainutlaatuisena yksilönä, joka tuo esille jotakin ainutlaatuista Jumalan persoonasta. (Puolimatka 2008, 15–17.)

Lähtökohtana kristillisen kasvatuksen sisällölle on ajatus uskon luonteesta. Usko on ennen kaikkea vuorovaikutuksen, kokemuksen ja rakkauden, eikä niinkään järjen ja ymmärryksen asia. (Ahtiainen 2008, 85.) Ehdoton rakkaus ja toisten ihmisten hyväksyminen ovat kristillisen kasvatuksen lähtökohta ja samalla myös päämäärä. Rakkaus on paras työväline kristilliseen kasvatukseen, mistä Jeesuksen toiminta on hyvänä esimerkkinä. (Riekkinen 2008, 89, 92.)

Lähetyskasvatus on osa kristillistä kasvatusta. Lähetystyö kirkon perustehtävänä koskee kaikkia seurakunnan jäseniä, sekä lapsia että aikuisia (Hiltunen i.a; Kilpi & Lehtonen-Inkinen 1997, 197). Kasteessa jokainen kristitty on kutsuttu tähän tehtävään. Lähetyskasvatus ei eroa millään tavalla muusta seurakunnan kasvatustyöstä. Se on seurakuntaisten ohjaamista osallistumaan lähetystyöhön. Monikulttuurisessa yhteiskunnassamme lähetyskasvatus on myös kulttuurien välistä vuorovaikutusta, ennen kaikkea arjen dialogiin kasvattamista ja oman kasvuympäristön hahmottamista. (Hiltunen i.a.) Lähetyskasvatuksen kautta opitaan toisen ihmisen kunnioittamista ja myötätunnon tuntemista häntä kohtaan (Kilpi & Lehtonen-Inkinen 1997, 198). Kristilliseen ihmiskäsitykseen kuuluu yhtäläinen oikeus hyväksyntään ja rakkauteen. Lähetyskasvatus ohjaa ihmisiä taustoista riippumatta Jumalan rakkauden piiriin. (Hiltunen i.a.)

Lähetyskasvatuksella on kolmenlaisia tavoitteita; antaa tietoa lähetystyöstä eli tiedollisia tavoitteita, antaa mahdollisuus olla mukana lähetystyössä eli toiminnallisia tavoitteita sekä auttaa hyväksymään erilaisuutta eli asenteellisia tavoitteita (Hiltunen i.a; Kilpi & Lehtonen-Inkinen 1997, 197). Lapselle on annettava mahdollisuus ymmärtää miksi lähetystyötä tehdään, eli mikä on lähetystehtävän oikeutus ja perusteet. Lähetystyötä ei tehdä vain säälistä tai syyllisyydestä. Lapsille kerrotaan, että Jeesukseen uskovat auttavat toisia ihmisiä ja heille itselleenkin tarjotaan tähän mahdollisuus esimerkiksi esirukouksen tai kolehdin muodossa. Asenteelliset tavoitteet toteutuvat evankeliumin pohjalta. Empatian avulla lähetyskasvatuksessa opetellaan hyväksymään toiseutta ja monenlaista elämää. (Hiltunen i.a.)

Suomen evangelisluterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön perusta on sekä kaste- ja lähetyskäskyssä (Matt. 28:18–20) että lasten evankeliumissa (Mark. 10:13–16). Kasteopetuksen avulla välitetään uskon perintöä sukupolvilta toisille ja pohditaan yhdessä sitä, mitä on elää kristittynä tässä maailmassa. (Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa. 2010; Porkka 2008, 202.) Kirkon lapsi- ja nuorisotyössä kasvatus toteutuu kasteopetuksen lisäksi ikäkausikohtaisena työnä, ohjauksena ja huolenpitona, yhteistyönä perheiden kanssa ja myös monenlaisena omaehtoisena, osallistavana, osallisuuden kokemuksia mahdollistavana toimintana (Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa. 2010).

3.1 Lähetykasvatus leikki-ikäisten parissa

Kirkon varhaiskasvatuksella tarkoitetaan seurakunnissa lapsi- ja perhetyössä toteutuvaa kirkossa tehtävän kasvatustyön osa-aluetta (Kirkon tutkimuskeskus 2008). Se on kasvatuksellista vuorovaikutusta, joka nousee kristillisestä uskosta ja kristinuskon arvoista. Kirkon varhaiskasvatustyössä korostuvat uskon tradition jakaminen, kokonaisvaltaisuus kasvatuksessa, lapsilähtöisyys ja perheiden arvostaminen. (Lapsi on osallinen 2008, 10.) Varhaiskasvatuksen toimintoja seurakunnissa ovat muun muassa päiväkerhotoiminta, pyhäkoulu ja erilaiset perhekerhot (Kirkon tutkimuskeskus 2008; Seurakuntien lapsityön keskus i.a.a). Seurakunnat järjestävät lapsille ja perheille suunnattuja kirkkohetkiä ja jumalanpalveluksia. Ne pitävät yhteyttä lapsiperheisiin ja kutsuvat heitä lapsiperheille suunnattuihin tapahtumiin. Varhaiskasvatuksen uskontokasvatuksen tukeminen, yhteistyö yhteiskunnan varhaiskasvatuksen toimijoiden kanssa, musiikkikasvatus sekä leiri- ja kesäkerhotoiminta ovat myös osa kirkon kasvatustyön osa-aluetta. (Kirkon tutkimuskeskus 2008; Seurakuntien lapsityön keskus i.a.a.)

Vuosikymmenien ajan kirkon lapsityön vahvuus on ollut päiväkerhotyö (Kirkon tutkimuskeskus 2008). Vuonna 1975 piispainkokouksessa hyväksytyjen seurakunnan päiväkerhotoiminnan tavoitteiden mukaan päiväkerho on kirkon oma työmuoto, joka on seurakunnan kasteopetuksen ja kristillisen kasvatuksen antaja. Päiväkerhotyön välityksellä tuetaan vanhempia heidän kasvatustehtävässään. (Alopaeus-Karhunen & Wennermark 2004, 21.) Päiväkerhot kokoavat kahdesta neljään kertaan viikossa 3–6-vuotiaita lapsia leikkimään, hiljentymään, olemaan ja toimimaan yhdessä. Päiväkerhon ydintä ovat lapsesta välittäminen, lapsuuden ilon kokemukset ja lapsen hengellisen herkkyyden vaaliminen. (Seurakuntien lapsityön keskus i.a.b.) Päiväkerhotyön puitteissa seurakunnissa järjestetään myös muita tilaisuuksia, kuten vanhempainiltoja ja juhlia sekä retkiä ja leirejä (Kirkon tutkimuskeskus 2008).

Pienet ja kouluikäiset lapset kokoontuvat viikoittain, ensisijaisesti sunnuntaisin, pyhäkouluihin. Pyhäkoulu on luonteeltaan lasten jumalanpalveluksen kaltainen. (Kirkon tutkimuskeskus 2008; Seurakuntien lapsityön keskus i.c.) Pyhäkoulussa lauletaan hengellisiä lauluja, kuullaan Raamatun kertomuksia ja rukoillaan (Seurakuntien lapsityön keskus i.a.c). Seurakuntien järjestämiin perinteisiin pyhäkouluihin osallistuvien lasten määrä on ollut laskussa pitkään. (Kirkon tutkimuskeskus 2008.)

Alle kouluikäisille ja 1.–2.-luokkalaisille tarkoitettu Suomen lähetysseuran lastensafari on toiminnallinen lähetysnäyttely, joka viipyy yhdessä hiippakunnassa kuukauden vuodessa ja yhdessä seurakunnassa viikon kerrallaan. Näyttelyssä voivat vierailla esimerkiksi päiväkerho-, ja päiväkotiryhmät. Näyttelystä lapset saavat tietoa ihmisten elämästä eri puolilla maailmaa ja aineksia erilaisuuden ymmärtämiseen ja hyväksymiseen. (Kilpi & Lehtonen-Inkinen 1997, 200-201.) Lähetyskasvatusta päiväkodeissa voidaan toteuttaa myös esimerkiksi kutsumalla lähetystyöntekijöitä vierailulle ja kertomaan omasta työstään (Monikasvoinen kirkko 2008).

3.2 Koululaisten lähetyskasvatus

Seurakuntien varhaisnuorisotyö tarjoaa monipuolista toimintaa 7–14-vuotiaille tytöille ja pojille. Työ pohjautuu kristilliseen ihmiskäsitykseen. Siihen kuuluu tärkeänä osana suhde itseen, suhde Jumalaan, suhde lähimmäiseen ja suhde muuhun luomakuntaan. Kirkon varhaisnuorisotyö tukee lasten kokonaisvaltaista kasvua ottaen huomioon erikikäisten lasten elämän kysymykset ja hengelliset tarpeet. Myös kotien kristillistä kasvatusta tuetaan. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.a.)

Pääosin 7–8-vuotiaille lapsille tarkoitetun aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisessä ovat seurakunnat olleet aktiivisia jo pitkään. Toiminta tapahtuu yleensä iltapäivisin koulun jälkeen, mutta myös aamupäivisin ennen koulun alkua. Aamu- ja iltapäivätoimintaa seurakunnat toteuttavat yleensä yhteistyössä kunnan kanssa. (Kirkon tutkimuskeskus 2008.) Yhteistyötä tehdään myös paikallisten koulujen sekä lasten huoltajien kanssa ja näiden kasvatustyötä pyritään tukemaan. Aamu- ja iltapäivätoiminta pitäisi järjestää niin, että se tukee lapsen tunne-elämän kehitystä ja edistää lasten hyvinvointia ja tasa-arvoisuutta, ennaltaehkäisee syrjäytymistä ja lisää osallisuutta. (Seurakuntien lapsityön keskus i.a.d.)

Seurakuntien varhaisnuorisotyön leirit ja retket kokoavat runsaasti varhaisnuorten ikäluokkaa. Vuonna 2010 leireille ja retkille osallistui 83 900 tyttöä ja poikaa. Näiden lisäksi seurakunnissa kokoontuu erilaisia kerhoja ja partioryhmiä ja myös yksittäisiä tapahtumia järjestetään. Seurakunnan työntekijät tekevät itseään ja seurakunnan toimintaa tunnetuksi kouluvierailujen kautta. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a.a)

Varhaisnuorten lähetysjuhlille kokoontuu vuosittain tuhatkunta osallistujaa. Suomen lähetysseuran lähetysjuhlien yhteydessä pidettävä juhla järjestetään yhteistyössä paikallisten seurakuntien kanssa. Ohjelmassa on toimintaa ja tekemistä, ja varhaisnuoret saavat kokemuksen siitä, miten he voivat olla itse mukana lähetystyössä. (Kilpi & Lehtonen-Inkinen 1997, 200.)

Monilla seurakunnilla on kahdenvälisiä kontakteja maailmalle ystävyysseurakuntien kautta. Työntekijät voivat kutsua varhaisnuorisotyön leireille ja tapahtumiin ulkomaalaisen vierailijan. Työntekijä voi myös lähteä itse lyhytaikaiseen ohjaajavaihtoon ja rikastuttaa kokemustaan ihmiselämän monipuolisuudesta. (Jansa 2010, 277.)

Lasten lähetysrenkas tavoittaa postin välityksellä sellaisetkin lapset, joiden matka seurakunnan kokoontumisiin on hankala, tai joka eivät muuten vain halua sitoutua esimerkiksi kerhotoimintaa. Lasten lähetysrenkaaseen kuuluva saa kirjeen tai lehden muodossa postia noin joka toinen kuukausi. Kirjeessä voi olla nimikkolähetin kuulumisia, kilpailuja, tehtäviä, askarteluja, toisten renkaaseen kuuluvien tervehdyksiä, uutisia lähetysalueilta ja tietoa seurakunnan tapahtumista. Jäsenille on myös mahdollista järjestää tapauksia. Renkaan toiminnasta voi vastata esimerkiksi seurakunnan lähetys sihteeri. (Kilpi & Lehtonen-Inkinen 1997, 201.)

3.3 Lähetyskasvatus nuorisotyössä

Lähetystyö on osa rippikoulun sisältöä. Rippikoulu on osa ihmisen koko elämän ajan kestävästä kasteopetuksesta. Sen tavoitteena on rippikoululaisen vahvistuminen siinä uskossa kolmiyhteiseen Jumalaan, johon hänet on otettu pyhässä kasteessa. Jumala vahvistaa tätä uskoa, kun rippikouluryhmä kuulee Jumalan sanaa, elää sakramenteista, rukoilee ja viettää yhteistä jumalanpalvelusta. Rippikoulun tehtävänä on auttaa nuorta elämään ja ymmärtämään tätä uskon todellisuutta. Konfirmaatiossa nuoret tunnustavat uskonsa ja seurakunta rukoilee heidän puolestaan, heidät siunataan ja he saavat oikeuden osallistua itsenäisesti ehtoolliselle. Rippikoulu ja konfirmaatio ohjaavat nuoren elämään seurakunnan yhteydessä. (Rippikoulusuunnitelma 2001.)

Isoskoulutus on monen seurakunnan nuorisotyön kulmakivi, joka kokoaa suuren määrän edeltävien vuosien rippikoululaisia (Kirkon tutkimuskeskus 2008). Enemmän kuin joka kolmas rippikoulun käyneistä tavoitetaan isostoiminnassa. Isostoimintaa voi jopa kustua kirkon menestystuotteeksi, jonka taustalla on onnistunut rippikoulutyö. Isostoiminta on vapaaehtoistyötä, joka ei rajoitu pelkästään rippikoulutyöhön. Isosia tarvitaan myös varhaisnuorten leireillä, diakoniatyössä, pyhäkoulussa ja muissa vastuutehtävissä. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a.b.)

Laajentuneen isostoiminnan vaikutuksesta perinteinen nuorten ryhmätoiminta on vähentynyt seurakunnissa. Nuorten illat sen sijaan kokoavat suuremman joukon nuoria. Nuorisotyössä järjestetään myös retkiä ja matkoja sekä nuorisotyön leirejä. (Kirkon tutkimuskeskus 2008.) Kirkon nuorisotyön historiassa leirityöllä on ollut vahva merkitys ja edelleen se on osa nuorisotyön ydintä. Leirillä nuoret saavat mahdollisuuden kokea yhteisöllisyyttä ja Pyhän läsnäoloa. Leirit tarjoavat myös yhdessä hiljentymistä ja onnistumisen kokemuksia sekä kaikkien hyväksymistä omana itsenään. (Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a.c.)

Koulujen kansainvälisyyskasvatuksen tavoitteet ovat yhdensuuntaiset seurakuntien lähetyskasvatuksen tavoitteiden kanssa. Kummilapsitoiminta on yksi tapa auttaa ja toimia lähetystyön hyväksi. Koulut tai seurakuntien nuoret voivat sitoutua rukoilemaan kummilapsen puolesta ja maksamaan tietyn summan kuukaudessa lapsen auttamiseksi. Kummitoiminnassa lähetystyö saa konkreettisen muodon. (Kilpi & Lehtonen-Inkinen 1997, 199.)

Musiikin merkitys kotimaisessa työssä lasten ja nuorten parissa on kasvanut. Esimerkiksi Pekka Simojoen säveltämä ja Anna-Mari Kaskisen sanoittama Afrikkalainen messu (1981) on muovannut seurakuntien jumalanpalveluselämää ja se käynnisti uusien messujen aallon niin Lähetysseurassa kuin laajemminkin kirkossa. Lähetysseura on tuottanut seurakuntien käyttöön sen yhteistyökirkon messuja (esimerkiksi namibialainen, kiinalainen ja israelilainen messu) ja Meidän messun lasten käyttöön palvelemaan seurakuntien jumalanpalveluselämää ja lähetystyötä. (Laine 2008, 12.)

3.4 Lähetykasvatusmateriaaleja

Suomen lähetyksseuralla on lapsille suunnattuja vaihtuvia lähetyksnäyttelyitä, jotka pystytetään hiippakunnan alueelle yhden kuukauden ajaksi. Tällä hetkellä seurakuntien tilattavissa on ”Ilo sulle ja mulle” -niminen lasten lähetyksnäyttely, joka on tarkoitettu päiväkotikäisille ja ala-asteen 1. ja 2. luokkien oppilaille. Lähetyksseuran työntekijän johdolla lapset saavat noin 45 minuutin ajan tutustua näyttelyyn. Esineisiin saa koskea ja näyttelyn ohjaajan johdolla lapset oppivat eri maiden leikkejä. Suomen lähetyksseura on lopettanut mininäyttelyiden vuokraamisen. (Suomen lähetyksseura i.a.a.)

Tällä hetkellä Suomea kiertävä ”Yhdessä maailmassa” -lähetyksnäyttely on yläasteikäisille suunnattu peli, jossa on neljä teemaa: vesi, ruoka, ihmisoikeudet ja koulutus. Siinä nuoret saavat tietoa Suomen ja muun maailman kehityshistoriasta sekä Suomen Lähetyksseuran työstä Aasiassa, Afrikassa ja Etelä-Amerikassa. (Suomen lähetyksseura i.a.b.)

Lähetykasvatus-aiheisia opinnäytetöitä on tehty aika paljon. Turusen ja Vainikan opinnäytetyö Santeri Siilin mukana lähetyksstyön lähteillä Lähetyksstyötä tutuksi lapsille tuotti lähetykasvatusmateriaalia lapsityöhön. Lähetykasvatusmateriaalia varhaiskasvatukseen tuotti myös Sihvonen opinnäytetyössään Leikkien, liikkuen ja tutkien lähetyksstyöhön. Näissä lähetyksstyötä käsiteltiin useaan eri maahan perehtymällä.

Myös seurakuntien nuorisotyöhön on tehty lähetyks- ja kansainvälisyyskasvatusmateriaalia (Esimerkiksi Mrcela ja Laitila). Materiaalia on tehty myös perhemessuihin (Vuorio ja Rinkineva) ja lasten ja nuorten leireille (Rupponen). Vanhanen ja Amemori tekivät opinnäytetyönään lähettilasten kurssimateriaalin. Myös lähetyksaiheisia lauluja on tehty materiaaliksi nuorisotyöhön (Poikkilehto). Oma opinnäytetyöni eroaa näistä kaikista siinä, että se on lähetyksnäyttely, joka keskittyy lähetyksstyöhön vain yhden maan näkökulmasta. Missään muussa opinnäytetöissä toiminnan muotona ei ole peliä, jossa myös vieraan kulttuurin esineillä on suuri merkitys. Opinnäytetyölleni on siis oma paikkansa muiden lähetykasvatusmateriaalien joukossa.

4 LAPSEN KEHITYS JA USKO

Lapsen uskonnollinen kehitys ei eroa lapsen muusta ajattelun ja tunne-elämän kehityksestä, vaan on osa hänen kokonaisvaltaista kehitystään. Lapsen uskonnolliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ovat kognitiivinen, eli tiedollinen kehitys sekä sosioemotionaalinen kehitys. (Kangasmaa, Petäjä & Vuorelma 2008, 43; Kinnunen 2011, 21.) Myös ulkoiset tekijät, kuten koti, koulu, kaverit ja media vaikuttavat lapsen hengellisen elämän kehitykseen (Kinnunen 2011, 21).

4.1 Toimelias leikki-ikäinen

Jean Piaget (1953), Sveitsissä vuosikymmenien ajan lasten kognitiivista kehitystä tutkinut psykologi, jakaa lapsen kognitiivisen kehityksen neljään vaiheeseen. Ensimmäistä vaihetta Piaget nimittää sensomotoriseksi vaiheeksi. Tämä vaihe kestää kahden vuoden ikään asti. Aistielinten kautta lapselle kehittyy suhde ulkoisiin objekteihin ja hän oppii tulemaan toimeen ympäristössään. (Holm 2004, 26.) Lev Vygotskyn ajattelussa kognitiivisen kehityksen juuret löytyvät sosiaalisesta yhteydestä. Hänen mukaansa korkeammanasteiset kognitiiviset toiminnot saavat alkunsa yhteistoiminnassa aikuisen kanssa. (Lyytinen, Eklund & Laakso 2000, 64.)

Lapsuuden ihmissuhteissa syntyneillä tunnekokemuksilla on vahva merkitys lapsen uskonnolliselle kehitykselle. Turvallisuus vanhemman läheisyydessä ja kokemus inhimillisestä rakkaudesta auttavat lasta ymmärtämään ja kokemaan Jumalan rakkauden. (Kinnunen 2011, 22; Puustjärvi 2010, 161.) Nämä varhaislapsuuden kokemukset ja aistimukset kantavat aikuisuuteen asti ja vaikuttavat myöhempään suhtautumiseen uskonnollisiin asioihin (Kangasmaa ym. 2008, 43).

Seuraava kognitiivisen kehityksen vaihe kestää noin seitsemän vuoden ikään asti. Tätä vaihetta Piaget nimittää esioperationaalisen ajattelun vaiheeksi. Lapsen on vaikeaa ymmärtää, että hänen oma näkökulmansa on vain yksi monista mahdollisista näkökulmista. Lapsen ajattelu onkin hyvin minäkeskeistä. (Holm 2004, 26.) Tällä ei kuitenkaan tarkoiteta lapsen itsekkyyttä tai omahyväisyyttä, vaan lapsen aitoa vaikeutta ymmärtää asioita

toisen näkökulmasta (Nurmi, Ahonen, Lyytinen, Lyytinen, Pulkkinen & Ruoppila 2006, 82). Minäkeskeinen lapsi uskoo, että Jumala on olemassa pitääkseen huolta hänen tarpeistaan. Lapsi saa kokemuksen siitä, että on Jumalalle arvokas ja tärkeä, ja että Jumalalle voi puhua kaikki asiat milloin vain. (Kinnunen 2011, 25.) Lapsi tekee omasta mielestään loogisia ja järkeviä päätöksiä, jotka aikuisen näkökulmasta ovat kuitenkin väärä. Tässä vaiheessa kielenhallinta kehittyy ja lapsi oppii ensimmäiset uskonnolliset käsitteet. Lapsen ajattelu on kuitenkin konkreettista. (Holm 2004, 26–27.) Tästä syystä lapsen jumalakuvakin on fyysinen ja konkreettinen (Pruuki 2010, 228).

Neljä–viisivuotias havainnoi maailmaa ja yrittää päästä siitä selville. Roolileikeissä lapsi matkii kokemaansa ja elää näin omaa arkeaan todeksi. Mielikuvituksen käyttö toimii kanavana myös uskonnollisen maailman ymmärtämiseen. Tässä iässä lapsi nauttii liikkeellä olemisesta, tekemisestä ja toiminnasta. Lapsi ilmentää itseään ja tunteitaan liikkeen avulla; hyppien, tanssien, nauraen ja kujeillen. Alle kouluikäinen lapsi elää tässä ja nyt uskoa. Hän on läsnä voimakkaasti joka hetkessä. Lapsi on aitona läsnä myös Jumalan kohtaamiselle, asettamatta itselleen ehtoja. Pyhyiden lapsi kokee omien ajatustensa ja tärkeiden kysymystensä kautta. (Kangasmaa ym. 2008, 43–44.)

4.2 Kouluikäinen lapsi

Piaget kutsuu keskilapsuuden kehitysvaihetta konkreettisten operaatioiden vaiheeksi. Esikouluikään tultaessa lapsi pystyy irtautumaan välittömistä aistihavainnoista. Lapsi alkaa ymmärtää, että esineiden ominaisuudet pysyvät samoina, vaikka jotkut niiden ulkoiset piirteet muuttuisivatkin. Ajattelu on joustavampaa ja lapsi kykenee harkitsemaan erilaisia vaihtoehtoja ongelmia ratkaistessaan. (Nurmi ym. 2006, 81.) Kouluikään tultaessa tunteiden ja käyttäytymisen säätelyn prosessit ovat jo melko pitkälle vakiintuneita (Pulkkinen 2001, 82). Lapsi alkaa ajatella itsenäisemmin ja hänelle alkaa kehittyä käsitys siitä, että joku toinen saattaa tulkita tietyn sosiaalisen tilanteen eri tavalla kuin hän. Pitkien ajatusketjujen hallitsemisessa lasta auttaa niiden liittäminen konkreettisiin tilanteisiin. Lapsi ei ole enää intuitiivinen, vaan hän kykenee ajattelemaan taaksepäin. Lapsi alkaa käyttää abstrakteja käsitteitä ja hänellä on kykyä tehdä yksinkertaisia johtopäätöksiä ja yhdistellä näkökulmia. (Nurmi ym. 2006, 82–84; Holm 2004, 27.)

Keskilapsuudessa tytöt ja pojat suuntautuvat entistä vahvemmin ikätovereihinsa ja ystävyssuhteisiin. Lapsi tarvitsee muihin kuulumisen kokemuksen yhteisöön jäsentymisen oppimisessa ja perusturvallisuuden vahvistamisessa. Hyvässä yhteisössä lapsen läsnäolo huomataan, hänen saavutuksensa tunnustetaan, hänen panoksensa on tärkeä ja hän voi muodostaa siinä ystävyssuhteita. Ryhmässä opitaan sovittamaan omat tavoitteet ryhmän tavoitteisiin, työnjakoa, toimintatapoja ja kunnioittamaan sovittuja sääntöjä. Lapsi oppii myös ymmärtämään toisten tunteita ja hallitsemaan omia tunteitaan. Sosiaalisissa tilanteissa lapset tarvitsevat kuitenkin aikuisen valvovaa silmää, sekä ohjausta ristiriitaisissa ja toisen näkökulman ymmärtämisessä. Aikuisilta lapsi tarvitsee myös tukea itsekunnioituksen kehitykseen; onnistumisen kokemuksia ja arvonantoa itseään kohtaan. (Pulkkinen 2001, 112–113.) Lapsen itsetuntoa vahvistaa osaamisen riemun kokeminen, osuvasti annettu kiitos, vähä arvostelu ja lohduttelu pettymyksen yhteydessä (Pulkkinen 2001, 76).

Kouluaan aloittava lapsi näkee Jumalan tuomarina, joka palkitsee hyvät ja tuomitsee pahat. Myös lapsen maailmankuvaa, moraalikäsitteitä ja ihmissuhteita hallitsevat mekaanisen vastavuoroisuuden lait: hyvästä palkitaan ja pahasta rangaistaan. Lapsi ei pysty vielä kokemaan syvemmin omaa ja toisten sisäistä maailmaa. Alakouluikäinen ymmärtää lineaariset kertomusten muotoiset kokonaisuudet ja niiden merkitykset. Niiden avulla lapsi pääsee mukaan uskon maailmaan, sen kertomuksien, draamojen riittien ja symbolien tulkintoihin. (Pruuki 2010, 228–229.)

Yhdentoista ikävuoden vaiheilla lapsen usko ja jumalakuva alkaa muuttua. Nuorten ajattelussa alkaa näkyä persoonallisemmat teemat kuin edellisessä vaiheessa, jossa Jumalaan liitetään ihmisen kaltaisia ominaisuuksia. Ajattelutapa muuttuu käsitteellisemmäksi. Jumalaa kuvataan esimerkiksi oikeudenmukaiseksi, hyväksi ja voimakkaaksi. Haasteelliseksi tulee tieteellisen ja uskonnollisen ajattelun suhde. Nuori saattaa kokea, etteivät ne sovi yhteen. (Pruuki 2010, 226–227.)

4.3 Nuoruus elämänvaiheena

Lapsen kognitiivisen kehityksen viimeinen vaihe Piaget'n mukaan on formaalisten eli muodollisten operaatioiden vaihe. Tähän siirtyminen alkaa noin 12–14-vuotiaana. Tässä

vaiheessa lapsi pystyy suorittamaan ajatuksissaan abstrakteja rakenteellisia prosesseja, operaatioita, ja käyttämään hypoteettista päättelyä. (Holm 2004, 27.) Esimerkiksi pelkkä johonkin asiaan liittyvien mahdollisesti vaikuttavien tekijöiden luetteleminen ja nimeäminen on konkreettisten operaatioiden tasoista ajattelua. Formaalisten operaatioiden vaiheen korkeampaa ajattelua sen sijaan on tekijöiden merkityksen miettiminen muuttuja muuttujalta sekä päättelyminen (Hautamäki 2000, 234.) Lapsi oppii mitä ovat käsitteet hyvyys, pahuus ja hengellisyys (Holm 2004, 27). Ajattelun muuttuminen abstraktimmaksi selittää monia laajempia, esimerkiksi minäkuvaa, maailmankuvaa, moraalia ja tulevaisuuden suunnittelua koskevia muutoksia nuoren kehityksessä (Nurmi ym. 2006, 128).

Murrosiässä nuori alkaa etsiä itseänsä ja rakentaa uudelleen minäkuvaansa. Identiteetti-kehitykseen kuuluu tarve pohtia omakohtaista suhdetta asioihin, ja päätyä sitten joko samanlaisiin käsityksiin kuin vanhemmilla on, tai niistä täysin poikkeaviin. Nuori tarvitsee vapautta etsiä ja ilmaista oman uskonsa ja kyseenalaistaa aiemmin omaksuttu uskomisen tapa ja sisältö. Nuori on onnellisessa asemassa jos hänellä on mahdollisuus pohtia asioita vanhempiensa tai muun aikuisen kanssa. (Pulkkinen 2002, 171.) Vaikka nuoruuteen liittyy vanhempia vastaan kapinoiminen myös uskonasioissa, omaksuvat nuoret pääsääntöisesti vanhempiensa arvomaailman. (Pruuki 2010, 224.)

Murrosikäisille ryhmään kuulumisen ja samanlaisuuden kokeminen on tärkeää. Nuorelle uskovalle samanmieliset kaverit ovat myös tärkeitä ja ryhmän mukana uskomisen ja toimiminen on tärkeä osa nuoren identiteettiä. Uskonnollisessa yhteisössä ymmärretyksi ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset ja lämpimät, vastavuoroiset ihmissuhteet merkitsevät paljon. Yhteisössä koettu välittäminen vahvistaa kuvaa Jumalasta turvallisena persoonana, mikä voi tarjota vahvan tuen oman identiteetin rakentamiseen. (Kinnunen 2011, 40–41.)

5 OPPIMINEN

Ihmiset saavat informaatiota eri aistien kautta. Informaatio on sitä vaikuttavampaa, mitä useamman aistin kautta sitä saadaan. Sanallinen viesti edustaa vain kapeaa informaatio-kanavaa ja tästä syystä lapsiinkin vaikutetaan aistien välityksellä. (Kinnunen 2011, 78.) Lapset ottavat vastaan vaikutteita kaikilla aisteillaan ja ovat siis hyvin kokonaisvaltaisia oppimisessaan. Uskonnollisetkin asiat ja ilmiöt lapsi kohtaa parhaiten kaikkien aistiensa ja monipuolisen toiminnan keinoin: tutkimalla, kokeilemalla, itse tekemällä, ihmettelemällä ja pohtimalla. Lapsi sisäistää asiat leikin ja mielikuvituksen keinoin. (Hiltunen 2008, 69.)

5.1 Konstruktivistinen oppimiskäsitys

Kaikessa kasvatus- ja opetustyössä on taustalla joku käsitys oppimisesta (Räsänen 2008, 289). Oppimiskäsitys on teoria tai selitys siitä, mitä oppiminen on, mitä oppimisprosessissa tapahtuu ja mitä periaatteita siihen liittyy. Jokaisella on tästä omia käsityksiä ja niiden pohtiminen auttaa kasvattajaa selkeyttämään toiminnan taustalla olevia ajatuksiin ja näkemyksiään. (Saarinen 1997, 50.) Oppimisen näkemys heijastuu kasvattajan työhön monella tavalla. Erityisesti se näkyy kasvattajan suhtautumisessa kasvatettavaan ja hänen oppimisedellytyksiinsä. (Räsänen 2008, 289.)

Lapset kantavat sisimmässään aikaisempia kokemuksia elämästä ja pohtivat yksin ja yhdessä itselleen merkityksellisiä elämänkysymyksiä. Konstruktivistinen oppimiskäsitys korostaa näiden oppijan aikaisempien tietorakenteiden merkitystä oppimisprosessissa. (Saarinen 1997, 50, 56.) Sen mukaan oppimisessa edetään yksinkertaisimmasta elementistä kohti kokonaisuutta, eli oppija sijoittaa uuden opittavan asian aikaisemmin opittuun ja näin muuttaa jo olemassa olevia rakenteita ja käsityksiä. Oppija on aktiivinen toimija ja tiedon muokkaaja. (Räsänen 2008, 290; Saarinen 1997, 56.)

Oppimisprosessissa keskeinen käsite on skeema, eli sisäinen malli. Skeemat ovat muodostamamme käsityksiä todellisuudesta, kuten tapahtumien etenemisestä tai siitä, miten

jokin esine toimi Oppiminen voidaan nähdä näiden sisäisten mallien muodostamisena ja muuttamisena. Uuden oppimisessa nämä ovat keskeisiä, sillä ne ohjaavat havaintoja ja uutta informaatioita tulkitaan näiden pohjalta. Ihmisten sisäiset mallit ovat erilaisia, minkä vuoksi sama asia voidaan tulkita monin eri tavoin. (Tynjälä, Heikkinen & Huttunen 2005, 24–25.) Opetustapahtumassa tulisikin huomioida oppijan oma tapa hahmottaa maailmaa (Saarinen 1997, 56).

Sisäisten mallien luomisessa oppijan aktiivisuus voidaan käsittää joko yhteisölliseksi tai yksilölliseksi prosessiksi. Jean Piaget edustaa yksilöllistä vaihtoehtoa. Hänen mukaansa ihmisen omat havainnot ja päätelmät saavat löytämään uusia ymmärryksen muotoja. Ympäristön hän näkee passiivisena. (Puolimatka 2002, 91–92.) Yksilökonstruktivismissa sosiaalisen vuorovaikutuksen merkitys liittyy vain yksilöllisen tiedonrakenteiden kehittämiseen. (Tynjälä ym. 2005, 24.) Sosiaalisen konstruktivismin mukaan tiedolliset rakenteet eivät ole yksilön vaan yhteisön luomuksia. (Puolimatka 2002, 92.) Kaiken tiedon nähdään syntyvän sosiaalisessa vuorovaikutuksessa, minkä vuoksi opetuksessa pyritään hyödyntämään sosiaalista vuorovaikutusta, esimerkiksi pienryhmäoppimisen avulla (Tynjälä ym. 2005, 28, 38).

Konstruktivistinen opetus on joustavaa ja avointa. Opetussuunnitelma muodostuvat teemoista ja kokonaisuuksista ja niissä otetaan huomioon lasten aiemmat käsitykset ja kokemukset. (Saarinen 1997, 57.) Vaikka konstruktivisessa opetuksessa ei luoda yksityiskohtaisia opetussuunnitelmia, ja oppilaiden rooli on korostunut, voi opetuksen taustalla näkyä arvot, joiden mukaan tulee elää. Ihminen voi siis olla arvoiltaan realistinen ja oppimiskäsitykseltään konstruktivistinen. Opetuksessa tavoitteena ei siis ole, että opiskelijat muodostavat mitä tahansa käsityksiä. (Tynjälä ym. 2005, 22–23, 26–27.)

5.2 Toiminnalliset oppimismenetelmät

Lasten oppiminen on sidoksissa toimintaan. Oppimista ja muistamista auttaa, kun lapsi saa itse osallistua tekemällä ja kokeilemalla. Tekemällä oppimista on hyödynnetty kaut-

ta aikojen. Yhdysvaltalainen psykologi John Dewey nosti sen pedagogisen käytön koulukasvatukseen 1700-luvulla. (Kinnunen 2011, 85, 109.) 1900-luvun alussa tämä Learning by doing -menetelmä vaikutti suurelta osin suomalaisen kasvatuksen käytäntöihin (Räsänen 2008, 298).

Toiminnallisia menetelmiä käytettäessä lapset saavat kokeilla, harjoitella, tehdä, tutustua ja osallistua. Toiminta itse ei ole pääasia, vaan sen avulla oppiminen. (Räsänen 2008, 299.) Esimerkiksi kuvakertomukset, nukketeatterin tapaiset nukkeleikit, musiikki ja piirtäminen ovat 4–6-vuotiaille sopivia toimintoja (Pulkinen 2001, 68). Oppimiselle on tärkeää asettaa jokin tavoite. Kun menetelmää käytetään suunnitelmallisesti, voi yksittäinen toiminta palvella useita syvällisiä tavoitteita. (Räsänen 2008, 299.)

Tekemällä oppiminen myös vahvistaa sosiaalisuutta. Se on hauska tapa oppia ja olla yhdessä. (Kinnunen 2011, 109.) Yhteistyötä tarvitaan usein ongelmien ratkaisemiseksi ja usein toiminnallisuus luonnostaan ohjaa auttamaan toista. (Räsänen 2008, 299.)

5.3 Leikki ja kertomukset

Leikissä on paljon hyödyllisiä puolia. Leikki rentouttaa ja sen välityksellä on helppo tutustua toisiin. Leikin avulla mielikuvitusmaailma rikastuu ja sen avulla voidaan harjoitella sosiaalisia taitoja, kuten myös itsenäisyyttä, johtamiskykyä, itseuria, sääntöjen noudattamista ja joustavuutta. (Räsänen 2008, 300.) Leikki myös vahvistaa lapsen itsetuntemusta, itseluottamusta ja ongelmanratkaisukykyä sekä ruokkii motivaatioita ja opettaa eläytymään (Kokkonen 2008, 81). Kuvittelu- ja roolileikkien avulla voidaan oppia empatiaa ja roolinottoa. Tällainen kuvittelussa tilanteessa toimiminen ja seurausten ajattelemisen virittää lapsen sosiaalista ajattelua. (Pulkinen 2001, 68.) Leikeissä ja peleissä on oltava tavoitteet, mutta myös vapaalla leikillä ja pelaamisella on korvaamaton arvo (Räsänen 2008, 301).

Lapset ovat vastaanottavaisia suulliselle kerronnalle (Pulkinen 2001, 111). Kerronta opetusmenetelmänä saa lapsen mielikuvituksen elämään ja voi johtaa uskonnolliseen

oivallukseen (Luumi 2008, 316). Tarinoista voi jäädä lapselle elinikäiset mielikuvat. Mielikuvien muodostaminen on tärkeää. Ne tukevat tunne-elämän kehitystä ja tunteiden käsittelykykyä sekä edistävät moraalisen tajun kehitystä. (Pulkkinen 2001, 111.) Lisäksi ne muokkaavat arvoja ja ihanteita ja tarjoavat pohjaa eettiselle arvioinnille. Tarinoita kuullessa tiedonhalu kasvaa, ja ne tarjoavat innostavan lähtökohdan keskustelulle (Kinnunen 2011, 110.) Konfliktitilanteita käsiteltäessä eläinhahmot ovat suositeltuja, sillä ne eivät ihmishahmojen lailla herätä ahdistusta lapsissa. (Pulkkinen 2001, 68.)

6 PROSESSIN KUVAUS

Aloitin opinnäytetyöni valmistelutyön syksyllä 2011. Kävin silloin tutustumassa tarkemmin uusittaviin lasten pienoisanäyttelyihin. Ne eivät olleet kovin tilaajaystävällisiä. Ilman näyttelyn tilaajan/järjestäjän tietoutta Keniasta, sen kulttuurista ja siellä tehtävästä lähetystyöstä, ei esineiden käyttötarkoitus ja käyttöympäristö välittyisi lapsille. Laukussa oli esineiden lisäksi vain luettelo laukussa olevista tavaroista, ohjeet tavaroiden käsittelystä ja pakkaamisesta sekä muutaman suahilinkielisen lastenlaulun nuotit. Lisäksi lähetyslaukut sisälsivät yli kymmenen vuotta vanhoja esineitä. Jotkut tavaroista olivat melkein rikkoutuneet ja osa tavaroista oli sellaisia joita paikalliset ihmiset eivät enää juurikaan käytä.

Yhdessä Sley'n lähetystyön materiaalisihteerin kanssa mietimme uusien laukkujen sisältöä: mitkä esineet saisivat jäädä uusiin näyttelyihin ja mitkä esineet pitäisi korvata uusilla. Mietimme myös ideoita näyttelyiden toiminnalliseen totutukseen. Päätimme, että kolme uutta näyttelyä olisi suunnattu eri-ikäisille: leikki-ikäisille, koululaisille ja nuorille. Tämä mahdollistaisi sen, että lasten ja nuorten kiinnostuksen kohteet sekä ikä- ja kehitystaso voitaisiin huomioida näyttelyissä paremmin.

6.1 Esineiden ja havaintojen keruu Keniassa

Syksyllä 2011 oli myös monikulttuurinen ammatillisuus -opintokokonaisuuden harjoittelu, jonka suoritin Keniassa. Harjoittelun aikana sain kerättyä uusia esineitä pienoisanäyttelyihin, mutta vielä merkittävämpää oli tutustuminen Sley'n Keniassa tekemään lähetystyöhön ja kenialaiseen kulttuuriin. Sain apua esineiden valintaan kenialaisilta tutuiltani. He osasivat kertoa mitkä esineet kuuluvat nykykenialaisen lapsen ja nuoren elämään kuten myös esineiden käytöstä. Yksi kenialainen ystävä teki suuren työn selvittämällä mistä esineet voitaisiin ostaa ja kuinka paljon ne maksavat. Teimme hankinnat yhdessä ja harjoitteluni ohjaaja lähetti esineet myöhemmin Suomeen.

Minulla ei ollut Keniassa ollessani tarkkaa kuvaa siitä, minkälaisia toiminnalliset näyttelyt tulisivat käytännössä olemaan. Varsinainen suunnittelutyö käynnistyi vasta harjoit-

telun jälkeen Suomessa. Näyttelyiden suunnittelutyössä olivat omat kokemukseni ja havaintoni kenialaisesta arjesta ja siellä tehtävästä lähetystyöstä kuitenkin merkittävässä osassa.

6.2 Teoria käytännöksi

Teoriaan perehtymisen jälkeen syntyi kolme toiminnallista lähetysnäyttelyä lapsille ja nuorille. Keskeisinä teorioina opinnäytetyössäni olivat lähetystyö ja kristillinen kasvatust. Pääsin testaamaan kaikki kolme näyttelyä kesällä ja syksyllä 2012 ja sain niistä palautetta. Kaikissa kolmessa näyttelyssä tavoitteet olivat teoriasta nousseiden lähetyskasvatuksen tavoitteiden mukaiset: antaa tietoa lähetystyöstä, antaa mahdollisuus olla mukana lähetystyössä sekä auttaa hyväksymään erilaisuutta. Lähetystyötä käsiteltiin kaikissa näyttelyissä kokonaisvaltaisesti, eli julistuksen ohella painotettiin myös ihmisten auttamista.

Suunnittelin ja toteutin opinnäytetyön niin, että se tukisi lapsen ja nuoren kokonaisvaltaista kehitystä ja kasvua. Kasvatuksellisena taustateorian hyödynsin konstruktivistista oppimiskäsitystä. Valitsin kyseisen oppimisteorian siksi, että se huomioi lasten oman tiedonrakennusprosessin. Lapsilla voi olla hyvinkin erilaiset käsitykset ja kokemukset lähetystyöstä, mikä tulee ottaa huomioon. Tämä näkyy näyttelyissä esimerkiksi siinä, että lasten ja nuorten kysymykset ja ajatukset otetaan huomioon ja niille annetaan aikaa. Erilliset pohdintatehtävät koululaisten ja nuorten näyttelyissä rohkaisevat lapsia ja nuoria pohtimaan lähetystyöhön liittyviä asioita omien kokemuksiensa pohjalta.

Konstruktiivinen lähestymistapa näyttelyissä näkyy myös siinä, että lapsilla ja nuorilla on aktiivinen rooli näyttelyssä. He eivät ole vaan passiivisia tiedon vastaanottajia vaan rakentavat itse uutta tietoa. Konstruktiivisen oppimiskäsityksen mukaan halusin ennen näyttelyn testaamista kartoittaa lasten tietämystä lähetystyöstä. Yksilöllisesti en sitä kuitenkaan ehtinyt tehdä, mutta kysyin ennen näyttelyiden testaamista ryhmien vetäjiltä, että ovatko he aiemmin käsitelleet lähetystyötä, vai onko se aiheena uusi ryhmälle. Kaikissa ryhmissä lähetystyötä oli käsitelty ennenkin.

Näyttelyissä huomioin sekä yksilöllisen, että sosiaalisen konstruktivismin. Sosiaalisen konstruktivismin mukaisesti ryhmässä toimiminen ja yksilöiden välinen vuorovaikutus oli väline lähetystyön käsittelyyn. Pohdintatehtävissä lapset ja nuoret saivat jakaa omia kokemuksiaan muille, ja oppia toisten näkökulmista. Kuitenkin tiedossa oli se, että jokainen lapsi ja nuori on yksilö, jonka oppimiseen vaikuttaa omat aiemmat kokemukset ja joka koko ajan rakentaa omaa tietorakennelmaansa saamansa tiedon perusteella. Konstruktivisen oppimiskäsityksen rinnalla oli luontevaa käyttää toiminnallisia opetusmenetelmiä, jotka olen aiempien kokemusten perusteella todennut parhaimmiksi keinoiksi lapsille ja nuorille oppia uusia asioita.

6.2.1 Pyhäkoulu leikki-ikäisille

Leikki-ikäisten toiminnallisen lähetysnäyttelyn (LIITE 1) toteutin Suomen Raamattuopiston pyhäkoulussa syyskuussa 2012. Paikalla oli 26 lasta ja kuusi aikuista. Lasten iät vaihtelivat alle vuoden ikäisestä seitsemään vuoteen, mutta suurin osa lapsista oli 4–6-vuotiaita. Näyttelyn toteutuksessa oli huomioitava Raamattuopiston pyhäkoulun käytännöt, esimerkiksi viikoittain samanlaisena toistuva alkuliturgia. Alkuvalmisteluja hankaloitti se, ettei pyhäkoulun tarkkaa kestoä voimut tietää etukäteen. Myös pyhäkouluun osallistuvien lasten määrä oli hankala arvioida etukäteen, sillä siinä on niin suuria heit-toja eri kerroilla. Lasten määrä olikin suurempi, mitä olimme arvioineet yhdessä pyhäkoulusta vastaavan Suomen Raamattuopiston varhaisnuorisotyöntekijän, pyhäkoulusta vastaavan Riitta-Maija Korhosen kanssa. Hän oli mukana seuraamassa pyhäkoulua.

Menin hyvissä ajoin pyhäkoululuokkaan valmistelevaan näyttelyä. Luokasta löytyi paljon erilaisia kankaita, joiden päälle asettelin esineryhmät. Peitin myös esineet kankailla, ettei lasten huomio kiinnittyisi niihin liian aikaisin. Korhonen oli valmistellut tilan muuten pyhäkoulua varten. Pyhäkoulu toimi jumalanpalveluksen saarnan aikana, joten saarnan alettua vanhemmat toivat lapsensa luokkaan, jossa otimme heidät vastaan. Ohjasimme lapset ja seuraamaan jääneet vanhemmat alttarin eteen tuoleille istumaan. Korhonen esitteli ensin minut lapsille. Lapsia oli niin paljon, ettei nimikierrosta otettu. Laskimme yhdessä kuinka monta lasta on paikalla. Sitten esittelin lapsille keppinukkenorsu Noran ja näytin kartalta Kenian ja Suomen. Seuraavaksi etenimme pyhäkoulun alkuliturgian mukaan: kellon soittaminen, kynttilän sytyttäminen, rukous ja afrikkalainen lau-

lu. Näyttely sujui melkein käsikirjoituksen mukaan. Emme ehtineet leikkiä Noran leikkiä, jotta Kenian lippujen vihkoihin liimaamiselle jäi tarpeeksi aikaa. Kun liput oli liimattu, sai jokainen tutkia esineitä ja soittaa vielä kelloa. Lopuksi kysyin lapsilta palautteen hymynaamojen avulla ja kiitin lapsia osallistumisesta. Vanhempien haettua lapset sain suullisen palautteen pyhäkoulusta Riitta-Maija Korhoselta

Pienten lasten näyttelyssä käsittelin lähetystyötä ennen kaikkea Jumalalta saatuna, ja hänen rakkaudestaan nousevana tehtävänä. Painotus oli lähetystyön kokonaisvaltaisuudessa, eli julistuksen lisäksi käsitelimme lasten kanssa myös ihmisten auttamista osana lähetystyötä. Tavoitteiden mukaisesti halusin antaa lapsille mahdollisuuden osallistua itse lähetystyön tekemiseen, ei pakosta, vaan ilosta auttaa muita. Raamattuopiston pyhäkoulussa lapset eivät kerää omaa kolehtia. Tässä pyhäkoulussa painotus oli sitten rukouksessa. Mielestäni lapsille voi jo pienenä opettaa rukouksen tärkeyden lähetystyöhön osallistumisessa.

Lähetysnäyttelyssä huomioin leikki-ikäisen lapsen kokonaisvaltaisen kehityksen. Toiminnallinen lähetysnäyttely on esineiden puolesta hyvin havainnollistava. Myös erilaiset kuvat havainnollistavat näyttelyssä asioita konkreettisesti. Esimerkiksi kartan avulla lapsien on helpompi hahmottaa missä Suomi ja Kenia sijaitsevat. Käytin myös näyttelyn Good news -piirroksuvia käydessäni läpi lähetystyön perusajatusta lasten kanssa. Huomioin lasten kielen kehityksen puheessani, sillä lapset eivät ymmärrä vaikeiden uskonnollisten käsitteiden sisältöä. Käytin sanoja Jumala ja Jeesus, enkä esimerkiksi puhunut Kristuksesta tai Herrasta.

Näyttelyn toiminnallisuus tukee leikki-ikäisen lapsen tarvetta olla liikkeellä ja käyttää mielikuvitusta. Suunnittelin näyttelyn siten, että siinä tehdään pieni mielikuvitusmatka Suomesta Keniaan; esimerkiksi lennetään lentokoneella ja vieraillaan kenialaisessa kodissa. Lasten mielenkiinnon herättäjäksi päätin luoda Nora-norsu-hahmon, joka kertoisi lapsille omia kokemuksiaan lähetystyöstä. Teorian pohjalta syntynyt ajatus Keppinukkeenorsusta tuo näyttelyyn lisää kerronnallisuutta ja helpottaa aiheen ymmärtämistä. Näyttelyssä on leikkiä, laulua, tanssia ja askartelua. Esineenarvausleikin avulla lapset oppivat kenialaisten lasten elämästä. Mikä puuttuu -leikin kautta pääsimme käsittelemään köyhyyttä ja auttamista lasten kanssa. Pyhäkoulun lopuksi lapset saivat liimata Kenian lipun pyhäkouluvihkoihinsa. Lipun näkeminen muistuttaa myöhemmin lapsia lähetys-

näyttelystä. Näyttelystä mieleen jäävät asiat auttavat lapsia tulevaisuudessa rakentamaan laajempaa käsitystä lähetystyöstä.

6.2.2 Kenian aarteet -peli koululaisille ja nuorille

Sekä keskilapsuudessa, että nuoruudessa ryhmään kuuluminen on tärkeää. Siksi päätin tehdä koululaisten ja nuorten näyttelystä sellaisen, että siinä lapset ja nuoret saavat ryhmissä toimien oppia lähetystyöstä. Lapset ja nuoret saavat ryhmässä toimiessaan kokemuksen siitä, että oma panos on tärkeä ja voivat onnistuessaan kokea osaamisen riemua.

Lasten ja nuorten näyttely (LIITE 2 ja LIITE 3) on Kenian aarteet -peli, jossa pienet ryhmät kilpailevat toisiaan vastaan. Päädyin ajatukseen pelistä siksi, että olen usein nähnyt pienen kilpailuhenkisyuden edistävän oppimista, varsinkin poikien keskuudessa. Pelin tarkoituksena on erilaisia tehtäviä tekemällä kerätä paljon rahaa ja löytää Kenian aarre. Syvempi tarkoitus pelissä on kuitenkin lähetystyöstä ja kenialaisen lapsen/nuoren elämästä oppiminen. Pelissä opitaan myös, että suurin aarre minkä ihminen voi saada, on usko Jeesukseen ja että meidät kaikki ihmiset on Jumala kutsunut jakamaan tätä uskon lahjaa toisille. Koululaisten ja nuorten peleissä idea on sama, mutta esineet ja tehtävät poikkeavat hieman toisistaan.

Kenian aarteet -pelissä näyttelyn esineet on jaoteltu neljään ryhmään: kirkko, koulu, koti ja maasaiheimo. Joukkueet heittävät vuorollaan noppaa, joka osoittaa, minkä esineyryhmän luo he siirtyvät. Näistä esineistä joukkue saa valita yhden mieleisensä. Jokaiseen esineeseen liittyy kuvaus siitä, miten se liittyy kenialaisen lapsen tai nuoren elämään. Tämän kuvauksen luettuaan ryhmä suorittaa esineeseen liittyvän tehtävän ja miettii yhdessä muiden ryhmien kanssa vastauksia aiheeseen liittyviin pohdintakysymyksiin.

Pelissä oppiminen tapahtuu toiminnallisten menetelmien avulla. Suunnittelin tehtävät niin, että ne olisivat mahdollisimman monipuolisia, ja että niissä vaaditaan erilaisia taitoja. Tehtävissä tarvitaan esimerkiksi päättelykykyä, luovuutta ja ilmaisutaitoa, raamatututietoutta, sekä sorminäppäryyttä. Yhteistyön merkitys korostuu, kun tehtäviä suoritetaan ryhmässä. Haasteena näyttelyn suunnittelussa oli eri-ikäisten koululaisten huomi-

oiminen. Juuri koulunsa aloittanut ensimmäisen luokan oppilas on oppimisessaan eri tasolla kuin kuudesluokkalainen.

Toteutin koululaisten näyttelyn lokakuussa 2012 Helsingissä Sley'n varhaisnuorten Varti-illassa. Koska ohjaajien oli mahdollista tulla paikalle vasta puolta tuntia ennen illan alkua, jouduin kokoamaan näyttelyn aika kiireessä. Lapset tulivat paikalle, kun vielä valmistelin näyttelyä, mutta onneksi heidän oli mahdollista aloittaa ilta toisessa tilassa. Ilta alkoi lauluilla ja kuulumiskierroksella. Liityin mukaan kuulumiskierroksen jälkeen ja esittelin itseni sekä vedin alkurukouksen. Pyysin myös lapsia jakautumaan kolmeen ryhmään peliä varten. Sen jälkeen siirryimme viereiseen huoneeseen, jossa kerroin pelin säännöt. Sitten alkoi peli. Paikalla oli kahdeksan 10–14-vuotiasta lasta ja kaksi nuorta ohjaajaa. Toinen ohjaajista oli mukana pelaamassa. Pelin kesto oli noin yksi tunti. Kenian aarteeseen liittyvät raamatunkohdat ja pohdiskelu toimivat hyvin iltahartautena. Pelin päätteeksi lapset saivat iltapalaa ja samalla kysyin heiltä palautetta pelistä. Olin jo aikaisemmin päässyt testaamaan joitain pelin tehtäviä ollessani ohjaajana Sley'n lastenleirillä ja juniorileirillä kesällä 2012. Toteutin silloin näyttelyn isosten avulla rastirata-tyyppisesti. Lasten palautteiden pohjalta muokkasin tehtäviä ja totesin, ettei rastirata-työskentely ollut tarpeeksi oppimaan innostava, vaikka suurin osa lapsista sanoi pitävänsä siitä.

Nuorten näyttelyn toteutin Saarijärven seurakunnan nuortenillassa syyskuussa 2012. Peliin osallistui 22 15–19-vuotiasta nuorta. Seuraamassa ja avustamassa olivat myös Saarijärven seurakunnan varhaisnuorisotyönohjaaja sekä opiskelijatoverini, joka on tehnyt nuorisotyötä kyseisessä seurakunnassa. Tälläkin kertaa jouduin valmistelemaan näyttelyn, kun suurin osa nuorista oli jo paikalla. Nuorten ilta alkoi työntekijän toimesta yhteislaululla. Hän myös esitteli minut. Ennen pelin sääntöjä kerroin nuorille lyhyesti Sley'stä ja sen Kenian lähetyksestä. Sitten jaoin nuoret neljään ryhmään peliä varten. Sääntöjen ja nuorten tarkentavien kysymysten jälkeen peli alkoi. Kenian aarre löytyi aika alkuvaiheessa peliä, joten peli jatkui vielä senkin jälkeen. Pelasimme noin tunnin. Pelin lopuksi aarteen löytänyt ryhmä luki eväsrasiasta löytyneet raamatunkohdat ja pohdimme uskon aarteen merkitystä elämässä sekä rukoilimme lähetystyön puolesta. Lopuksi keräsin nuorilta kirjallisen palautteen pelistä.

6.3 Saatu palaute ja sen arviointi

Jo opinnäytetyöni alusta alkaen ajattelin, että haluan työstäni palautetta. Ensimmäisen kerran keräsin palautetta kesällä 2012 ollessani ohjaajana Sley'n juniorileirillä. Alkuperäinen ajatus oli, että tuolla leirillä olisin testannut valmista opinnäytetyötä. En ollut kuitenkaan ehtinyt perehtyä tarpeeksi teoriaan, joten leirille suunnittelemani näyttely toimi vain hyvänä pohjana myöhemmin valmistuvalle, teoriaan pohjautuvalle näyttelylle. Näyttelyssä varhaisnuoret kiersivät kuusi toimintapistettä, joissa aiheina oli leikki, koulu, toimeentulo, maasaiheimo, koti ja lähetystyöntekijöiden arki. Pisteillä oli näyttelyn esineitä, joista isokset kertoivat varhaisnuorille. Pisteillä oli myös jokin tehtävä.

Tuohon näyttelyyn osallistui 34 11–14-vuotiasta varhaisnuorta. Sain heiltä kaikilta kirjallisen palautteen. Näyttelyn toteuttamiseen osallistui myös kahdeksan isosta, jotka myös antoivat palautetta oman osuutensa sujuvuudesta. Leiriläisten ja isosten palautteista tuli ilmi, että tehtävät olivat mieluisia. Erityisesti kuulapeli, vedenkanto pään päällä ja sanojen yhdistäminen mainittiin hauskimmaksi. Osallistujat pitivät myös ryhmissä toimimisesta ja hauskanpidosta sekä esineistä oppimisesta. Nämä kaikki edellä mainitut asiat päätyivätkin sitten lopulliseen näyttelyyn.

Kehitettävää leiriläistenkin mielestä löytyi. Toimintapisteillä ajan käyttö vaihteli suuresti. Joissain pisteillä jäi loppoaikaa, mistä seurasi liikaa odottamista ja hiljaisia hetkiä. Toisella pisteellä toiminta-aika jäi taas liian lyhyeksi ja jouduttiin kiirehtimään. Myös isokset mainitsivat tämän haasteen ajankäytössä. Päädyin näiden palautteiden pohjalta siihen, että lopullinen näyttely ei tule olemaan rastirata-työskentely, vaan jotain uutta ja luovempaa.

Ensimmäinen valmiin näyttelyn testaus oli Saarijärven seurakunnan nuortenillassa. Nuorten näyttelyn lopuksi keräsin heiltä palautteen palautelomakkeiden avulla. Näyttelyyn osallistui 22 nuorta, joista palautelomakkeen palautti 17 henkilöä. Lomakkeessa kysyttiin ensimmäisenä esineisiin liittyvistä kuvauksista. Vastauksissa käytettiin seuraavia sanoja: mielenkiintoisia ja informatiivisia, hyvin tutkittuja, ihan kivoja, hyviä, monipuolisia, osuvia, kertoivat lisää Keniasta, hauskoja ja kuvailevia. Eniten vastattiin vain yhdellä sanalla: hyviä.

Toinen kysymys oli: Tehtävät olivat mielestäni... Vastaukset olivat jo vähän monisanaisempia.

hauskoja, ja oli kivaa että ne oli erilaisia. Oli vähän sekä vakavampaa että hauskaa.

hauskoja :) Niissä pääsi liikkumaan ja ne ei ollu tylsiä.

hauskoja. Niihin oli helppo ottaa osaa.

hauskoja ja ne kertoivat hyvin Keniasta

Tehtäviä kuvailtiin myös sanoilla: monipuolisia, kivoja, vaihtelevia, innostavia, erikoisia, sopivan helppoja, hassuja. Yksi palautteen antajista oli vähän kriittinen:

Tehtävät olivat mielestäni vähän tylsiä kun piti kattoa vaan kun toiset teki tehtäviä, mutta olivat myös kivoja.

Tämä palaute vahvisti sen, että 22 pelaajaa tässä pelissä on liikaa. Ryhmiä pelissä oli neljä, ja paljon parempi olisi ollut pelata kolmessa ryhmässä. Silloin oma pelivuoro tulisi useammin. Huomioin tämän myöhemmin kirjoittaessani ohjeita peliin. Lisäsin peliin myös bonus-tehtäviä, joissa kaikki ryhmät pääsevät osallistumaan.

Kolmanneksi kysyin tehtävien ohjeistusta. Tässä huomioitavaa on se, että en lukenut tehtäviä paperista, vaan kerroin ne omin sanoin. Joissain kohdissa unohdin tehtävän ja silloin minun piti tarkistaa paperista.

tehtävien ohjeistus oli selkeä ja helposti ymmärrettävä

selvää. Hyvin ohjeistettu.

hyvä, mutta pitää olla enemmän hiljaa pelaajien.

Tehtävien ohjeistuksia kuvailtiin myös riittäväksi ja selkeäksi. Nyt kaksi vastaajaa antoi kriittistä palautetta.

hieman sekavaa, mutta onnistui ihan kivasti.

vähän ehkä hatara, mutta kai se selkiytyy ajan myötä.

Parasta Kenian aarteet -pelissä oli kahdeksan nuoren mielestä tanssi. Muita mainittuja asioita oli helppous ottaa osaa, toiminta, yllätykset kuten poliisit ja rosvot, ryhmässä toimiminen, kaikki hauskat tehtävät. Kaksi vastaajaa jätti tämän kohdan tyhjäksi.

Parasta pelissä oli toiminnallisuus ja se, että sai tietoa siitä, minkälaista Keniassa on elää.

Parasta Kenian aarteet -pelissä oli erilaiset tehtävät, joissa käytettiin mielikuvitusta

Nuoret löysivät pelistä kehitettävääkin.

Kehittäisin vielä toimivuutta tilassa. Pieni tila ei toimi täydellisesti.

Peli voisi olla vähän nopeatempoisempi

Tarvisi vielä varmuutta

Pelaamiseen tarvii enemmän tilaa!

Suurin osa vastaajista ei keksinyt mitään kehitettävää.

jaa-a... Peli oli mukava ja hyvin onnistunut. Vaikea löytää mitään kehitettävää.

Kehitettävänä asiana pelissä on pelaajien määrä. Kuten jo aikaisemmin mainitsin, on 22 pelaajaa liikaa. Pienemmällä osallistujajoukolla ja pienemmällä määrällä ryhmiä saa pelistä nopeatempoisemman. Pelitila pitää olla riittävän suuri, jotta tilaa jää tehtävien suorittamiseen ja liikkumiseen. Kirjoitin nämä asiat pelin ohjeisiin.

Viimeinen kysymys oli: Muuttuiko käsityksesi lähetystyöstä jotenkin. Perustelu.

Ei ehkä käsitys muuttunut, mutta pelin aikana sai paljon lisätietoa lähetystyöstä

Kyllä. Tuntuu ehkä, että on pienempi kynnyks.

Kyllä. Miten monipuolisia juttuja lähetystyössä tehdään.

Ei. Pappilassa on saanut paljon tietoa jo.

Ei. Olen jo suht tietoinen lähetystyöstä.

Tässä kysymyksessä mielipiteet jakaantuivat aika tasaisesti. Huomasin jälkepäin, että kysymys oli aika harhaanjohtava. Minun olisi pitänyt kysyä, että opitko jotain uutta lähetystyöstä, sillä eihän käsitys lähetystyöstä välttämättä muutu, vaikka siitä oppii lisää.

Minun oli tarkoitus pyytää kirjallinen palaute myös koululaisten näyttelyn päätteeksi. Aika kuitenkin loppui kesken, joten lasten syödessä iltapalaa kysyin heiltä yhteisesti suullista palautetta. Kaikki kahdeksan varhaisnuorta sanoivat pitäneensä pelistä. ”Tykkäsin kaikesta” oli monien kommentti. Parasta heidän mielestään oli mm. veden kanto päässä, esineistä oppiminen ja voitto. Lisäksi joku sanoi, että parasta oli jännittää, löytyykö lapun alta Kenian aarre. Joku toivoi, että pisteitä olisi ollut enemmän kuin neljä.

Nuoret ohjaajat kommentoivat myös peliä

Odotin tämän olevan ihan erilainen. Yllätyin siitä, että tämä oli niin interaktiivinen. Tää oli tosi hyvä.

Ihan sikasiisti! Luulin tämän olevan paljon tylsempi, niin kuin leireillä rastiradat, mutta tää olikin tosi hauska. Ja vartsilaisetkin näytti tykkäävän paljon.

Pelien testauksessa kaikkia esineitä ei keritty käydä läpi. Tästä johtuen myöskään kaikkia tehtäviä ei ole testattu. Pelin pelattavuuden kannalta on kuitenkin ihan hyvä, etteivät

kaikki salaisuudet paljastu kerralla, vaan peliä voi pelata uudestaan ja valita silloin eri esineet.

Leikki-ikäisten näyttelyssä kysyin lapsilta palautteen hymynaamakuvien avulla. Pyhäkoulutilan seinillä oli kaksi naaman kuvaa, toisella seinällä hymyilevä naama ja toisella seinällä surullinen naama. Palautetta kysyessäni tajusin, että kolmanneksi vaihtoehdoksi olisi voinut laittaa neutraalin ilmeen. Aika oli loppumassa, joten ehdin kysyä vain, että oliko lasten mieleistä tänään kivaa olla pyhäkoulussa. Lapset saivat vastata valitsemalla tunnettaan kuvaavan ilmeen. Kaikki lapset menivät ensin iloisen naaman luo, mutta kaksi lasta vaihtoi sitten surullisen naaman luo. Nämäkin lapset olivat kyllä iloisella mielellä aktiivisesti mukana koko ajan, ja taisi heillä olla vain pelleilyn tarve valitessaan surullisen naaman. Tätä mieltä oli näyttelyä seuraamassa ollut Raamattuopiston varhaisnuorisotyönohjaaja. Eivätkä lapset osanneet sanoa mitään, kun kysyin heiltä miksi he eivät tykänneet näyttelystä.

Suomen Raamattuopiston varhaisnuorisotyönohjaaja oli seuramassa pyhäkoulua. Häneltä sain suullista palautetta näyttelyn lopuksi. Hän sanoi, ettei hän muuttaisi mitään sisällöstä. Äänenkäyttöni oli hyvää ja lasten kanssa oleminen luontevaa. Toiminnasta näki, että se oli suunniteltu hyvin, ja yksittäisillä toiminnoilla oli tarkoitus. Yhdessä pisteessä (koti, koulu ja kirkko sekä maasaiheimo) oltiin juuri sopivan ajan. Lapset jaksoivat keskittyä koko ajan ja osallistuivat tehtäviin innokkaina. Ainoa asia mitä hänen mielestään voisi parantaa, on tilan käyttö. Lapsia oli paljon ja käytössä oli vain yksi huone. Jotkut lapset kävelivät esineiden päältä. Pisteet esineryhmille voisivat sijaita kokonaan eri tiloissa. Silloin niiden välillä matkustaminenkin olisi jännittävämpää.

Kaiken kaikkiaan olen erittäin tyytyväinen saamaani palautteeseen. Olen tyytyväinen myös siihen, että sain testattua näyttelyitä käytännössä ja sen pohjalta kirjoittaa ohjeita näyttelyiden seuraaville ohjaajille. Yksi asia, joka minut yllätti, oli pelin kesto. Peli vei kin enemmän aikaa, kuin olin kuvitellut. Myös alkuvalmisteluihin aikaa kului paljon, noin yhden tunnin verran. Tämä kaikki on hyvä olla tiedossa pelien ohjaajilla.

7 OPINNÄYTETYÖN ARVIOINTIA

Opinnäytetyö oli pitkä ja työläs prosessi, jonka aihe oli lähellä sydäntäni. Aiheen kiinnostavuus kantoi koko prosessin ajan ja auttoi jaksamaan huonoinakin päivinä. Yksin työskenteleminen toi lisää vastuuta ja haasteita, mutta se kasvatti minua ammatillisesti ja ihmisenä. Parasta on, kun lopussa voi todeta tehneensä hyvää työtä ja nähdä kaiken työn olevan vaivan arvoista.

7.1 Tavoitteiden toteutuminen

Opinnäytetyössäni lähdin uudistamaan Sleyn lapsille tarkoitettuja Kenian pienoisenäytteilyitä. Tarkoituksena oli, että uudet näyttelyt olisivat toiminnallisia, ei pelkkää esineiden katselua. Uudet näyttelyt suunnattiin eri-ikäisille, minkä ansiosta lasten kiinnostuksen kohteet ja kehitystaso voitaisiin huomioida paremmin. Näyttelyissä keskeisinä tavoitteina oli antaa lapsille tietoa lähetystyöstä ja kenialaisen lapsen ja nuoren elämästä, antaa lapsille ja nuorille mahdollisuus osallistua lähetystyöhön sekä auttaa hyväksymään erilaisuutta.

Mielestäni onnistuin suunnittelemaan kolme toiminnallista lähetysnäyttelyä, jossa oppiminen tapahtuu hausalla tavalla. Uudet näyttelyt eivät todellakaan ole pelkkää esineiden katselua, vaan lapset pääsevät tekemään ja toimimaan yhdessä yksilöinä. Myös näyttelyihin osallistuneiden palautteet tukevat näkemystäni onnistumisesta. Lapset ja nuoret pitivät pelaamisesta, mutta samalla oppivat Keniasta ja lähetystyöstä.

Sain peleihin ja pyhäkouluun mahdutettua paljon tietoa Keniasta ja lähetystyöstä. Erilaiset tehtävät ikään kuin herättivät eloon pienet tietoiskut. Tehtävät varmasti auttavat lapsia ja nuoria muistamaan asioita paremmin. Tehtävien avulla lapsia ja nuoria kehoitettiin tekemään lähetystyötä täällä Suomessa ja rukoilemaan lähetystyöntekijöiden puolesta Keniassa ja muualla. Olisin halunnut sisällyttää peliin vaikka kirjeen kirjoittamisen lähetystyöntekijöille tai kenialaiselle kummilapselle, mutta pelin pitäminen mahdollisimman nopeatempoisena esti tällaiset enemmän aikaa vievät tehtävät. Rukouksen korostaminen ei toisaalta haittaa. Ainakin lapset muistavat sen.

Erilaisuuden hyväksymistä on vaikea opettaa tunnista, eikä se ollut tarkoituksaan. Erilaisuuden käsittelyyn yritin päästä muun muassa kertomusten avulla. Olisi hyvä, jos lapsille ja nuorille on jäänyt mieleen, että vaikka elämä Keniassa on erilaista kuin Suomessa, on heillä paljon yhteistä suomalaisten lasten ja nuorten kanssa. Pieniltä pyhäkoululaisilta tuli kyllä hyviä oivalluksia ja kommentteja erilaisuuteen liittyen. Yhden pienen pojan mieleen jäi puskaveitsi, jolla katkotaan ruohoa ja oksia. Myöhemmin hän keksi: ”Kenialaisilla ei ole nurmikonleikkuukonetta, mutta suomalaisilla on” Tavoitteisiin pääsin siis mielestäni hyvin. Tein opinnäytetyötä oikeassa järjestyksessä, eli ensin teoria ja sitten käytännön suunnittelu ja toteutus.

Tavoitteena oli luoda näyttelyt, jotka soveltuisivat seurakunnan lapsi-, varhaisnuoriso- ja nuorisotyöhön. Leikki-ikäisten näyttely sopii hyvin erilaisiin pyhäkouluihin ja päiväkerhoihin. Kouluikäisten näyttely voidaan toteuttaa varhaisnuorten kerhoissa, leireillä ja kouluissa soveltaen. Nuorten näyttely sopii hyvin nuorteniltaan ja erilaisiin nuorten ryhmiin. Rippikoulussa näyttely voisi toimia hyvin lähetystyö-aiheisen tunnin jälkeen käytännöllisenä osuutena. Kenian aarteet -peliä voivat hyvin pelata myös aikuiset ja lapset yhdessä perheiden toiminnassa, esimerkiksi perhekerhoissa ja perheleirillä tai koko perheen lähetystapahtumassa. Ehkä peli voisi yhdistää myös aikuisia lähetyspiiriläisiä ja lapsia. Lapset voisivat pelata peliä lähetyspiirissä ja aikuiset voisivat lukea pelin esinekuvaukset ja tehtävänannot lapsille. Molemmat osapuolet oppisivat varmasti paljon toisiltaan.

7.2 Työskentely yksin ja yhteistyötahojen kanssa

Halusin tehdä opinnäytetyön yksin, sillä olen aikalailla perfektionisti ja ajattelin, että en halua olla liian vaativa pari kenellekään. Jos epäonnistuisin, tietäisin ketä syyttää ja onnistuessani saisin täyden kunnian itselleni. Täydellisyyden tavoittelun vuoksi olen todella hidas kirjoittamaan ja välillä tuntui, että työ on liian iso yhdelle ihmiselle, eikä se tule koskaan valmistumaan. Välillä kyllä ajattelin, että voi kun olisi joku pari jonka kanssa jakaa kaiken vastuun ja työmäärän, mutta en ole tosissani katunut päätöstä tehdä työn yksin. Olen kyllä hyvä johtamaan itseäni, eli pysyin aika hyvin suunnittelemassani aikataulussa. Onnistuin myös perehtymään teoriaan ennen toteutuksen suunnittelua.

Opinnäytetyö oli yllättävän aikaa vievä prosessi. Se ei kuitenkaan tuntunut raskaalta, sillä aihe olin niin mielenkiintoinen. Välillä uppouduin lukemaan kirjoja ihan vain oman mielenkiinnon vuoksi. Itselläni on kutsumus lähteä lähetystyöhön, joten lähetystyön tärkeydestä kertominen lapsille ja nuorille on itselleni mielekästä.

Sleyn lähetystyön materiaalisihteeri antoi minulle täysin vapaat kädet näyttelyiden suunnitteluun. Kysyin kuitenkin hänen mielipiteitään ja ideoitaan prosessin aikana useasti. Ennen Keniaan lähtöä kävin pari kertaa katsomassa vanhojen lähetyslaukkujen sisältöä. Mietimme yhdessä, mitkä esineet saisivat jäädä uusiin näyttelyihin ja mitkä esineet voitaisiin uusia. Keniassa ollessani olimme yhteydessä muutaman kerran sähköpostin välityksellä. Jos nyt saisin tehdä jotain toisin, suunnittelisin näyttelyt tarkemmin ennen Keniaan menoa. Se olisi auttanut kiinnittämään huomioita tiettyihin asioihin.

Suomeen tultuani sain täydet valtuudet jakaa esineet kolmeen laukkuun haluamallani tavalla. Ideani näyttelyistä saivat hyvän vastaanoton. Leikki-ikäisten näyttelyä suunnitellessani sain ohjeen, ettei minun pitäisi suunnitella liian monimutkaista kokonaisuutta, sillä lapset ovat innoissaan pelkästään esineiden kokeilemisesta. Työtä tehdessäni unohdin useasti sen, että vaikka itselleni kenialaiset esineet ovat projektin aikana käyneet tutuiksi ja arkisiksi, on niiden näkeminen ja kokeileminen lapsille uusi ja kiinnostava kokemus. Ehkä esineet olisivatkin voineet olla vielä isommassa roolissa suunnittelemisessäni näyttelyissä.

Yksi selkeä vika omassa työskentelyssäni ja yhteistyössä oli: minä oletin liikaa. Oletin, että työtoverini olisi ehtinyt kolmessa kuukaudessa lähettämään kesällä testaamani näyttelyn takaisin Sleyn toimistolle. Hän oli kuitenkin unohtanut koko jutun. Ohjasin siksi nuorten näyttelyn lasten laukun esineillä. Onneksi suuri osa tavaroista on kaikissa laukuissa samoja, joten suurta vahinkoa ei väärä laukku aiheuttanut. Olennaisinta olivat kuitenkin oikeat esinekuvaukset ja oikeat tehtävät. Minun olisi pitänyt varmistaa monta asiaa paljon aikaisemmin, eikä vain olettaa että kaikki asiat sujuu niin kuin olen ajatellut niiden sujuvan. Kaikista ongelmista kuitenkin lopulta selvittiin.

Opinnäytetyöprosessin aikana tein yhteistyötä myös Saarijärven seurakunnan työntekijöiden kanssa, Suomen Raamattuopiston varhaisnuorisotyönohjaajan kanssa sekä Sleyn Vartsi-iltojen vetäjien kanssa. Minun piti markkinoida heille työtäni, että pääsisin kokeilemaan näyttelyäni lasten ja nuorten kanssa. Tämä oli uusi tilanne itselleni. Yhteistyö

sujui kuitenkin hyvin myös heidän kanssaan. Otin kaikkiin heihin yhteyttä tarpeeksi hyvissä ajoin ja sovin tulostani. Lähempänä näyttelyn testausta varmistin vielä tuloni ja näyttelyssä huomioitavat asiat.

7.3 Ammatillinen kehittyminen

Parasta opinnäytetyön tekemisessä oli oppiminen. Koska työtä oli paljon, oli opittavaakin runsaasti. Erityisesti olen oppinut lähetystyöstä. Mutta teorian lisäksi olen oppinut paljon myös käytännön asioita: asioiden suunnittelusta ja valmistelusta, palautteen vastaanottamisesta (erityisesti positiivisen) ja siitä oppimisesta sekä yhteistyön tekemisestä. Erittäin paljon olen oppinut myös itsestäni, siitä mitkä ovat heikkouteni ja vahvuuteni ja mikä on oma tapani työskennellä.

Opinnäytetyötä tehdessäni minulle on vahvistunut ajatus siitä, että haluan tehdä työtä lasten kanssa ja mahdollisesti lähetyskentällä. On ollut hienoa nähdä, että täysin itse lapsille suunnittelemani toiminta on heille mielekästä ja opettavaista. Työssä oli ihana käyttää omaa luovuutta ja saada hyvää palautetta onnistumisista. Hyvän palautteen vastaanottamisessakin olen kehittynyt. En vähättele suoriutumistani niin helposti, vaan osaan myöntää tehneeni hyvän työn.

Olen oppinut myös tavoitteellisen toiminnan suunnittelussa. Hauska leikki voi olla enemmänkin kuin mukavaa tekemistä, jos viitsii käyttää mielikuvitustaan. Näin, että leikin avulla lapset voivat oivaltaa mitä erilaisimpia asioita. Ja jo pienetkin lapset voivat ymmärtää lähetystyöhön liittyviä asioita. Lähetystyö on aiheena sellainen, joka nähdään usein vain mummoille suunnattuna. Toki lähetystyötä tukevat eläkeläiset ovat korvaamattomia, mutta minun mielestäni olisi tärkeää löytää enemmän lapsia ja nuoria kiinnostavia tapoja käsitellä lähetystyötä. Vain pienessä osassa seurakuntia lähetystyö on integroituna eri työmuotoihin. Jatkotutkimus työlleni voisi kartoittaa hyviä menetelmiä lähetystyöstä seurakuntien lapsi- varhaisnuoriso- ja nuorisotyössä. Lähetystyö voisi yhdistää myös eri työalojen ihmisiä toimimaan yhdessä.

Opinnäytetyö on ollut vaativa prosessi. Se on vienyt paljon aikaa, vaatinut paljon suunnittelua, aiheuttanut stressiä ja se on pyörinyt mielessä iltaisin kun pitäisi saada nukut-

tua. Välillä aviomiehen ja ystävien on pitänyt muistuttaa minua siitä, että minulla on muutakin elämää kuin opinnäytetyö. Kuitenkin voin sanoa, että tämä prosessi on antanut enemmän kuin ottanut. Alun innostuminen aiheesta on säilynyt loppuun asti ja hyvä valmistelu ja suunnitelma ovat johtaneet lopputulokseen, josta voin olla tyytyväinen.

LÄHTEET

- Ahonen, Risto A. 2000. Lähetys uudella vuosituhannella – Maailmanlähetyksen teologiset perusteet. Helsinki: Suomen lähetysseura.
- Ahonen, Risto A. 2003. Lähetys rajojen ylittäjänä – Kokonaisvaltaisen lähetyskäsityksen vaikutus lähetystyön rakenteeseen. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 84. Tampere: Kirkon tutkimuskeskus.
- Ahtiainen, Anita 2008. Lapset teologeina eli miten lapsi ilmentää ja jäsentää hengellistä todellisuutta. Teoksessa Tiina Kangasmaa, Heljä Petäjä & Päivi Vuorelma (toim.) Lapsenkaltainen – Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Lasten Keskus, 82–87
- Alopaeus–Karhunen, Pirkko & Wennermark, Pirjo–Liisa 2004. Evankelisluterilaisen lapsityön historiaa. Teoksessa Leena Heinonen, Juha Luodeslampi, Leena & Salmensaari (toim.) Lapsityön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja, 13–23.
- Hautamäki, Jarkko 2000. Älyllinen kehitys ja koulutus. Teoksessa Paula Lyytinen, Mikko Korkiakangas & Heikki Lyytinen (toim.) Näkökulmia kehityopsykologiaan. Kehitys kontekstissaan. Helsinki: WSOY, 219–247.
- Hiltunen, Aune 2008. Lapsen tapa elää todeksi uskonnolliset, hengelliset ja henkiset asiat ja ilmiöt. Teoksessa Tiina Kangasmaa, Heljä Petäjä & Päivi Vuorelma (toim.) Lapsenkaltainen – Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Lasten keskus, 69–73
- Hiltunen, Paula i.a. Lähetyskasvatuksen pohdintaa. Lähetyskasvatus. Viitattu 13.8.2012 http://mission-fibin.directo.fi/@Bin/ec1510f053b6e8208a7b14ec7fa53621/1344857217/application/pdf/5470533/Lahetyskasvatuksen_pohdintaa_100.pdf
- Holm, Nils G. 2004. Teologiaa lasta varten – uskonnonpsykologisia näkökohtia. Teoksessa Leena Heinonen, Juha Luodeslampi & Leena Salmensaari (toim.) Lapsityön käsikirja. Helsinki: Kirjapaja Oy, 25–44.
- Jansa, Kati 2010. Varhaisnuorisotyö seurakunnassa. Teoksessa Eero Jokela ja Heli Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni. Kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki:

Lasten keskus, 266–283.

Jumala on. Elämä on nyt. Rakkaus liikuttaa. 2010. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lapsi- ja nuorisotyön missio ja visio sekä strategia 2010. Kirkkohallitus.

Kasvatus ja nuorisotyö. Viitattu 23.7 http://www.evl-slk.fi/files/39/lapsi_ja_nuorisotyon_strategia04.pdf

Kangasmaa, Tiina; Petäjä, Heljä; Vuorelma, Päivi 2008. Lapsen uskonnollinen kehitys.

Teoksessa Tiina Kangasmaa, Heljä Petäjä & Päivi Vuorelma (toim.)

Lapsenkaltainen – Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio

varhaiskasvatuksessa. Helsinki: Lasten Keskus, 42–46.

Kilpi, Pirkko & Lehtonen-Inkinen, Pirjo 1997. Lähetyskasvatus on jatkuvaa elämän

jakamista. Teoksessa Liisa Luukkonen (toim.) Nollasta neljääntoista –

Käsikirja seurakuntien lapsi- ja varhaisnuorisotyöhön. Helsinki: Lasten Keskus Oy, 197–203.

Kinnunen, Saara 2011. Lapsen usko – Miten tukea lapsen hengellistä kasvua? Helsinki:

Kustannus Oy Uusi tie.

Kirkkojärjestys 1991/1055 v. 1993, 8.11.1991. Viitattu 22.8.2012.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931055>

Kirkkolaki 1993/1054, 26.11.1993. Viitattu 22.8.2012.

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1993/19931054>

Kirkon lähetysstrategia 2008. Kirkon lähetystyön toimikunnan esitys. Viitattu 22.8.2012

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/BA1001E1C82EEF94C22577BB0043B0BC/\\$FILE/Kirkon_lahetysstrategiaesitys_kokonaan.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/BA1001E1C82EEF94C22577BB0043B0BC/$FILE/Kirkon_lahetysstrategiaesitys_kokonaan.pdf)

Kirkon tutkimuskeskus 2008. Monikasvoinen kirkko. Suomen evankelisluterilainen kirkko vuosina 2004–2007. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 103.

Tampere. Viitattu 24.7.

[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/\\$FILE/Monikasvoinen%20kirkko.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/4D9073DDB9C38745C22576F20030A70E/$FILE/Monikasvoinen%20kirkko.pdf)

Kokkonen, Jarmo 2008. Uskonnollisuus ja hengellisyys lapsen maailmassa. Teoksessa

Tiina Kangasmaa, Heljä Petäjä ja Päivi Vuorelma (toim.) Lapsenkaltainen

– Uskonnollis-katsomuksellinen orientaatio varhaiskasvatuksessa.

Helsinki: Lasten Keskus, 74–81.

Koko kirkon missio – kirkon lähetystyön kehittämistoimikunnan mietintö. Suomen ev.lut. Kirkon keskushallinto sarja c 1998:1 Viitattu 24.8.2012.

[http://sakasti.ev1.fi/sakasti.nsf/0/BA1001E1C82EEF94C22577BB0043B0BC/\\$FILE/koko_kirkon_missio-mietinto.pdf](http://sakasti.ev1.fi/sakasti.nsf/0/BA1001E1C82EEF94C22577BB0043B0BC/$FILE/koko_kirkon_missio-mietinto.pdf)

Korpiaho, Matti 2002. Seurakunta kontra lähetysjärjestöt, kaksi keskenään kilpailevaa yksikköä – Tulevaisuuden näkymät. Teoksessa Juha Auvinen & Hanna Salomäki (toim.) Jaetaan ilo! Kirkon missio 2000-luvulla. Lähetystyön ja kansainvälisen diakonian kongressi. Helsinki: Kirkkohallitus, 132–134.

Laine, Markku 2008. Lähetystyö – kirkollinen kansanliike. Teoksessa Liisa Huovila-Helminen (toim.) Uskoa teoiksi 150 vuotta. Suomen Lähetysseura 1859–2009. Helsinki: Suomen Lähetysseura, 9–15.

Lapsi on osallinen 2008. Kirkon varhaiskasvatuksen kehittämisen asiakirja. Helsinki: Kirkon kasvatus ja nuorisotyö/Kirkkohallitus. Viitattu 6.8
[http://sakasti.ev1.fi/sakasti.nsf/0/A135233A105C6571C225770000309FFB/\\$FILE/Varhaiskasvkehittamisen_asiakirja.pdf](http://sakasti.ev1.fi/sakasti.nsf/0/A135233A105C6571C225770000309FFB/$FILE/Varhaiskasvkehittamisen_asiakirja.pdf)

Lindgren, Juhani 2001. Lähetys 2001 – Lähetysstrategian näköaloja vuosituhannen vaihtuessa. Kauniainen: Perussanoma Oy.

Luumi, Pertti 2008. Narratiivisuus uskon äidinkielenä. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten keskus, 305–337.

Lyytinen, Heikki; Eklund, Kenneth & Laakso, Marja-Leena 2000. Varhainen kognitio, temperamentti ja vuorovaikutus. Teoksessa Paula Lyytinen, Mikko Korkiakangas, Heikki Lyytinen (toim.) Näkökulmia kehityspsykologiaan. Kehitys kontekstissaan. Helsinki: WSOY, 40–65.

Lähetys kontekstissa: muutos, sovinto, voimaannuttaminen; LML:n puheenvuoro ekumeeniseen keskusteluun lähetyksestä 2005. Helsinki: Kirkkohallitus.

Muhonen, Mervi & Tirri, Kirsi 2008. Mitä on kristillinen kasvatus? Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten keskus, 63–82.

Meyers, Ruth A. 2010. Missional Church, Missional Liturgy. Theology today 2010 67:

36, 36–50. Viitattu 24.10.2012. saatavissa <http://www.nelliportaali.fi>, Sage Journals Online -aineisto.

Nurmi, Jari-Erik; Ahonen, Timo; Lyytinen, Heikki; Lyytinen, Paula; Pulkkinen, Lea & Ruoppila, Isto 2006. Ihmisen psykologinen kehitys. Helsinki: WSOY.

Paarma, Jukka 2002. Kutsu yhteistyöhön. Teoksessa Juha Auvinen & Hanna Salomäki (toim.) Jaetaan ilo! Kirkon missio 2000-luvulla. Lähetystyön ja kansainvälisen diakonian kongressi. Helsinki: Kirkkohallitus, 37–46.

Petäjä, Heli 2008. Varhaiskasvatuksen uskontokasvatus. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten keskus, 121–130.

Porkka, Jouko 2008. Kirkon kasvatustoiminta yhtenäiskulttuurista postmoderniin. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten keskus, 153–220.

Pruuki, Lassi 2010. Hengellinen lapsi. Teoksessa Eero Jokela & Heli Pruuki (toim.) Jo iso, vielä pieni. Kouluikäisen lapsen maailma. Helsinki: Lasten Keskus, 222–234.

Pulkkinen, Lea 2002. Mukavaa yhdessä. Sosiaalinen alkupääoma ja lapsen sosiaalinen kehitys. Jyväskylä: Ps-kustannus.

Puolimatka, Tapio 2004. Opetuksen teoria – Konstruktivismista realismiin. Helsinki: Tammi.

Puolimatka, Tapio 2008. Arvojemme juuret. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten keskus, 15–62.

Puustjärvi, Anita 2010. Uskonto ja lapsen mielenterveys. Teoksessa Martin Ubani, Arto Kallioniemi & Juha Luodeslampi (toim.) Kokonaisvaltainen kasvatus, lapsi ja uskonto. Helsinki: Lasten keskus, 157–168.

Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.

Rasolondraibe, Péri 2002. Maailma muuttuu – muuttuuko missio? Suom. Lassila, Olli-Pekka. Teoksessa Juha Auvinen & Hanna Salomäki (toim.) Jaetaan ilo! Kirkon missio 2000-luvulla. Lähetystyön ja kansainvälisen diakonian kongressi. Helsinki: Kirkkohallitus, 61–67.

- Rippikoulusuunnitelma 2001. Elämä – Usko – Rukous. Viitattu 25.7. 2012
[http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/85780A9E8154761EC225770A003912B4/\\$FILE/Rippikoulusuunnitelma%202001.pdf](http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/0/85780A9E8154761EC225770A003912B4/$FILE/Rippikoulusuunnitelma%202001.pdf)
- Riekkinen, Wille 2008. Kristillisen kasvatuksen lähtökohdista. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten keskus, 83–93.
- Räsänen, Antti 2008. Kristillinen kasvatus teoriassa ja käytännössä. Teoksessa Jouko Porkka (toim.) Johdatus kristilliseen kasvatukseen. Helsinki: Lasten keskus, 287–304.
- Saarinen, Seija 1997. Kohti konstruktivistista oppimiskäsitystä. Teoksessa Luukkonen Liisa (toim.) Nollasta neljääntoista – Käsikirja seurakuntien lapsi- ja nuorisotyöhön. Helsinki: Lasten keskus, 50–59.
- Salomäki, Hanna 2010. Herätysliikkeisiin sitoutuminen ja osallistuminen. Kirkon tutkimuskeskuksen julkaisuja 113.
- Seurakuntien lapsityön keskus i.a.a. Kirkon varhaiskasvatus. Viitattu 23.7.2012.
http://www.evl-slk.fi/kirkon_varhaiskasvatus
- Seurakuntien lapsityön keskus i.a.b. Päiväkerhotyö. Viitattu 23.7.2012
http://www.evl-slk.fi/kirkon_varhaiskasvatus/paivakerhot
- Seurakuntien lapsityön keskus i.a.c. Pyhäkoulu viitattu 23.7.2012 http://www.evl-slk.fi/kirkon_varhaiskasvatus/pyhakoulu
- Seurakuntien lapsityön keskus i.a.d. Aamu- ja iltapäivätoiminta. Viitattu 23.7.2012
http://www.evl-slk.fi/kirkon_varhaiskasvatus/aamu-ja_iltapaivatoiminta
- Sleyn Lähetystyön toimintasuunnitelma 2011–2015. viitattu 14.8.2012.
<http://sley.fi/sivu/7860/sleyn-lahetystyon-toimintasuunnitelma-2011%E2%80%932015>
- Suomen evankelisluterilainen kirkko i.a.a. Evankelisuus. Viitattu 22.1.2012.
<http://www.evl2.fi/sanasto/index.php/Evankelisuus>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.b. Sakasti. Varhaisnuorisotyö. Viitattu 24.7.2012. <http://sakasti.evl.fi/sakasti.nsf/sp2?open&cid=Content28E3F5>
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.c. Sakasti. Rippikoulu ja isokset. Viitattu

24.7.2012. <http://sakasti.ev1.fi/sakasti.nsf/sp?Open&cid=Content2C760E>

Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.d. Sakasti. Leiri- ja retkitoiminta. Viitattu

25.7.2012. <http://sakasti.ev1.fi/sakasti.nsf/sp3?open&cid=Content2AC982>

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a. a. Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys pähkinänkuoressa. Viitattu 22.1.2012.

<http://sley.fi/tietoasleysta>

Suomen luterilainen evankeliumiyhdistys i.a.b. Sley'n työ Keniassa. Viitattu 14.8.2012

<http://sley.fi/sivu/1262/sley-n-tyo-keniassa>

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys. i.a.c. Maasaityö. Viitattu 14.8.2012

<http://sley.fi/sivu/1263/pioneerityo>

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a.d. Somalityö. Viitattu 14.8.2012

<http://sley.fi/sivu/10493/pioneerityo-koillis-keniassa>

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a.e. Kummityö. Viitattu 14.8.2012

<http://sley.fi/sivu/1347/kummit-tarkeassa-roolissa>

Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys i.a.f. Viitattu 28.10.2012

<http://sley.fi/sivu/5585/sley-n-lahetyksen-historiaa-ja-muuta-tietoa>

Suomen Lähetysseura i.a. Lähetysnäyttelyt. Ilo sulle ja mulle. Viitattu 19.8.2012

http://www.mission.fi/seurakunnille/tilauspalvelut/lahetysnayttelyt/ilo_sulle_ja_mulle/

Suomen Lähetysseura i.a.b. Yhdessä maailmassa -lähetysnäyttely. Viitattu 19.8.2012

http://www.mission.fi/seurakunnille/tilauspalvelut/lahetysnayttelyt/yhdessa_maailmassa/

Sääksi, Tuula 1977. Kenia – Päiväntasaajan maa. Helsinki: Sley-kirjat

Tynjälä, Päivi; Heikkinen, Hannu L. T. & Huttunen, Raimo 2005. Konstruktivistinen oppimiskäsitys oppimisen ohjaamisen perustana. Teoksessa Pekka Kalli ja Anita Malinen (toim.) Konstruktivismi ja realismi. Aikuskasvatuksen 45. Vuosikirja. Kansanvalistusseura ja Aikuiskasvatuksen Tutkimusseura, 20–48.

Vuosikertomus 2011. Suomen luterilainen evankeliumiyhdistys

LIITE 1: Kenian pienoisnäyttely leikki-ikäisille

KENIAN PIENOISNÄYTTELY LEIKKI-IKÄISILLE

Tiedoksi näyttelyn ohjaajalle

Tässä näyttelyssä tehdään kuvitteellinen matka Keniaan: vieraillaan kenialaisessa kodissa, koulussa ja kirkossa sekä maasaiheimon luona. Näyttelyssä suuressa osassa on keppinukkenorsu Nora. Näyttelyyn on kirjoitettu vuorosanat ohjaajalle ja Noralle näyttelyn kulkua helpottamaan, mutta tietenkään niitä ei ole pakko käyttää orjallisesti. Noran voi halutessaan myös jättää kokonaan pois.

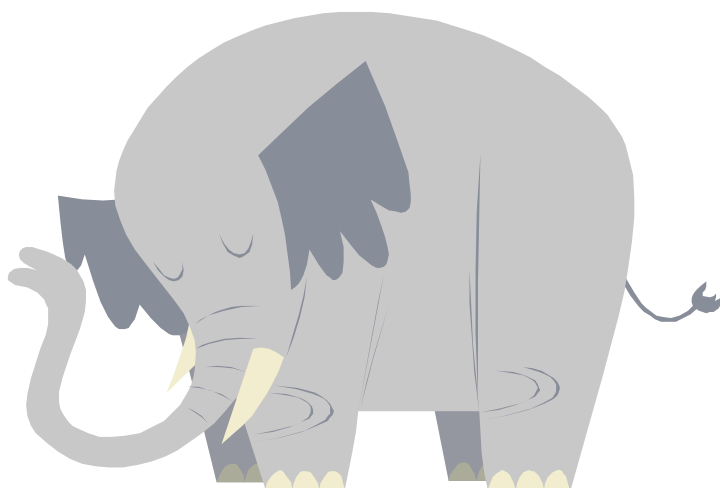
Tämä ohjeistus on pyhäkoulurungon mukainen. Näyttelyn voi toteuttaa soveltaen myös muussakin tilanteessa, esimerkiksi päiväkerhossa tai päiväkodissa.

Näyttelyssä on tärkeää pysähtyä kuuntelemaan lasten kysymyksiä ja oivalluksia.

ALKUVALMISTELUT

- Laukussa olevat esineet jaotellaan kolmeen pisteeseen seuraavalla sivulla olevan luettelon mukaan. Esineet voidaan laittaa kankaiden/maton päälle lattialle.
- Pisteet olisi hyvä laittaa eri tiloihin niin, että esineryhmän ympärille jää tilaa lapsille. Jos kaikki pisteet ovat samassa tilassa, kannattaa esineryhmät peittää aluksi liinoilla.
- Lapsia tulee ohjata tilassa niin, etteivät he kävele esineiden päältä ja erityisesti puskaveitsen kanssa on oltava varovainen.
- Jos näyttely toteutetaan pyhäkoulussa, kuuluu alkuvalmisteluihin alttarin rakentaminen. Altтарin läheisyyteen tulee sijoittaa Good news -kuvat (kuva 7, LIITE 5) (kuva 23) ja maailmankartta joita käytetään opetuksessa.
- Nora norsu voi olla aluksi piilossa esimerkiksi altтарin takana. Nuken tulee olla aluksi torven sisällä.
- Cd:n voi laittaa valmiiksi cd-soittimeen
- Paikka lippujen liimaamista (ja leikkaamista) varten tulee myös valmistella

NÄYTTELYN ESINEET

Koti

eläinaiheinen palapeli
 seeprataulu
 kangasnukke; äiti + lapsi selässä
 banaaninlehdistä punottu kori
 puinen ugalikauha
 kampa
 saippua
 puskaveitsi

Koulu ja kirkko

matematiikan koe
 eväsrasia
 kynä
 koulupuvut
 marmorikuulat
 villamyssy
 kirjoja: englanninkielinen satukirja, suahilinkielinen satukirja, suahilin oppikirja
 esikouluun, oppikirja
 pojan juhlapaita ja hattu
 narusta punottu helistin (pyhäkoululaulujen säestämiseen)
 varrellinen käsirumpu

Maasai-heimo

värikäs kietaisuvaate (kanga)
 sandaalit
 3 kangaseläintä (kirahvi, virtahepo, norsu)
 5 puueläintä
 2 pientä heimopukuista nukkea
 minikeihäs
 kilpi
 maasaikoruja
 2 maasaikaularengasta

muut

Good news -kuvat
 keppinorsu
 cd
 kuvasuurennoksia
 maailmankartta
 Kenian kartta
 Asante sana Yesu –laulun nuotit

PYHÄKOULU

Aloituksen voi ohjaaja tehdä haluamallaan tavalla

- lasten vastaanotto
- esittäytyminen
- katsotaan ketä on paikalla

Ohjaaja: Minulla on tänään mukana myös yksi pieni kaveri, jonka haluaisin esitellä teille. (Tässä vaiheessa norsu on vielä torven sisällä) Sitä vähän jännittää, koska se on tullut Afrikasta asti Suomeen. Sen nimi on Nora. Kutsutaan sitä yhdessä esiin.

Nora...Nora.. Nora. (Norsu työntyy esiin torvesta). Tässä on kaverini Nora. Nora asuu Keniassa, Afrikassa. (Näytetään kartalta Kenia ja Suomi) Nora on tuonut mukanaan monenlaisia esineitä kotimaastaan. Tänään me saadaan tutustua niihin.

(- kellon soitto kolme kertaa)

Kolme kellon kumahdusta merkitsee, että olemme kokoontuneet tänne Isän, Pojan ja Pyhän Hengen nimessä)

kynttilän sytyttäminen

Kynttilän liekki on meille merkinä siitä, että Jeesus on tälläkin hetkellä meidän kanssamme. Eikä Jeesus ole vain meidän kanssamme. Ympäri maailmaa ihmiset kokoontuvat sunnuntaisin kirkkoihin ja pyhäkouluihin. Niin tehdään myös Noran kotimaassa Keniassa.

rukous

Rakas Jeesus,

Kiitos, että saamme olla yhdessä koolla,

ja oppia Sinusta lisää.

Siunaa tämä pyhäkoulu.

Aamen.

laulu:

Lauletaan laulua Asante sana Yesu: istuen, seisten, hyppien, yhdellä jalalla hyppien, omalla tyyllillä)

opetus**Good news -kuvat, kuva 23 (liite 5 kuva 7)**

Ohjaaja: Tässä kuvassa on Jeesus. Jeesus kutsuu luokseen ihmisiä. Ovatkohan kaikki kuvan ihmiset samaa perhettä? Eivät taida olla. Kuvan ihmiset ovat erinäköisiä. Osa on ihonväritään tummia ja jotkut ovat vaaleita. Jeesus ei kysy sitä, onko ihminen rikas tai köyhä, tumma tai vaalea, lapsi tai aikuinen. Jeesus rakastaa meitä kaikkia.

Jeesus haluaa, että kaikki ihmiset saisivat tietää, että Jeesus rakastaa heitä. Maailmassa on silti vielä paljon ihmisiä, jotka eivät ole ikinä kuulleet Jeesuksesta. Heitä on esimerkiksi Keniassa.

Nora, miten ihmiset sinun asuinseudullasi saivat kuulla Jeesuksesta?

Nora: Meidän kylään tuli lähetystyöntekijäperhe Suomesta. Luulin ensin, että he lähettävät kirjeitä, koska en tiennyt mitä se sellainen lähetystyö oikein on.

Ohjaaja: Mutta nyt taidat tietää mitä lähetystyö on. Voisitko kertoa meillekin?

Nora: Lähetystyöntekijät ovat ihan tavallisia ihmisiä, jotka lähtevät johonkin toiseen maahan kertomaan Jeesuksesta. Eivätkä he vain kerro Jeesuksesta, vaan he myös auttavat ihmisiä eri tavoilla, esimerkiksi lähettämällä lapsia kouluun.

Ohjaaja: Voisimme lähteä nyt pienelle matkalle Keniaan Noran johdolla. Opimme varmasti samalla lisää lähetystyöstä. Oletteko valmiita lähtöön? Keniaan on pitkä matka. Kuka tietää, millä sinne matkustetaan?

Kaikki levittävät kätensä siiviksi ja lentokonetta leikkien matkustetaan kenialaiseen kotiin.

KENIALAINEN KOTI

Kenialaiset kodit ovat hyvin pieniä. Niissä ei ole montaa huonetta, joten ihmiset asuvat aika ahtaasti. Samassa sängyssäkin voi nukkua monta ihmistä. (Kuva kenialaisesta kodista)

Esineenarvausleikki:

Ohjaaja lukee vihjeen, jonka perusteella lapset yrittävät arvata, mikä esine on kyseessä.

Vihjeet:

Keniaissa ihmiset syövät sormin. Ei siis tarvita haarukoita, veitsiä, eikä lusikoita. Useimmiten kenialaiset syövät maissijauhasta tehtyä paksua puuroa, jota sanotaan ugaliksi. Tämän esineen avulla perheen äiti sekoittaa jauhot ja veden puuroksi.

(ugalikauha)

Kenialaisten hiukset ovat kiharat, mutta tämän esineen avulla niitä voi selvittää. Usein tyttöjen hiukset on letitetty päätä myöten, joten joka päivä ei tälle esineelle ole käyttöä.

(Kampa)

Moneen Kenialaiseen kotiin haetaan vesi kaivosta, sillä kodeissa ei ole vesihanoja eikä suihkua. Vedenhakumatka saattaa kestää tunninkin, jos kaivo on kaukana. Silti naiset jaksavat kantaa veden suurissa astioissa päänsä päällä koko matkan. Äidit pesevät tällä puhtaaksi niin astiat, pyykit kuin ihonkin.

(Saippua)

Tämän työkalun avulla katkaistaan oksia ja leikataan ruohoa. Mutta sen kanssa täytyy olla hyvin varovainen, ettei loukkaa itseään.

(Puskaveitsi)

Monet kenialaiset ovat taitavia tekemään käsitöitä. Tämä esine on tehty banaanipuun lehdistä punomalla.

(Punottu kori)

Seuraavaksi lähdetään kouluun. Keniassa lapset menevät kouluun kävellen, tai usein myös juosten.

KOULU JA KIRKKO

Ohjaaja: Jotkut lapset menevät Keniassa kouluun jo neljävuotiaana.

Nora: Tai sitten voi olla niin, etteivät lapset pääse kouluun ollenkaan. Minun kotiseudullani ei aikaisemmin ollut koulua. Lähin koulu oli kolmen tunnin kävelymatkan päässä. Yksikään lapsi ei olisi jaksanut kävellä sitä matkaa joka päivä. Mutta sitten lähetystyöntekijät opettivat ihmisiä rakentamaan kirkkoa. Kun kirkko valmistui, alettiin koulua pitää kirkossa.

Ohjaaja: Ai siksi tässä on esillä koulutavaroiden lisäksi myös kirkkoon kuuluvaa tavaraa.

Nora: Kyllä. Ja jumalanpalveluksiin kuuluu Keniassa laulaminen, soittaminen ja tanssiminen. Siksi esillä on soittimia.

Leikitään mikä puuttuu -leikkiä:

Muista esineistä erotetaan myssy, eväsrasia, kirja, soitin, marmorikuula ja kynä. Nimetään lasten kanssa esineet muutaman kerran, ja pyydetään lapsia painamaan esineet mieleensä. Sitten lapset kääntyvät selin esineisiin ja laittavat silmät kiinni. Sillä aikaa ohjaaja ottaa yhden tai kaksi esinettä pois. Lasten tehtävä on keksiä mikä esine puuttuu.

Ohjaaja: Tämä oli nyt vain leikkiä, mutta on ihan totta, että monet kenialaiset perheet ovat hyvin köyhiä ja heiltä puuttuu sellaisia asioita mitä meillä suomalaisilla on. Kaikilla ei ole rahaa ruokaan (näytetään eväsrasiaa), puhtaisiin uusiin vaatteisiin (myssy) tai leluihin (marmorikuulat). Kaikki lapset eivät pääse kouluun, joten he eivät opi kirjoittamaan tai lukemaan (kynä ja kirjat).

Nora: Tuo on totta, mutta tiedätkös mikä on kaikista arvokkain aarre jonka voi omistaa, vaikka ei olisi penniäkään rahaa? Se on usko Jeesukseen. Sitä lahjaa ne lähetystyön-

tekijät jakavat.

Ohjaaja: Ja mekin voimme auttaa lähetystyöntekijöitä. Me voimme esimerkiksi laittaa rahaa kolehtiin. Usein kolehtiin kerätyt rahat käytetään lähetystyöhön.

Nora: Se meidän kylän kirkko rakennettiin suomalaisten lahjoittamilla rahoilla. Mutta mitä jos ei omista yhtään rahaa? Me norsut emme nimittäin sitä tarvitse. Miten sitten voi auttaa?

Ohjaaja: Rukoilla voi aina. Lähetystyön puolesta rukoileminen on erittäin tärkeää. Ja toki me voimme itsekin tehdä lähetystyötä täällä Suomessa kertomalla kavereille Jeesusesta.

Sitten lähdetään autolla kohti Maasai-heimoa.

MAASAI-HEIMO

Maasait ovat maaseudulla asuvia ihmisiä, jotka paimentavat eläimiä. Maasai-heimoon kuuluvilla ihmisillä on paljon lehmiä ja vuohia. Maasait tunnistaa värikkäistä koruista ja vaatteistaan. Sekä miehet että naiset käyttävät paljon koruja korvissaan, kaulassaan ja ranteissaan. (kuva maasaista)

Vapaaehtoinen lapsi puetaan maasaiksi ja samalla tutkitaan esineitä. Lopuksi opetellaan maasaiden tanssityyli (Taustalla voi soida kenialainen cd-levy): pojat hyppivät mahdollisimman korkealle. Tyttöjen liike on niiausta ja samalla päätä ja ylävartaloa liikutellaan eteen ja taakse.

Lopuksi leikitään Noran leikkiä (tunnetaan myrkkysieni-leikkinä).

Jokainen lapsi saa valita lempiesineensä näyttelystä, ja jos on aikaa, voi lapsi halutessaan keroa miksi valitsi juuri kyseisen esineen. Valitut esineet laitetaan lattialle. Sitten yksi lapsi menee oven taakse, tai kääntyy muihin selin ja sulkee korvansa. Muut leikkijät valitsevat yhdessä esineiden joukosta yhden, joka on Noran oma. Oven takana

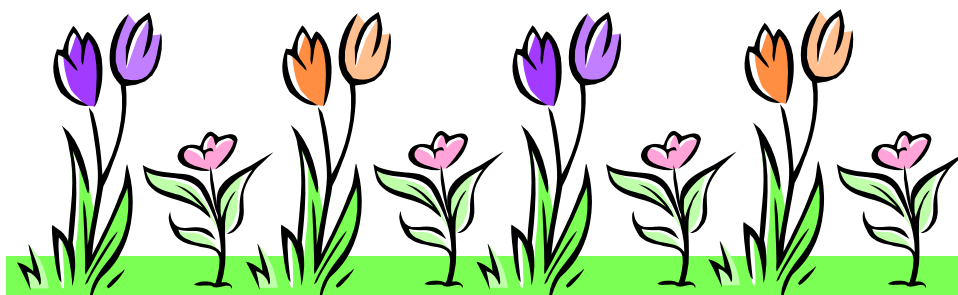
ollut lapsi yrittää nyt kerätä mahdollisimman monta esinettä itselleen. Kun kerääjä ottaa muiden valitseman esineen, huutavat muut leikkijät ”Noran oma”. Silloin kerääminen loppuu. Kerätyt esineet lasketaan. Vuorollaan jokainen lapsi saa olla kerääjä. Se voittaa, joka sai kerättyä eniten esineitä.

Nora: Olipas mukavaa, kun te kävitte tutustumassa kotimaahani, mutta nyt on tullut aika lähteä Suomeen.

Lennetään lentokoneella Suomeen ja rukoillaan loppurukous:

Rakas Jeesus, kiitos siitä,
että olemme saaneet oppia tänään lähetystyöstä.
Siunaa lähetystyöntekijöitä ympäri maailmaa.
Kiitos, että rakastat kaikkia ihmisiä lähellä ja kaukana.
Aamen.

Viimeiseksi lapset saavat (leikata ja) liimata Kenian liput pyhäkouluviikkoihinsa.

LIITE 2: Kenian aarteet -peli koululaisille

KENIAN AARTEET - PELI

TOIMINNALLINEN LÄHETYSNÄYTTELY KOULULAISILLE

SISÄLLYS

NÄYTTELYN ESINELUETTELO

PELI

Pelaajat
Pelin ohjaaja
Pelin kesto
Sisältö
Hankittava peliä varten
Pelin tavoite
Alkuvalmistelut
Alkutilanne

PELAAMINEN

Kenian aarre
Pelin päättyminen
Pelin voittaminen

ESINEKUVAUKSET

Maasai-heimo
Kirkko
Koti
Koulu

TOIMINNOT

Maasai-heimo
Kirkko
Koti
Koulu

NÄYTTELYN ESINELUETTELO

KOULU (karttakirja havainnointivälineenä)

koulupuvut ja reppu

koulukirjat ja vihko

koe ja kynät

eväsrasia

marmorikuulat ja kierrätyspallo

KOTI

lelut (kierrätysastioita, ritsa, puupalapeli, pehmoeläimet)

puinen ugalikauha

puskaveitsi

käsityöt (kisii- kivistä tehty muna, puuleijona, kampa, banaaninlehdistä tehty

seeprataulu, iso nukke ja pikkunukke)

saippua

KIRKKO

rumpu + kaksi rytmisoitinta ja laulukirja + CD

2 pyhäkoulukirjaa

Uusi testamentti luo-heimon kielellä

kaksi heimopukuista pikkunukkea

MAASAI-HEIMO

5 puueläintä

minikeihäs ja kilpi

kaularenkaat ja kietaisuvaate (kanga)

auton renkaista tehdyt sandaalit

MUUT (jaetaan edellisiin ryhmiin)

kuvasuurenoksia

maailmankartta

Kenian kartta

PELI

pelaajat:

Peliä pelataan 3-5 hengen joukkueissa. Joukkueita pelissä kannattaa olla kolme, tai enintään neljä, jotta oma vuoro tulee useammin, eikä peli käy tylsäksi.

pelin ohjaaja:

Peliin tarvitaan yksi henkilö ohjaajaksi. Hän tekee alkuvalmistelut ja perehtyy pelin sääntöihin. Pelin aikana ohjaaja neuvoo ryhmiä pelin etenemisessä, lukee esineisiin liittyvät toiminnot ja toimii pankkiirina. Ohjaaja toimii myös ajanottajana tai delegoi homman jollekin muulle.

pelin kesto:

Pelin kestoa voi säädellä ryhmän tarpeiden mukaan, mutta aikaa kannattaa varata ainakin tunti

sisältö:

näyttelyn esineet (katso esineluettelo)

nimilaput esineille/esineryhmille (kuori 6)

esinekuvaukset (kuori 7)

Toiminnot

näyteltävät lauseet (kuori 1 (liite 4))

sanapeli (kuori 2 (liite 5, kuva 6))

Lähetystyö-Alias (kuori 3 (liite 4))

kertomus Upendosta (kuori 4 (liite 4))

Tärkeitä asioita -laput (kuori 5 (liite 4))

pelin rahat (kuori 8)

pelin ohjeet

hankittava peliä varten:

Raamattu

noppa

sekuntikello

cd-soitin

1-2 ämpäriä

kyniä ja paperia

(kankaita esineiden alle)

(vaihtoehtoiseen tehtävään liimaa, kartonki, saksia)

(vaihtoehtoiseen tehtävään pieni kivi, sanomalehti, muovipussi, narua, sakset)

pelin tavoite

Pelissä on kaksi tavoitetta

1. Löytää Kenian aarre
2. Ansaita mahdollisimman paljon shillingejä erilaisia tehtäviä hyvin suorittamalla

alkuvalmistelut (aikaa kannattaa varata tähän ainakin yksi tunti!)

(Pelaajat eivät saa olla mukana alkuvalmisteluissa.)

1. Peliä varten hankitaan edellisellä sivulla kohdassa Hankittava peliä varten mainitut asiat ja niihin liittyen:
 - laitetaan cd-levy valmiiksi soittimeen
 - laitetaan ämpäreihin vettä (ei paljon, ettei vesi pääse loiskumaan yli reunojen)
2. Näyttelyn esineet asetellaan pelitilaan neljään ryhmään (katso esineluettelo ja kuvat 1-4 liitteestä 5). Esineet voidaan laittaa pöytien päälle, sohvalle tai lattialle maton/kankaan päälle. Esineryhmien ei tarvitse olla kaukana toisistaan, noin 3-5 metrin etäisyys on sopiva. Parasta olisi sijoittaa esineryhmät huoneen nurkkiin. Pelitilaksi käy mikä tahansa riittävän iso huone/ avoin tila, jossa liikkumiselle on myös tilaa.
3. Kun esineet on jaoteltu neljään pisteeseen laitetaan jokaisen esineen viereen nimilappu ja esineiden alle oikea esinekuvaus (katso kuva 5 liitteestä 5)
4. laitetaan esille pelissä käytettävät shillingit ja tehtäväkuoret
5. Varmistetaan, että eväsrasian sisällä on kaksi lappua, joihin on merkitty raamatunkohta

alkutilanne

Jokainen ryhmä saa 300 shillinkiä aloitusrahaa

Kaikki ryhmät aloittavat matkansa kirkko-pisteeltä. Vuorojärjestys määrätään noppaa heittämällä. Suurimman silmäluvun saanut joukkue aloittaa.

pelaaminen

Jokaisella vuorollaan ryhmä tekee seuraavat toiminnot

1. heittää noppaa
2. siirtyy myötäpäivään niin monta pistettä eteenpäin, kuin nopan silmäluku osoittaa. Koska pisteitä on vain neljä, tarkoittaa nopan silmäluku 4 sitä, ettei liikkua tarvitse, vaan ryhmä suorittaa toiminnot siinä missä olivat edelliselläkin kierroksella. Jos pisteen kaikki esineet on jo käyty läpi, jätetään se seuraavilla kerroilla pois laskuista.
3. valitsee esineistä mieleisensä
4. maksaa 100 shillinkiä ja lunastaa itselleen esineen alla olevan valkoisen kortin. Jos ryhmällä ei ole rahaa, voi kortin katsoa ilmaiseksi heittämällä nopalla 5 tai 6. Yhden valkoisen kortin alla on ohjeet Kenian aarteen löytämiseksi.
5. lukee kortissa olevan tekstin ääneen
6. suorittaa pelin ohjaajan kertoman esineeseen liittyvän toiminnon

Jos ryhmä on tienannut paljon rahaa, voi se ”lentää” suoraan haluamalleen pisteelle ilman nopan heittoa. Lentäminen maksaa 300 shillinkiä.

Esineisiin liittyy viisi erilaista toimintaa

1. **TEHTÄVÄ:** Ryhmä suorittaa annetun tehtävän, mistä voi ansaita rahaa. Kaikista tehtävistä rahaa ei saa. Joihinkin esineisiin liittyvän tehtävän voi valita kahdesta eri vaihtoehdosta.
2. **BONUS-TEHTÄVÄ:** Tähän tehtävään osallistuu vuorossa olevan joukkueen lisäksi muutkin joukkueet, tai yksittäisiä pelaajia muista joukkueista.
3. **ROSVO:** Ryhmä menettää kaikki rahansa
4. **VUORON MENETYS:** Ryhmä menettää yhden heittovuoron.

5. KENIAN AARRE

Kenian aarre

Se ryhmä, joka valitsee koulu-pisteellä eväsrasian, löytää lapun alta tekstin: ”Onneksi olkoon, löysitte johtolangan Kenian aarteeseen. Pelin lopuksi avatkaa eväsrasia. Silloin saatte tietää mikä tämä aarre on ja mikä on sen arvo.” Peliä voidaan nyt jatkaa ihan normaalisti, jolloin tavoitteena on enää rahan kerääminen. Eväsrasiaan ei tässä tapauksessa vielä katsota, vaan siihen palataan pelin päätyttyä. Jos peli lopetetaan aarteen löytymiseen, voi ryhmä katsoa heti eväsrasian sisälle. Rasiasta löytyy kolme numeroitua lappua, joista jokaisessa on yksi raamatun kohta. Aarteen löytänyt ryhmä etsii kohdat Raamatusta ja lukee ne ääneen.

pelin päätyminen

Peliä pelataan pääsääntöisesti niin kauan, kunnes joku ryhmistä löytää Kenian aarteen. Jos aarre löytyy jo pelin alussa, voidaan peliä jatkaa ja yhteisesti sopia jokin kellonaika, jolloin lopetetaan. Mahdollista on myös pelata kunnes kaikki esineet ja niihin liittyvät toiminnot on käyty läpi. Jos peliaika meinaa loppua ennen aarteen löytymistä, voidaan pelistä poistaa yksi tai kaksi esineryhmää. Mahdollisuus löytää aarre on näin ollen suurempi.

pelin voittaminen

Pelissä ryhmillä on oikeastaan kaksi mahdollisuutta voittaa: keräämällä eniten rahaa tai löytämällä Kenian aarteen. Kun pelin lopuksi ollaan käyty läpi aarteeseen liittyvät raamatunkohdat ja keskusteltu niistä, voidaan todeta ettei oikeassa elämässä ratkaise raha tai maalliset aarteet. Kallisarvoisin aarre, jonka ihmiset voivat omistaa, on usko Jeesukseen.

ESINEKUVAUKSET

MAASAI-HEIMO

PUUELÄIMET

Kenian suosituin nähtävyys on suuri kansallispuisto Masai Mara. Masai Maran savannialue on koko Afrikan parhaita paikkoja nähdä paljon erilaisia eläimiä lyhyessä ajassa. Kansallispuistossa vierailevien turistien tavoitteena on nähdä ”viisi suurta” eli big five -ryhmään kuuluvat viisi eläintä. ”Viisi suurta” -käsitteen keksivät ulkomaalaiset metsästäjät. Näiden viiden eläimen kaataminen oli heille eräänlainen miehisyyden osoitus.

MINIKEIHÄS JA KILPI

Maasait tunnetaan ympäri maailmaa rohkeina ja uskollisina satureina keihäineen ja kilpineen. Vaikka nykyään maasai-sotilaita tarvitaan enää hyvin harvoin sotimiseen, tulee kaikista maasaimiehistä tietyksi ajaksi elämästään satureita.

KAULARENKAAT JA KANGA

Kanga on perinteinen Itä-Afrikassa käytettävä värikäs kietaisuvaate. Jokaiseen kangaan on painettu ikään kuin kehykset ja kankaan alareunassa on yleensä jokin suahilinkielinen mietelause. Maasait pukeutuvat usein punaisiin kangoihin. Maasait ovat tunnettuja myös värikkäistä helmikoruistaan. Maasainaiset tekevät Intiasta tuoduista helmistä leiveitä kaulakoruja. Niiden muoto kertoo, mihin klaaniin nainen kuuluu. Myös helmien väreillä on omat merkityksensä. Koruja käyttävät niin naiset kuin miehetkin. Niitä pidetään kaulassa ja korvissa sekä ranteiden ja nilkkojen ympärillä.

SANDAALIT

Maasai-miehet käyttävät usein jalkineina vanhoista autonrenkaista tehtyjä kierrätyssandaaleja. Maasait ovat paimentolaiskansaa, ja heillä on paljon lehmiä. Joskus maasait joutuvat jättämään asuinmajansa kuivuuden takia. Silloin he lähtevät karjansa kanssa vaeltamaan kohti rehevämpää seutua. Matkalla voi nälkä ja jano yllättää. Jos ruokaa tai juomaa ei ole muuten saatavilla, tekevät maasait nuolella reiän lehmän kaulaan ja valuttavat siitä verta juotavaksi. Lehmälle ei käy kuinkaan. Pieni haava lehmän kaulavaltimossa paranee nopeasti itsestään.

KIRKKO

SOITTIMET JA LAULUKIRJA

Kenialaiset ovat positiivista ja iloista kansaa. Ilo ja riemu näkyy myös jumalanpalveluksissa, joihin kuuluu olennaisena osana laulaminen ja tanssiminen.

KAKSI HEIMONUKKEA

Lähetystyössä on tärkeää mennä sinne, missä on vain vähän Jeesukseen uskovia ihmisiä. Näillä alueilla on kuitenkin myös sellaisia ihmisiä, jotka puhuvat pelkästään omaa heimokieltään, jota lähetystyöntekijät eivät osaa puhua. Välillä lähetystyöntekijöiltä vaaditaan kekseliäisyyttä, että he voivat kommunikoida kenialaisten kanssa.

UUSI TESTAMENTTI LUO-HEIMON KIELELLÄ

Keniassa puhutaan yhteensä noin 60:tä kieltä. Kenian viralliset kielet ovat suahili ja englanti ja suurin osa ihmisistä puhuu jompaakumpaa tai molempia näistä kielistä äidinkielenä lisäksi.

Lähetystyöntekijöiden työn alku Keniassa kuluukin suahilin kielen opettelussa. Kielen

lisäksi opitaan samalla myös kenialaisten ihmisten elämästä ja tavoista. Kielen ja tapojen oppiminen on tärkeää, sillä Jeesuksesta tulee kertoa niin, että ihmisten on helppoa ymmärtää se.

PYHÄKOULUKIRJAT

Jumalaan uskovat kenialaiset menevät sunnuntaisin kirkkoon. Kirkkoihin tulee paljon ihmisiä ja varsinkin lapsia jumalanpalveluksissa on paljon. Kuten Suomessa, myös Keniassa järjestetään pyhäkouluja. Kenialaiset ihmiset eivät pelkää näyttää sitä, että he uskovat Jeesukseen. He ovat myös innokkaita oppimaan lisää Jumalasta ja uskon asioista.

KOTI

LELUT

Useat kenialaiset perheet ovat köyhiä. Vanhemmilla ei ole tarpeeksi rahaa, että he voisivat ostaa lapsille hienoja leluja. Mutta silti lapset leikkivät Keniassakin ja tekevät lelunsa ja pelivälineensä usein itse. Esimerkiksi taittelemalla rautalankaa voi tehdä vaikka leikkiauton. Myös hylätyn renkaan vierittäminen kepin avulla on yleinen leikki. Erilaiset pallopelit ovat suosittuja, kuten myös hyppynaruilla hyppiminen.

UGALIKAUHA

Useat perheet Keniassa syövät vain yhden aterian päivässä. Ennen ruokailua on tärkeää pestä kädet, sillä ruoka syödään sormin. Haarukoita, veitsiä ja lusikoita ei siis tarvita. Kenialaiset syövät useimmiten maissijauhosta tehtyä paksua puuroa, ugalia. Ugalia syödään oikean käden sormin ja sen avulla nostetaan kastiketta tai muhennosta suuhun. Ruoan jälkeen tarjoillaan juoma, joka on usein teetä maidolla ja sokerilla.

PUSKAVEITSI (PANGA)

Panga on Keniassa käytettävä puskaveitsi. Se on hyvin yleinen työkalu maalla ja kaupungissa. Pangaa voidaan käyttää vaikka koulun pihan siistimiseen; esimerkiksi ruohon leikkaamiseen tai oksien katkomiseen. Pangaa voidaan käyttää myös aseena koska se on hyvin terävä. Poliisien nähden ei siis kannata kanniskella pangaa mukansa missä sattuu.

SAIPPUA

Tällä saippualla tulevat puhtaaksi niin, pyykit, astiat kuin ihokin. Naisten arkeen Keniassa kuuluu veden hakeminen. Tehtävä on usein myös jätetty lapsille. Maaseudulla useimmat ihmiset hakevat vetensä kaivosta. Kaivo saattaa sijaita kaukaa kotoa, joten vedenhakumatka voi kestää tunninkin. Silti naiset kantavat veden isoissa kanistereissa päänsä päällä.

KÄSITYÖT

Monet kenialaiset ansaitsevat rahaa tekemällä käsitöitä ja myymällä niitä turisteille. Suomessakin monet ihmiset tekevät käsitöitä. Jotkut tekevät villasukkia ja myyvät niitä lähetyshyväntekeisissä. Myynnistä saadut rahat annetaan lähetykselle.

KOULU

EVÄSRASIA

Onneksi olkoon, löysitte johtolangan Kenian aarteeseen. Pelin lopuksi avatkaa eväsrasia. Silloin saatte tietää mikä tämä aarre on ja mikä on sen arvo.

KOULUPUVUT

Keniaassa jokaisessa koulussa lapsilla täytyy olla koulupuku. Koulupuvun värin määrää koulu. Myös liikuntatunneille on oma pukunsa. Kenialaisissa kouluissa oppilaita saattaa yhdessä luokassa olla vaikka sata, sillä opettajia ei ole tarpeeksi.

KOULUKIRJAT JA VIHKO

Keniaassa on paljon lapsia, jotka eivät pääse kouluun. Koulupuku ja koulukirjat ovat usein maksullisia, eikä kaikkien lasten vanhemmilla ole rahaa niihin. Syynä voi olla myös liian pitkä matka kouluun. Jotkut äidit eivät päästä tyttäriään kouluun, sille he haluavat näiden auttavan kotitöissä ja pienempien sisarusten hoidossa.

MARMORIKUULAT JA KIERRÄTYSPALLO

Välitunneilla on aikaa peleille ja leikille. Erityisesti pojat tykkäävät pelata jalkapalloa. Pallon voi tehdä itse vanhoista muovipusseista ja narusta. Kuulapelit on suosittuja niin tyttöjen kuin poikienkin keskuudessa.

KOE JA KYNÄT

Kenialaisessa peruskoulussa opetetaan englannin ja suahilin kieltä, matematiikkaa, luonnontietoa, historiaa, yhteiskuntaoppia, uskontoa, äidinkieltä, kuvaamataittoa, liikuntaa ja maatalousoppia. Koulupäivät ovat pitkiä; 7-8 tuntia. Lomakuukausia ovat huhtikuu, elokuu ja joulukuu.

TOIMINNOT

MAASAI-HEIMO

PUUELÄIMET

TEHTÄVÄ

1. Tunnistakaa eläimet. Ansaitsette 50 shillinkiä/oikein arvattu eläin.

oikea vastaus: norsu, sarvikuono, leopardi, leijona ja virtahepo

2. Mikä näistä eläimistä on vaarallisin ihmiselle? Oikeasta vastauksesta ansaitsette 50 shillinkiä.

Oikea vastaus: virtahepo. Virtahevot viettävät päivät vedessä pulikoiden ja nukkuen. Öisin ne nousevat maalle syömään heinää. Virtahevon ja veden väliin ei silloin kannata eksyä. Virtahevot ovat luonteeltaan aggressiivisia ja voivat helposti kaataa veneen tai tallata ihmisen jalkoihinsa.

Keniassa ihmiselle vaarallisin eläin ei kuitenkaan ole suurpeto vaan malarialois-
ta kantava hyttynen. Siltä ei ole turvassa kukaan. Onneksi malariaa vastaan voi
suojautua ottamalla rokotteen.

3. Mikä näistä eläimistä ei oikeasti kuulu big five -ryhmään? Oikeasta vastauksesta ansaitsette 50 shillinkiä.

Oikea vastaus: virtahepo. Virtahevon tilalla kuuluisi olla puhveli. Viisi suurta on siis leijona, norsu, sarvikuono, leopardi ja puhveli.

MINIKEIHÄS JA KILPI

Lähetystyö vieraassa maassa ei aina ole helppoa. Suomessa jokainen voi osallistua lähetystyöhön rukoilemalla lähetystyöntekijöiden sekä kaikkien kaukana ja lähellä asuvien ihmisten puolesta.

VAIHTOEHTO 1

TEHTÄVÄ

tarvikkeet: kynä ja paperia

Kirjoittakaa paperille vähintään kolme (lähetystyöhön) liittyvää asiaa, joiden puolesta haluatte rukoilla.

Rukoilkaa lähetystyön puolesta pelin loppuksi.

VAIHTOEHTO 2

BONUS-TEHTÄVÄ

tarvikkeet:

iso kartonki/paperi

pienempiä (väri)papereita

kyniä

saksia

paperiliimaa

Piirtäkää suuri puu, jossa on juuret, runko ja oksat. Piirtäkää myös erillisille papereille jokaisen kädenjälki ja leikatkaa ne ääri viivojaan pitkin irti. Käden kuvat toimivat puun lehtinä. Tehkää yhteinen rukous siten, että jokainen kirjoittaa omaan lehteensä ainakin yhden aiheen Keniasta, jonka puolesta haluaa rukoilla ja toisen aiheen lähipiiristä. Askarrellut lehdet kiinnitetään puuhun. Puun kirjoituksia voidaan käyttää yhteisessä esirukouksessa pelin loppuksi.

Pohdintaa

Mitä me voimme tehdä omin käsin kaukana ja lähellä asuvien lähimmäistemme auttamiseksi?

KAULARENKAAT JA KANGA

BONUS-TEHTÄVÄ:

Yksi ryhmän jäsenistä puetaan maasaiksi. Hänen ylleen puetaan kanga ja korut. Sen jälkeen maasaiksi puettu ryhmäläinen ja yksi henkilö kustakin muusta ryhmästä kilpailevat perinteisessä maasai-miesten lajissa: kuka hyppii korkeimmalle? Kilpailijat asettuvat riviin ja alkavat hyppiä yhtä aikaa. Silmämääräisesti korkeimmalle hyppivä voittaa ryhmälleen 200 shillinkiä.

SANDAALIT

Lähetystyöntekijät joutuvat matkustamaan usein pitkiäkin matkoja eri heimojen luokse. Tiet ovat Keniassa pääosin huonoja, joten autot joutuvat koetukselle kuoppaisilla ja mutaisilla teillä.

Tällä kertaa teillä kävi huono tuuri: autostanne puhkesi rengas. Onneksi ei vielä ehtinyt tulla pimeää ja teillä on mukanaan vararengas. Rengasta vaihtaessanne menetätte yhden heittovuoron. Varokaa maantierosvoja!

KIRKKO

SOITTIMET JA LAULUKIRJA

BONUS-TEHTÄVÄ :

Musiikki soimaan ja tanssimaan! Soittakaa ja tanssikaa yhdessä muiden ryhmien kanssa kenialaisen musiikin tahtiin. Kenialaisin ryhmä, eli se joka tanssii iloisimmin, voittaa suorituksesta 200 shillinkiä.

KAKSI HEIMONUKKEA

TEHTÄVÄ (kuori 1)

Valitkaa omasta ryhmästänne henkilö/ henkilöt, jotka esittävät lauseita näytellen. Puhua ei saa, mutta ääntely on sallittua Muut ryhmän jäsenet arvaavat lauseen sisällön, eli vastauksen ei tarvitse olla sanasta sanaan oikein.

Valitkaa esitettäväksi annetuista lauseista kolme

Kolmesta oikein arvatusta lauseesta ryhmänne ansaitsee 300 shillinkiä.

Pohdintaa:

Oletko joskus ollut sellaisessa tilanteessa, että kielitaidon puutteen vuoksi et ole voinut kommunikoida jonkun ihmisen kanssa? Miltä se tuntui?

Miksi on tärkeää, että ihmiset saavat lukea Raamattua omalla äidinkielellään?

UUSI TESTAMENTTI LUO-HEIMON KIELELLÄ

TEHTÄVÄ: SANAPELI (Kuori 2)

Kokeilkaa miten hyvin osaatte suahilia. Etsikää suomenkielisille sanoille suahilinkielinen pari. Jos saatte vähintään kymmenen paria oikein, ansaitsette 200 shillinkiä.

Vinkki: Englanninkielen taidosta on hyötyä sanojen yhdistämisessä. Monet suahilinkieliset sanat muistuttavat paljon englanninkielisiä sanoja. Esimerkiksi sininen on englanniksi blue ja suahiliksi buluu.

Oikeat vastaukset:

viikko = wiki, lääkäri = daktari, kahvi = kahawa, sukat = soksi, koulu = shule, ananas = nanasi, posti = posta, pankki = benki, pippuri = pilipili, sokeri = sukari, äiti = mama, minä = mimi, leijona = simba, kana = kuku

PYHÄKOULUKIRJAT

Tapaatte kenialaisen lapsen, jolle kerrotte Jeesuksesta. Moni teille tutuista sanoista on kuitenkin hänelle täysin vieraita.

TEHTÄVÄ: LÄHETYSTYÖ-ALIAS (kuori 3)

Valitkaa ryhmästäne henkilö/henkilöt, joka selittää sanoja. Muut ryhmän jäsenet arvaavat. Aikaa sanojen selitykselle on yksi minuutti. Jokaisesta oikein arvatusta sanasta ryhmänne ansaitsee 50 shillinkiä.

Pohdintaa:

Oletko tehnyt lähetystyötä kertomalla kaverille Jeesuksesta?

Onko Jumalasta kertominen helppoa?

Onko sinua joskus pilkattu, koska uskot Jeesukseen?

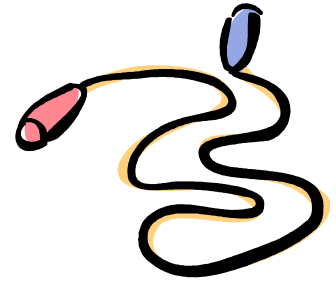
Oletko kutsunut joskus kaverin mukaan seurakunnan toimintaan? Sekin on lähetystyötä.

KOTI

LELUT

BONUS-TEHTÄVÄ:

tarvikkeet: kyniä ja paperia

Turhuuskisa: Mistä asioista minä voisin tinkiä? Käykää ryhmien kesken pieni kilpailu. Kirjoittakaa paperille asioita joita teillä on, mutta mitä ilmankin tulisitte toimeen. Aikaa asioiden kirjaamiseen on yksi minuutti. Eniten turhuuksia keksinyt ryhmä ansaitsee itselleen 300 shillinkiä.

Pohdintaa

Kenialaiset ihmiset ovat maailman positiivisinta kansaa, vaikka suuri osa ihmisistä elää alle köyhyysrajan. Miettikää, mitkä asiat tekevät ihmisen iloiseksi Keniassa ja Suomessa.

UGALIKAUHA

Lähetystyössä Jeesuksesta kerrotaan sanoin, mutta myös teoin. Raamatussa sanotaan:
Rakkaat ystävät! Kun Jumala on meitä näin rakastanut, tulee meidänkin rakastaa toisiamme (1.Joh. 4:11.)

Ihmisiä auttamalla voimme viestittää ilman sanoja Jumalan rakkaudesta. Lähetystyössä sanat ja teot kuuluvat yhteen.

TEHTÄVÄ:

Keksikää, miten seuraavat esineet voisivat liittyä lähetystyön tekemiseen?

- a) ugalikauha**
- b) ensiapulaukku**
- c) vasara**

Pohdintaa

Miettikää, minkälaista lähetystyötä voisi tehdä a) opettaja, b) ompelija c) jalkapallon pelaaja

PUSKAVEITSI (PANGA)**ROSVO**

Olitte menossa siistimään kirkon pihaa, mutta poliisi huomasi teidän puskaveit-senne. Kenialaisen käytännön mukaisesti pääsette jatkamaan matkaanne vasta kun olette antaneet poliisille rahanne.

SAIPPUA**BONUS-TEHTÄVÄ:**

tarvikkeet:

kaksi ämpäriä, joissa on vettä (vettä ei kannata laittaa paljon, jos ollaan sisätiloissa)

Vedenkantoviesti: Kokeilkaa, miten teiltä sujuu veden kantaminen pään päällä. Teidän ryhmänne kilpailee toista joukkuetta vastaan, joka muodostuu muista ryhmistä valituista jäsenistä (joukkueissa yhtä monta henkilöä). Annetusta merkistä kummankin joukkueen yksi jäsen kerrallaan kiertää pelitilaan merkityn paikan vesiastia päänsä päällä ja tuo astian seuraavalle joukkueoverille. Voittajajoukkue on se, jonka viimeinen jäsen ylittää ensimmäisenä lähtöviivan.

Jos ämpäreitä on käytettävissä vain yksi, suorittavat joukkueet tehtävän erikseen. Suorituksista otetaan aika ja nopeampi joukkue voittaa.

Jos tehtävän valinnut joukkue voittaa, ansaitsevat he 300 shillinkiä. Jos muista ryhmistä koottu joukkue voittaa, saavat kaikki ryhmät 100 shillinkiä (myös tehtävän hävinnyt joukkue).

Pohdintaa:

Vesijohtovesi suoraan hanasta saatuna on meille suomalaisille itsestäänselvyys. Emme aina muista olla Jumalalle kiitollisia tällaisista arkisista asioista. Miettikää, mistä muista asioista me suomalaiset voimme kiittää Jumalaa.

KÄSITYÖT**TEHTÄVÄ:**

Kenialaiset ovat hyvin taitavia tekemään käsitöitä. Heillä ei ole varaa kalliisiin materiaaleihin, vaan he keksivät miten voivat käyttää hyväkseen luonnosta löytyviä materiaaleja ja mitä uutta voi tehdä vanhoista esineistä. Valitkaa yksi esine käsityöstä ja keksikää sille uusia käyttötarkoituksia. Ne voivat olla hassujakin. Aikaa ideointiin on yksi minuutti. Jokaisesta uudesta ideasta ansaitsette 50 shillinkiä.

KOULU**EVÄSRASIA****KENIAN AARRE!!!!**

Kun aarten voittanut ryhmä on lukenut eväsrasian sisältä löytyneet raamatunkohdat (Jo. 3:16, Matt. 6:19-20), voidaan yhdessä miettiä seuraavia kysymyksiä:

Mitkä asiat ovat sinun aarteitasi?

Mitä aarteita voi koota taivaaseen?

Mikä on kallisarvoisin aarre, jonka ihminen voi omistaa?

Uskon aarre on meillä Raamatun mukaan saviastioissa. Minkälaisia ovat saviastiat? (Ovatko ne kestäviä vai helposti särkyviä?)

Jumala tietää, että me ihmiset olemme heikkoja. Miksi hän silti haluaa meidät työtoverikseen viemään evankeliumia eteenpäin?

KOULUPUVUT

TEHTÄVÄ: (kuori 4)

Lukekaa kertomus Upendo-nimisestä koululaisesta. Miettikää sitten mitä yhteistä teillä on Upendon kanssa. Miettikää myös, miten teidän koulupäivänne eroavat Upendon päivästä.

Pohdintaa

Mitä ajattelet koulusta? Tuntuuko se enemmän velvollisuudelta vai etuoikeudelta?

Miltä sinusta tuntuisi, jos ystäväsi kävisivät koulussa, mutta sinun täytyisi hoitaa pienempiä sisaruksia ja tehdä kotitöitä?

KOULUKIRJAT JA VIHKO

TEHTÄVÄ: (kuori 5)

Keniassa lähetystyöntekijät auttavat orpoja lapsia. Näiltä lapsilta puuttuu paljon tärkeitä asioita, jotka ovat Suomessa itsestään selvyyksiä. Valitkaa lapuista viisi asiaa, jotka haluaisitte antaa kenialaiselle orpolapselle.

Useimmilla meistä on kummi. Yksi kummin tehtävistä on kertoa kummilapselleen Jeesuksesta. Kummina voi toimia myös toisella puolella maailmaa asuvalle tuntemattomalle lapselle. Monet suomalaiset ovat ottaneet kummilapsen Keniasta. Suomalaiset kummit avustavat lasta rahallisesti ja mahdollistavat näin muun muassa lapsen koulunkäynnin. Tärkeää on muistaa lasta myös rukouksissa. Suomalainen lähetystyöntekijä kertoo kummeille lapsen kuulumisia Suomeen. Joskus kummit saavat kummilapseltaan kirjeen tai piirustuksen.

Pohdintaa

Voitko sinä antaa kenialaisille vettä? Voitko koulutusta? Entä turvallisuutta?

Voit, kun lähetät jonkun näyttämään, kuinka kaivo rakennetaan.

Voit, kun autat kenialaista nuorta koulumaksuissa, jotta hänestä voi tulla opettaja

Voit, kun lähetät jonkun, joka antaa omaa aikaansa ihmiselle ja välittää heistä.

Mitä ajatuksia heräsi?

MARMORIKUULAT JA KIERRÄTYSPALLO**TEHTÄVÄ (VAIHTOEHTO 1)**

(Tehtävän suorittamiseen tarvitaan n. yhden euron kolikon kokoinen pyöreä kivi, sanomalehti ja muovipussi, sekä narua.)

Keniasta Suomeen muuttanut juoksija ja kirjailija Wilson Kirwa kertoo lapsuudestaan:

Olen pelannut jalkapalloa ihan pienestä saakka. Itse pallot olivat lapsuudessani arvokkaita esineitä. Ylä-asteella koulussa pelattiin oikealla jalkapallolla. Mutta silloin kun pelasimme iltaisin kylän hiekka-aukiolla, käytimme itse tekemäämme palloa. Jalkapallon pystyy tekemään muovipusseista, jotka sidotaan palloksi narulla. Näillä palloilla pystyi ihan hyvin pelaamaan. Naru kesti kerrallaan kolmesta neljään viikkoon.

Me emme harmitelleet, että meillä ei ollut kunnollisia nahkajalkapalloja. Kaikkeen sopeutuu. Me olimme todella luovia lapsia ja rakensimme itse kaiken. Pelasimme ilman kenkiä, ja maalit merkittiin kahdella kivellä.

Valmistakaa pieni oma versionne kenialaisesta kierrätyspallosta.

Valmistusohjeet: Kiven päälle sidotaan siimalla tai narulla muovia tai kangasta tiukasti niin, että siitä tulee hyvä ja pyöreä, iso pallo. Kiven valitseminen on tarkkaa, sillä se ei saa olla liian iso eikä liian pieni. Sen täytyy olla keskellä palloa, jotta pallo lentää heitettäessä suoraan. Palloja voi tehdä erikokoisia eri pelejä varten.

<http://www.unicef.fi/kasityo>

Aikaa tehtävän suorittamiseen on seuraavaan heittovuoroonne asti. Onnistuneesta pallosta ansaitsette 300 shillinkiä.

BONUS-TEHTÄVÄ (VAIHTOEHTO 2)

Kenialaisessa kuulapelissä kuula lennätetään eteenpäin keskisormen avulla. Eli näin: Jos olet oikeakätinen, laita vasemman käden sormen päät maata vasten. Laita sitten vasemmalla kädellä kuula oikean käden keskisormen alle ja taivuta sormea itseäsi päin niin paljon kuin mahdollista. Päästä sitten irti sormesta ja kuulasta. Kun tekniikka on oikea, lentää kuula eteenpäin useita metrejä

Haastakaa jokaisesta ryhmästä yksi pelaaja näppäämään keskisormella marmorkuulaa. Jos joku teidän ryhmästä saa kuulan menemään pisimmälle, voitatte 200 shillinkiä. Jos pisimmän tuloksen saa toisen ryhmän henkilö, ansaitsee voittaja omalle ryhmälleen 100 shillinkiä.

KOE JA KYNÄT

Kaikki kenialaiset lapset tekevät kolme kertaa vuodessa valtakunnallisen kokeen. Koe on siis samanlainen kaikilla samanikäisillä lapsilla.

Kokeilkaa miten pärjäisitte ensimmäisen luokan uskonnonkokeessa. Vastatkaa ympyröityihin kysymyksiin. Jos saatte oikeita vastauksia 5-7, ansaitsette 200 shillinkiä. Jos vastaatte kaikkiin kysymyksiin oikein, saatte 300 shillinkiä.

Vastaukset: 32: Jumala loi kaiken **6:ssa** päivässä; 33: Jumala kutsui Samuelia **3** kertaa; 37: **Juudas** kavalsi Jeesuksen; 39: Lasaruksella oli **2** siskoa; 41: Jeesus syntyi **Betlehemissä**; 44: Joosef oli **Jaakobin** poika; 46: Jeesus oli **12** vuotta kun hän meni Jerusalemiin; 48: Jaakob antoi Joosefille kauniin **viitan**

LIITE 3: Kenian aarteet -peli nuorille

KENIAN AARTEET -PELI

TOIMINNALLINEN LÄHETYSNÄYTTELY NUORILLE

SISÄLLYS

NÄYTTELYN ESINELUETTELO

PELI

Pelaajat
Pelin ohjaaja
Pelin kesto
Sisältö
Hankittava peliä varten
Pelin tavoite
Alkuvalmistelut
Alkutilanne

PELAAMINEN

Kenian aarre
Pelin päättyminen
Pelin voittaminen

ESINEKUVAUKSET

Maasai-heimo
Kirkko
Koti
Koulu

TOIMINNOT

Maasai-heimo
Kirkko
Koti
Koulu

NÄYTTELYN ESINELUETTELO

KOULU

koulupuvut

2 kynää, 2 koetta

eväsrasia

vihko, Read with us-koulukirja, Chemshabongo-koulukirja

marmorikuulat

KOTI (kangas rekvisiittana)

luuta + kietaisuvaate (kanga)

puinen ugalikauha

saippua

kangasnukke + lapsi selässä

käsityöt: kampa, kisii-kivestä tehty muna, värikäs kori, rautalangasta tehty

moottoripyörä

puskaveitsi (panga)

KIRKKO

eläntaulu tekstillä

musisointiin: rumpu + kaksi muuta soitinta, nuorten laulukirja, maasai-kielinen

laulukirja + CD

kirjallisuus: Uusi testamentti ja Psalmit suahilin kielellä, Raamattulehtinen Maasai-kielellä, Matteuksen evankeliumi maasai- kielellä

lasten kirjat: Joosef-vihko, pyhäkoulukirja, maasai-satu

emalimuki

MAASAI-HEIMO

5 puueläintä

lehmän kello ja auton renkaista tehdyt sandaalit

koottava keihäs ja kilpi

maasaiden kaularenkaat, vyö ja rannekorut

2 pientä heimopukuista nukkea

MUUT (jaetaan edellisiin ryhmiin)

kuvasuurenoksia

maailmankartta

Kenian kartta

PELI

pelaajat:

Peliä pelataan 3-5 hengen joukkueissa. Joukkueita pelissä kannattaa olla kolme, tai enintään neljä, jotta oma vuoro tulee useammin, eikä peli käy tylsäksi.

pelin ohjaaja:

Peliin tarvitaan yksi henkilö ohjaajaksi. Hän tekee alkuvalmistelut ja perehtyy pelin sääntöihin. Pelin aikana ohjaaja neuvoa ryhmiä pelin etenemisessä, lukee esineisiin liittyvät toiminnot ja toimii pankkiirina. Ohjaaja toimii myös ajanottajana tai delegoi homman jollekin muulle.

pelin kesto:

Pelin kestoa voi säädellä ryhmän tarpeiden mukaan, mutta aikaa kannattaa varata ainakin tunti

sisältö:

näyttelyn esineet (katso esineluettelo)

nimilaput esineille/esineryhmille (kuori 6)

esinekuvaukset (kuori 7)

Toiminnot

näyteltävät lauseet (kuori 1)

sanapeli (kuori 2)

Lähetystyö-Alias (kuori 3)

anagrammit (kuori 4)

Tärkeitä asioita -laput (kuori 5)

täydennettävä lähetyskäsky (kuori 9)

Elizabethin kirje (kuori 10)

pelin rahat (kuori 8)

pelin ohjeet

hankittava peliä varten:

Raamattu

noppa

sekuntikello

cd-soitin

1-2 ämpäriä

kyniä ja paperia

(kankaita esineiden alle)

(vaihtoehtoiseen tehtävään liimaa, kartonki, saksia)

(vaihtoehtoiseen tehtävään pieni kivi, sanomalehti, muovipussi, narua, sakset)

pelin tavoite

Pelissä on kaksi tavoitetta

1. Löytää Kenian aarre
2. Ansaita mahdollisimman paljon shillingejä erilaisia tehtäviä hyvin suorittamalla

alkuvalmistelut (aikaa kannattaa varata tähän ainakin yksi tunti!)

(Pelaajat eivät saa olla mukana alkuvalmisteluissa.)

1. Peliä varten hankitaan edellisellä sivulla kohdassa Hankittava peliä varten mainitut asiat ja niihin liittyen:
 - laitetaan cd-levy valmiiksi soittimeen
 - laitetaan ämpäreihin vettä (ei paljon, ettei vesi pääse loiskumaan yli reunojen)
2. Näyttelyn esineet asetellaan pelitilaan neljään ryhmään (katso esineluettelo ja kuvat 1-4 liitteestä 5). Esineet voidaan laittaa pöytien päälle, sohvalle tai lattialle maton/kankaan päälle. Esineryhmien ei tarvitse olla kaukana toisistaan, noin 3-5 metrin etäisyys on sopiva. Parasta olisi sijoittaa esineryhmät huoneen nurkkiin. Pelitilaksi käy mikä tahansa riittävän iso huone/avoin tila, jossa liikkumiselle on myös tilaa.
3. Kun esineet on jaoteltu neljään pisteeseen, laitetaan jokaisen esineen viereen nimilappu ja esineiden alle oikea esinekuvaus (katso kuva 5 liitteestä 5)
4. Laitetaan esille pelissä käytettävät shillingit ja tehtäväkuoret.
5. Varmistetaan, että eväsrasian sisällä on kolme lappua, joihin on merkitty raamatunkohta

Alkutilanne

Jokainen ryhmä saa 300 shillinkiä aloitusrahaa

Kaikki ryhmät aloittavat matkansa kirkko-pisteeltä. Vuorojärjestys määrätään noppaa heittämällä. Suurimman silmäluvun saanut joukkue aloittaa.

Pelaaminen

Jokaisella vuorollaan ryhmä tekee seuraavat toiminnot

- heittää noppaa
- siirtyy myötöpäivään niin monta pistettä eteenpäin, kuin nopan silmäluku osoittaa. Koska pisteitä on vain neljä, tarkoittaa nopan silmäluku 4 sitä, ettei liikkua tarvitse, vaan ryhmä suorittaa toiminnot siinä missä olivat edelliselläkin kierroksella. Jos pisteen kaikki esineet on jo käyty läpi, jätetään se seuraavilla kerroilla pois laskuista.
- valitsee esineistä mieleisensä
- maksaa 100 shillinkiä ja lunastaa itselleen esineen alla olevan valkoisen kortin. Jos ryhmällä ei ole rahaa, voi kortin katsoa ilmaiseksi heittämällä nopalla 5 tai 6. Yhden valkoisen kortin alla on ohjeet Kenian aarteen löytämiseksi.
- lukee kortissa olevan tekstin ääneen
- suorittaa pelin ohjaajan kertoman esineeseen liittyvän toiminnon

Jos ryhmä on tienannut paljon rahaa, voi se ”lentää” suoraan haluamalleen pisteelle ilman nopan heittoa. Lentäminen maksaa 300 shillinkiä.

Esineisiin liittyy viisi erilaista toimintaa

- TEHTÄVÄ: Ryhmä suorittaa annetun tehtävän, mistä voi ansaita rahaa. Kaikista tehtävistä rahaa ei saa. Joihinkin esineisiin liittyvän tehtävän voi valita kahdesta eri vaihtoehdosta.
- BONUS-TEHTÄVÄ: Tähän tehtävään osallistuu vuorossa olevan joukkueen lisäksi muutkin joukkueet, tai yksittäisiä pelaajia muista joukkueista.
- ROSVO: Ryhmä menettää kaikki rahansa
- VUORON MENETYS: Ryhmä menettää yhden heittovuoron.

- KENIAN AARRE

Kenian aarre

Se ryhmä, joka valitsee koulu-pisteellä eväsrasian, löytää lapun alta tekstin: ”Onneksi olkoon, löysitte johtolangan Kenian aarteeseen. Pelin lopuksi avatkaa eväsrasia. Silloin saatte tietää mikä tämä aarre on ja mikä on sen arvo.” Peliä voidaan nyt jatkaa ihan normaalisti, jolloin tavoitteena on enää rahan kerääminen. Eväsrasiaan ei tässä tapauksessa vielä katsota, vaan siihen palataan pelin päätyttyä. Jos peli lopetetaan aarteen löytymiseen, voi ryhmä katsoa heti eväsrasian sisälle. Rasiasta löytyy kolme numeroitua lappua, joista jokaisessa on yksi raamatun kohta. Aarteen löytänyt ryhmä etsii kohdat Raamatusta ja lukee ne ääneen.

Pelin päättyminen

Peliä pelataan pääsääntöisesti niin kauan, kunnes joku ryhmistä löytää Kenian aarteen. Jos aarre löytyy jo pelin alussa, voidaan peliä jatkaa ja yhteisesti sopia jokin kellonaika, jolloin lopetetaan. Mahdollista on myös pelata kunnes kaikki esineet ja niihin liittyvät toiminnot on käyty läpi. Jos peliaika meinaa loppua ennen aarteen löytymistä, voidaan pelistä poistaa yksi tai kaksi esineryhmää. Mahdollisuus löytää aarre on näin ollen suurempi.

Pelin voittaminen

Pelissä ryhmillä on oikeastaan kaksi mahdollisuutta voittaa: keräämällä eniten rahaa tai löytämällä Kenian aarteen. Kun pelin lopuksi on käyty läpi aarteeseen liittyvät raamatunkohdat ja keskusteltu niistä, voidaan todeta ettei oikeassa elämässä ratkaise raha tai maalliset aarteet. Kallisarvoisin aarre, jonka ihmiset voivat omistaa, on usko Jeesukseen.

ESINEKUVAUKSET

KOULU

KOKEET JA KYNÄT

Kenialaisessa peruskoulussa opetetaan englannin ja suahilin kieltä, matematiikkaa, luonnontietoa, historiaa, yhteiskuntaoppia, uskontoa, äidinkieltä, kuvaamataittoa, liikuntaa ja maatalousoppia. Opetusta on viikossa 35–40 tuntia. Opetuskieli kaikissa kouluissa on englanti ja suahili. Vuodessa on kolme lukukautta ja jokaisen lopussa on valtakunnallisia kokeita, vähän niin kuin ylioppilaskirjoitukset. Lomakuukausia ovat huhtikuu, elokuu ja joulukuu.

KOULUKIRJAT JA VIHKO

Vuonna 2003 Keniassa tuli voimaan laki, jonka mukaan ilmainen peruskoulu alaluokilla kuuluu jokaiselle lapselle. Kuitenkin esimerkiksi koulupuku ja koulukirjat ovat usein maksullisia. Monet lapset opiskelevatkin ilman kirjaa.

Joka neljäs lapsi ei aloita koulua Keniassa. Syynä voi olla esimerkiksi köyhyys, pitkät välimatkat kouluihin ja sosiaaliset syyt.

EVÄSRASIA

Onneksi olkoon, löysitte johtolangan Kenian aarteeseen. Mutta mikä on tämä Kenian aarre ja mikä on sen rahallinen arvo? Se selviää pelin lopuksi kun kurkistatte eväsrasiaan.

KOULUPUVUT

Keniassa lapset ja nuoret käyttävät koulupukua. Koulupuvun värin määrää koulu. Kenialaisissa kouluissa oppilaita on liikaa ja opettajia liian vähän. Luokkakoot ovat erittäin isoja ja monet opettajat ovat epäpäteviä tai vähän koulutettuja.

Kouluttamalla kenialaisen nuoren opettajaksi, voi taata tuhansille kenialaisille lapsille mahdollisuuden parempaan koulunkäyntiin. Matongon opettajaseminaarista on valmistunut jo yli 1000 opettajaa Kenian luterilaisen kirkon tukemiin kouluihin.

MARMORIKUULAT

Välitunneilla on aikaa peleille ja leikille. Tyttöjen suosiossa on hyppynaruilla hyppiminen ja twistit. Kuulapelit on suosittuja niin tyttöjen kuin poikienkin keskuudessa. Vapaa-ajalla lasten voi nähdä leikkivän rautalangasta taitelluilla autoilla. Myös hylätyn renkaan vierittäminen kepin avulla on yleinen leikki.

KOTI

PUSKAVEITSI

Panga on Itä- ja Etelä Afrikassa käytettävä puskaveitsi. Se on hyvin yleinen työkalu paikallisten keskuudessa maalla ja kaupungissa. Pangaa käytetään esimerkiksi ruohon leikkaamiseen, oksien katkomiseen tai vaikka koulun pihan siistimiseen. Pangaa voidaan käyttää myös aseena. Poliisien nähden ei siis kannata kanniskella pangaa mukanaan missä sattuu.

SAIPPUA

Tällä saippualla tulee puhtaaksi niin, pyykit, astiat kuin ihokin. Naisten arkeen Keniassa kuuluu talousveden hakeminen. Tehtävä on usein myös jätetty lapsille. Kaivo antaa veden useimmille maaseudulla. Kaivo saattaa sijaita kaukaa kotoa, ja vedenhakumatka voi kestää tunninkin. Silti naiset kantavat veden isoissa kanistereissa päänsä päällä.

Puhtaan veden puute on suuri ongelma Kenialle, varsinkin maan länsiosissa. Puhdas vesi on tärkeä terveyden edistäjä. Se ehkäisee veden välityksellä tarttuvien tautien leviämistä ja näin vähentää lapsikuolleisuutta.

NUKKE

Koko Kenian väestöstä noin 16 prosenttia on hiv-positiivisia. Leviävä aids ja huonot elinolot ovat syynä suureen orpojen määrään. Keniassa orpoja arvioidaan olevan noin kaksi miljoonaa. Länsi-Keniassa tuetaan yli 500 orpoa Sleyin organisoiman kummitoiminnan rahoituksella. Orvot sijoitetaan sijaiskoteihin, yleensä sukulaisperheisiin. Koulutettu kirkon diakonissa vierailee sijaiskodeissa ja tarkistaa perheiden ja lasten hyvinvoinnin. Matongossa toimii vastaanottokoti lapsille, joita ei heti saada sijaiskoteihin.

Tuettavakseen voi ottaa myös lapsia maasai-alueelta. Credo-ohjelma tarjoaa turvaa ja koulutusta tytöille, jotka ovat paenneet kotoaan välttääkseen ympärileikkauksen tai pakkoavioliiton alaikäisenä. Ohjelmassa tyttöjen ja heidän perheidensä välillä järjestetään sovittelua, jonka ansiosta moni tyttö on voinut palata yhteisönsä jäseneksi.

Kummiksi voi ryhtyä myös kohteelle, esimerkiksi katulapsikoululle, orpokodille tai ystäväkouluille.

KÄSITYÖT

Monet kenialaiset ansaitsevat rahaa tekemällä käsitöitä ja myymällä niitä turisteille. Suomessa monet ihmiset osallistuvat lähetystyöhön käsitöitä tekemällä, esimerkiksi ku-

tomalla sukkia lähetyshyväisiin. Vapaaehtoisten tuki lähetykselle on äärimmäisen tärkeää. Mutta vaikka itsellä ei pysyisikään sukkapuikot kädessä, voi lähetyksen tekemiseen ja tukemiseen osallistua omalla tavallaan. Erilaisia paikkoja ja tapoja on useita: voisitko kutsua ihmisiä hengellisiin tilaisuuksiin, tai olla itse järjestämässä tilaisuutta, voisitko antaa ystävälle lahjaksi hengellistä musiikkia tai kirjallisuutta, voisitko ilahduttaa lähetysoikeiköitä lähettämällä heille kirjeen, voisitko ostaa pullapitkon lähetyshyväisistä tai laittaa rahan kolehtiin tai voisitko rukoilla lähetysoikeiköiden puolesta?

LUUTA JA KIETAISUVAATE

Keniassa kotityöt ovat usein tyttöjen ja naisten vastuulla. Monissa perheissä ajatellaan, ettei tyttöjä kannata kouluttaa, koska heidän ensisijainen tehtävänsä yhteiskunnassa on synnyttää lapsia ja olla perheenäitejä.

Kotitöitä tehdessään naiset suojaavat hameensa kangan avulla. Kanga on Itä-Afrikassa käytettävä värikäs kietaisuvaate. Jokaiseen kangaan on painettu ikään kuin kehykset ja kankaan alareunassa on yleensä jokin suahilinkielinen mietelause. Kangalle on kehitetty lukuisia käyttötarkoituksia. Sitä voi käyttää esimerkiksi huivina tai apuliinana lasten kantamisessa.

PUINEN UGALIKAUHA

Useat perheet Keniassa syövät vain yhden aterian päivässä. Ennen ruokailua on tärkeää pestä kädet, sillä ruoka syödään sormin. Kenialaiset syövät useimmiten maissijauhasta tehtyä puuroa, ugalia. Ugalia syödään oikean käden sormin ja sen avulla nostetaan kastiketta tai muhennosta suuhun. Ruoan jälkeen tarjoillaan juoma, joka on useimmiten teetä maidolla ja sokerilla.

KIRKKO

SOITTIMET JA LAULUKIRJAT

Kenialaiset ovat positiivista ja iloista kansaa. Ilo ja riemu näkyy myös jumalanpalveluksissa, joihin kuuluu olennaisena osana laulaminen ja tanssiminen.

ELÄINTAULU

Keniassa uskonto ei ole yksityisasia kuten Suomessa. Kristityt tunnustavat uskoaan avoimesti arkipäivän elämässä. Kristityn omistaman kaupan nimi voi olla esimerkiksi ”Jumalan armosta” tai Luther shop. Ihmiset ovat myös halukkaita oppimaan lisää Jumalasta ja kristinuskosta.

UUSI TESTAMENTTI JA PSALMIT SUAHILIN KIELELLÄ, RAAMATTULEHTINEN JA MATTEUKSEN EVANKELIUMI MAASAI-KIELELLÄ

Lähetystyössä on tärkeää huomioida paikallinen kulttuuri. Sanomaa Jeesuksesta tulee levittää niin, että ihmisten on helppoa ymmärtää se. Lähetystyöntekijöiden työn alku uudessa maassa kuluukin paikallisen kielen opettelussa. Kielen lisäksi opitaan samalla myös paljon kulttuurista.

Keniassa puhutaan yhteensä noin 60:tä kieltä. Kenian viralliset kielet ovat suahili ja englantia ja suurin osa ihmisistä puhuu jompaakumpaa näistä kielistä äidinkieltänsä lisäksi.

EMALIMUKI

Lähetystyöntekijät todistavat Jeesuksesta sanoin ja teoin. Julistusta ja ihmisten palvelua ei voi erottaa toisistaan.

Ei Ihmisen Poikakaan tullut palveltavaksi, vaan **palvelemaan** ja antamaan henkensä lunnaiksi kaikkien puolesta. (Evankeliumi Matteuksen mukaan 20:28)

JOOSEF-VIHKO, PYHÄKOULUKIRJA JA MAASAI-SATU

Keniassa on arviolta noin 250 000 katulasta ja katunuorta. Heillä ei useinkaan ole varaa käydä koulua, joten he viettävät suurimman osan ajastaan kadulla töitä tehden, esimerkiksi roskia keräten ja myyden tai autoja pesten. Mahdollisuudet kolutukseen, terveyspalveluihin ja työhön ovat vähäiset. Poistaakseen nälän ja kurjuuden tunnetta ja paetakseen katuelämän kovaa todellisuutta katulapset ja -nuoret alkavat usein käyttää huumeita, erityisesti haistella liimaa.

Sleyn yhteistyökirkon projekti Fikisha Kenya auttaa näitä Nairobin slummien nuoria. Ohjelman näkynä on palauttaa poikien elämä raiteilleen kokonaisvaltaisesti ja tuoda toivoa välittämällä Jeesuksen rakkautta. Katupojat kokoontuvat kirkolle kolmena päivänä viikossa. Tapaamisissa rukoillaan, lauletaan, tanssitaan, kuullaan raamattuopetusta ja keskustellaan sen pohjalta, sekä käydään läpi 12 askelta huumeista irti pääsemiseen. Pojat saavat myös lämpimän ruuan. Projekti on saanut alkunsa seurakunnan nuorten halusta tavoittaa slummien kodittomia nuoria.

MAASAI-HEIMO

HEIMOPUKUISET PIKKUNUKET

Lähetystyössä on tärkeää mennä sinne, missä on vähän kristittyjä, kuten maasaiheimon alueelle. Näillä alueilla on kuitenkin ihmisiä, jotka puhuvat pelkästään omaa heimokieltään. Myös kaupungeissa on paljon lapsia ja vanhuksia, jotka eivät puhu englantia tai suahilia. Silloin lähetystyöntekijä saa käyttää luovuuttaan asiansa esittämiseksi.

KILPI JA KOOTTAVA KEIHÄS

Maasait tunnetaan yleisesti rohkeina ja uskollisina satureina keihäineen ja kilpineen. Vaikka nykyään sotilaita tarvitaan enää hyvin harvoin sotimiseen, tulee kaikista miehistä tietyksi ajaksi elämästään satureita. Ennen soturiksi tuloaan maasaimiehet joutuivat perinteisesti todistamaan rohkeutensa tappamalla leijonan. Nykyään se on harvinaista.

KAULARENKAAT, VYÖ JA RANNEKORUT

Maasait ovat tunnettuja värikkäistä helmikoruistaan. Maasa-inaiset tekevät Intiasta peräisin olevista helmistä leveitä kaulakoruja. Niiden muoto kertoo, mihin klaaniin nainen kuuluu. Koruja käyttävät niin naiset kuin miehetkin. Niitä pidetään kaulassa ja korvissa sekä ranteiden ja nilkkojen ympärillä.

Lähes kaikki maasait ajavat päänsä kaljuksi. Vain pienillä lapsilla, nuorilla satureilla sekä naisilla, jotka eivät saa lapsia, on pitkät hiukset.

LEHMÄN KELLO JA AUTON RENKAASTA TEHDYT SANDAALIT

Maasai-miehet käyttävät usein jalkineina vanhoista autonrenkaista tehtyjä kierrätyssandaaleja. Maasait ovat paimentolaiskansaa, ja heidän kulttuurinsa perustuu ennen kaikkea nautakarjaan. Joskus maasait joutuvat jättämään majansa kuivuuden takia. Silloin he lähtevät karjansa kanssa vaeltamaan kohti rehevämpää seutua. Matkalla voi nälkä ja jano yllättää. Silloin maasait tekevät nuolella reiän lehmän kaulavaltimoon ja valuttavat siitä verta juotavaksi. Pieni haava lehmän kaulavaltimossa paranee nopeasti itsestään.

PUUELÄIMET

Kenian suosituin nähtävyys on kansallispuisto Masai Mara. Tämä luontodokumenteistakin tunnettu suuri savannialue sijaitsee päiväntasaajan tuntumassa ja se ulottuu naapurimaa Tansaniaan. Masai Maran alue on koko Afrikan parhaita paikkoja nähdä paljon erilaisia eläimiä lyhyessä ajassa.

Masai Marassa vierailevien turistien tavoitteena on nähdä ns. big five -ryhmään kuuluvat viisi eläintä.”Viisi suurta” -käsitteen keksivät valkoiset metsästäjät. Näiden viiden eläimen kaataminen oli heille eräänlainen miehuuskoe.

TOIMINNOT

KOULU

KOKEET JA KYNÄT

TEHTÄVÄ:

Testatkaa, miten pärjäisitte ekaluokkalaisten valtakunnallisessa kokeessa. Vastatkaa uskonnon kokeen ympyröityihin kysymyksiin. Jos saatte oikein 6/8 tai 7/8 ansaitsette 100 shillinkiä. Jos saatte kaikki oikein ansaitsette 300 shillinkiä.

Vastaukset: 35: Jeesus herätti kuolleista **kolme** ihmistä (tai + itsensä, eli **4**) 36: Samuelin vanhemmat olivat Hanna ja **Elkana** 38: Meidät kaikki luotiin Jumalan **kuviksi** 40: **Benjamin** ei ollut yksi Jeesuksen opetuslapsista 41: **Abraham** halusi uhrata ainoan poikansa 43: Jeesus oli haudattuna **kolme** päivää 44: **Jeesus** antoi opetuslapsille 2 kalaa ja 5 leipää 49: Jeesus paransi **Pietarin** anopin

MARMORIKUULAT

TEHTÄVÄ (VAIHTOEHTO 1)

(Tehtävän suorittamiseen tarvitaan n. euron kolikon kokoinen pyöreä kivi, sanomalehti ja muovipussi, sekä narua.)

Keniasta Suomeen muuttanut juoksija ja kirjailija Wilson Kirwa kertoo lapsuudestaan:

Olen pelannut jalkapalloa ihan pienestä saakka. Itse pallot olivat lapsuudessani arvokkaita esineitä. Ylä-asteella koulussa pelattiin oikealla jalkapallolla. Mutta silloin kun pelasimme iltaisin kylän hiekka-aukiolla, käytimme itse tekemäämme palloa. Jalkapallon pystyy tekemään muovipusseista, jotka sidotaan palloksi narulla. Näillä palloilla pystyi ihan hyvin pelaamaan. Naru kesti kerrallaan kolmesta neljään viikkoon.

Me emme harmitelleet, että meillä ei ollut kunnollisia nahkajalkapalloja. Kaikkeen sopeutuu. Me olimme todella luovia lapsia ja rakensimme itse kaiken. Pelasimme ilman kenkiä, ja maalit merkittiin kahdella kivellä. Suomessa lapsille ostetaan aina uusi lelu, kun vanha menee rikki. Minusta suomalaislapsia kannattaisi opettaa luovaan leikkimiseen. Jos kaikki tehdään aina lapselle valmiiksi, niin hänen voi olla vaikea keksiä ratkaisuja aikuisena, kun vastaan tulee haasteita.

Wilson Kirwa

Valmistakaa pieni oma versionne kenialaisesta kierrätyspallosta. Aikaa tehtävän suorittamiseen on seuraavaan heittovuoroonne asti. Onnistuneesta pallosta ansaitsette 300 shillinkiä.

BONUS-TEHTÄVÄ (VAIHTOEHTO 2)

Kenialaisissa kuulapeleissä kuula lennätetään eteenpäin keskisormen avulla. Eli näin: Jos olet oikeakätinen, laita vasemman käden sormen päät maata vasten. Laita sitten vasemmalla kädellä kuula oikean käden keskisormen alle ja taivuta sormea itseäsi päin niin paljon kuin mahdollista. Päästä sitten irti sormesta ja kuulasta. Kun tekniikka on oikea, lentää kuula eteenpäin useita metrejä

Harjoitelkaa kuulan ”työntöä” keskisormen avulla seuraavaan heittovuoroonne asti. Haastakaa sitten jokaisesta ryhmästä yksi pelaaja kuulan työntöön. Jos joku teidän ryhmästä saa kuulan menemään pisimmälle, voitatte 200 shillinkiä. Jos pisimmän tuloksen saa toisen ryhmän henkilö, ansaitsee voittaja omalle ryhmälleen 100 shillinkiä.

KOULUPUVUT**TEHTÄVÄ:**

Mistä en luopuisi? Valitkaa lapuilla olevista asioista ensin viisi, sitten kolme luovuttamattominta asiaa.

Pohdintaa

Mitä ajattelet koulusta? Tuntuuko se enemmän velvollisuudelta vai etuoikeudelta?

Miltä sinusta tuntuisi, jos ystäväsi kävisivät koulussa, mutta sinun täytyisi hoitaa pienempiä sisaruksia ja tehdä kotitöitä?

KOULUKIRJAT JA VIHKO

TEHTÄVÄ

- Lukekaa ääneen 19-vuotiaan opettajaksi haluavan Elizabethin kirje opettajaseminaarin rehtorille.
- Keksikää seuraavaan heittovuoroonne mennessä miten voisitte kerätä rahaa ja auttaa Elizabethia suorittamaan opintonsa loppuun. Suunnitelkaa rahankeruutempaus, jossa pääsette käyttämään omia kykyjänne. Ansaitsette ideasta 300 shillinkiä.

EVÄSRASIA

Kun aarteen voittanut ryhmä on lukenut eväsrasian sisältä löytyneet raamatunkohdat (Jo. 3:16, Matt. 6:19-20; 2. Kor. 4:7), voidaan yhdessä miettiä seuraavia kysymyksiä:

Mitkä asiat ovat sinun aarteitasi?

Mitä aarteita voi koota taivaaseen?

Mikä on kallisarvoisin aarre, jonka ihminen voi omistaa?

Uskon aarre on meillä Raamatun mukaan saviastioissa. Minkälaisia ovat saviastiat? (Ovatko ne kestäviä vai helposti särkyviä?)

Jumala tietää, että me ihmiset olemme heikkoja. Miksi hän silti haluaa meidät työtoverikseen viemään evankeliumia eteenpäin?

KOTI

PUSKAVEITSI

ROSVO

Suomessa olemme tottuneet siihen, että poliiseihin voi luottaa ja että heidän toimintansa on oikeudenmukaista. Näin ei ole Keniassa. Keniassa oikeuteen joutuu pienimmistäkin rikoksista. Oikeuteen menemisen voi kuitenkin välttää antamalla poliisille rahaa.

Poliisi pysäytti teidät ja väitti, että ajatte ylinopeutta. Poliisilla ei ole asiasta todisteita, mutta joudutte oikeuteen, ellette maksa itseänne ulos tästä tilanteesta. Annatte poliisille rahat ja pääsette jatkamaan matkaa.

LUUTA JA KIETAISUVAATE

Lähetystyöntekijöiden työhön kuuluvat myös kotimaan kaudet. Silloin lähetystyöntekijät tulevat Suomeen kertomaan oman työnsä kuulumisista. He vierailevat nimikkoseurakunnissaan ja esimerkiksi kouluissa.

TEHTÄVÄ

Olette tulleet Keniasta Suomeen kotimaan kaudelle ja vierailette alakoulussa kertomassa työstänne ja Keniasta. Esittelette lapsille Kangaa ja sen eri käyttömahdollisuuksia.

Keksikää mahdollisimman monta erilaista käyttötarkoitusta kangalle. Vain mielikuvitus on rajana, eli ideanne voivat olla hassujakin. Aikaa ideointiin on yksi minuutti. Jokaisesta uudesta ideasta ansaitsette 50 shillinkiä.

KÄSITYÖT

TEHTÄVÄ

Saitte kirjeen Suomesta. Kirjeen ovat kirjoittaneet erään seurakunnan vapaaehtoiset lähetystyön tukijat. Kirjeessä he kertovat erilaisista tavoista, joilla he ovat keränneet rahaa lähetystyölle. He mainitsivat myös muistavansa työtänne rukouksin. Olette iloisia, sillä teidänkään työ ei olisi mahdollista ilman näitä ihmisiä, jotka haluavat antaa omastaan. Lähtijöiden lisäksi tarvitaan myös lähettäjiä.

Kirjeessä mainittiin erilaisia tapoja kerätä rahaa lähetystyölle, mutta sanojen kirjaimet olivat menneet sekaisin. Selvittäkää mitä ovat nämä lähetystyön vapaaeh-

toistoiminnan muodot. Aikaa tehtävän suorittamiseen on yksi minuutti. Jokaisesta oikeasta sanasta saatte 50 shillinkiä.

vastaukset:

etsijä myy = myyjäiset, riipi = piiri, suolan = lounas, erkit = retki, kuppaa = kauppa, lieri = leiri, tuli susia = tilaisuus, korpit puri = kirpputori, asking true = tukirengas

PUINEN UGALIKAUHA

Vieraanvaraiset kenialaiset tarjoavat usein lähetystyöntekijöille teetä tai ruokaa. Välillä voi käydä niin, että muistoksi ruokailusta iskee vatsatauti. Muitakin huonoja sattumuksia mahtuu lähetystyön arkeen. Onneksi lähetystyöntekijöillä on paljon esirukoilijoita.

TEHTÄVÄ

Lähetystyöntekijät lähettävät säännöllisesti työnsä kuulumisia Suomeen. Kirjeen loppuun kirjataan rukousaiheita.

Keksikää vähintään kolme lähetystyöstä nousevaa asiaa, jonka puolesta haluatte rukoiltavan. (Aiheet kirjataan ylös ja niiden puolesta rukoillaan pelin lopuksi.)

SAIPPUA

BONUS-TEHTÄVÄ: Vedenkantoviesti

tarvikkeet:

kaksi ämpäriä, joissa on vettä (vettä ei kannata laittaa paljon, jos ollaan sisätiloissa)

Vedenkantoviesti: Kokeilkaa, miten teiltä sujuu veden kantaminen pään päällä. Teidän ryhmänne kilpailee toista joukkuetta vastaan, joka muodostuu muista ryhmistä valituista jäsenistä (joukkueissa yhtä monta henkilöä). Annetusta merkistä kummankin joukkueen yksi jäsen kerrallaan kiertää pelitilaan merkityn

paikan vesiastia päänsä päällä ja tuo astian seuraavalle joukkueoverille. Voittajajoukkue on se, jonka viimeinen jäsen ylittää ensimmäisenä lähtöviivan.

Jos ämpäreitä on käytettävissä vain yksi, suorittavat joukkueet tehtävän erikseen. Suorituksista otetaan aika ja nopeampi joukkue voittaa.

Jos tehtävän valinnut joukkue voittaa, ansaitsevat he 300 shillinkiä. Jos muista ryhmistä koottu joukkue voittaa, saavat kaikki ryhmät 100 shillinkiä (myös tehtävän hävinnyt joukkue).

Pohdintaa:

Vesijohtovesi suoraan hanasta saatuna on meille suomalaisille itsestäänselvyys. Emme aina muista olla Jumalalle kiitollisia tällaisista arkisista asioista. Miettikää, mistä muista asioista me suomalaiset voimme kiittää Jumalaa.

KIRKKO

**UUSI TESTAMENTTI SUAHLIN KIELELLÄ SEKÄ RAAMATTULEHTINEN
JA MATTEUKSEN EVANKELIUMI MAASAI-HEIMON KIELELLÄ**

TEHTÄVÄ: suahili-suomi -sanapeli

Etsikää suomenkielisille sanoille Suahilinkieliset vastineet. Jos saatte oikein vähintään 15 paria, ansaitsette 300 shillinkiä.

Vinkki: Kenia on ollut Englannin siirtomaa joten monet suahilinkieliset sanat muistuttavat englanninkielisiä sanoja.

Vastaukset:

viikko = wiki, kakku = keki, lääkäri = daktari, kahvi = kahawa, sukat = soksi, sininen =

buluu, polkupyörä = baiskeli, koulu = shule, ananas = nanasi, posti = posta, pankki = benki, pippuri = pilipili, sokeri = sukari, makkara = soseji, äiti = mama, minä = mimi, leijona = simba, kana = kuku

JOOSEF-VIHKO, PYHÄKOULUKIRJA JA MAASAI-SATU

BONUS-TEHTÄVÄ

Fikisha projekti sai alkunsa nuorten ideasta ja halusta auttaa niitä, joita muut eivät auta. **Miettikää yhdessä muiden ryhmien kanssa, ketkä voisivat olla Suomessa niitä, jotka jäävät syrjään yhteiskunnassa ja joista muut eivät välitä. Mitä te voisitte tehdä seurakunnassa näiden ihmisten auttamiseksi?**

SOITTIMET JA LAULUKIRJAT

BONUS-TEHTÄVÄ

Tanssikaa, soittakaa ja iloitkaa maasaimusiikin tahtiin. Haastakaa muut ryhmät mukaan iloiseen meininkiin. Kenialaishenkisin ryhmä, eli se, joka tanssii iloisimmin, voittaa 200 shillinkiä.

HEIMOPUKUISET PIKKUNUKET

TEHTÄVÄ

Valitkaa omasta ryhmästänne henkilö/ henkilöt, jotka esittävät annettuja lauseita pantomiimina, eli näytellen ilman ääntä. Muut ryhmän jäsenet arvaavat lauseen sisällön, eli vastauksen ei tarvitse olla sanasta sanaan oikein. Aikaa tehtävän suorittamiseen on yksi minuutti. Jokaisesta oikein arvatusta lauseesta ryhmänne ansaitsee 50 shillinkiä.

EMALIMUKI

Lähetystyö on usein niin kokonaisvaltainen osa elämää, että lähetystyöntekijöiden on vaikeaa erottaa työ ja vapaa-aika toisistaan. Jos paikalliset seurakuntalaiset tietävät missä lähetystyöntekijät asuvat, voi kodin portilla olla usein ihmisiä pyytämässä apua erilaisiin ongelmiinsa. Lähetystyöntekijöillä on silti oikeus vapaa-päiviin ja lomiin. **Päätättekkin lähteä viettämään vapaapäiviänne Kenian rannikolle Mombasaan. Paratiisirannalla voitte unohtaa työasiat hetkeksi. Nauttikaa, olette lomanne ansainneet. Lomaillessanne menetätte yhden heittovuoron.**

Pohtikaa kaikki ryhmät yhdessä, miten emalimuki voisi liittyä lähetystyöhön. (esimerkiksi ruoka-apu, lähetystyöntekijät voivat rakennuttaa kaivon paikkaan, jossa veden saanti on hankalaa, orpolapsia tukemalla voi mahdollistaa ruoan ja juoman lapselle..)

MAASAI-HEIMO

PUUELÄIMET

TEHTÄVÄ

1. Tunnistakaa eläimet. Ansaitsette 50 shillinkiä/oikein arvattu eläin.

oikea vastaus: norsu, sarvikuono, leopardi, leijona ja virtahepo

2. Mikä näistä eläimistä on vaarallisin ihmiselle? Oikeasta vastauksesta ansaitsette 50 shillinkiä.

Oikea vastaus: virtahepo. Virtahevot viettävät päivät vedessä pulikoiden ja nukkuen. Öisin ne nousevat maalle syömään heinää. Virtahevon ja veden väliin ei silloin kannata eksyä. Virtahevot ovat luonteeltaan aggressiivisia ja voivat helposti kaataa veneen tai tallata ihmisen jalkoihinsa.

Keniassa ihmiselle vaarallisin eläin ei kuitenkaan ole suurpeto vaan malarialoista kantava hyttynen. Siltä ei ole turvassa kukaan. Onneksi malariaa vastaan voi suojautua ottamalla rokotteen.

3. Mikä näistä eläimistä ei oikeasti kuulu big five -ryhmään? Oikeasta vastauksesta ansaitsette 50 shillinkiä.

Oikea vastaus: virtahepo. Virtahevon tilalla kuuluisi olla puhveli. Viisi suurta on siis leijona, norsu, sarvikuono, leopardi ja puhveli.

LEHMÄN KELLO JA AUTON RENKAISTA TEHDYT SANDAALIT

Lähetystyöntekijät joutuvat matkustamaan usein pitkiäkin matkoja eri heimojen luokse. Tiet ovat Keniassa pääosin huonoja, joten autot joutuvat koetukselle kuoppaisilla ja mutaisilla teillä.

Tällä kertaa teillä kävi huono tuuri: autostanne puhkesi rengas. Onneksi ei vielä ehtinyt tulla pimeää ja teillä on mukanne vararengas. Rengasta vaihtaessanne menetätte yhden heittovuoron. Varokaa maantierosvoja!

KILPI JA KOOTTAVA KEIHÄS

Lähetystyöntekijät joutuvat usein turhautumaan ja uupumaan työssään kaukana kotoa. Kaikkien vaikeuksien ja ongelmien keskellä he saavat rohkaisua Raamatusta, esimerkiksi Matteuksen evankeliumin lähetyskäskestä. Lähetystyö ei ole ihmisten keksintö, vaan se on Jumalan tahto ja hänen suunnitelmaansa. Kristityt eivät ole siis omalla asiallaan lähetystyötä tehdessään, vaan Jumalan lähettäminä. Jumala on kutsunut juuri sinut ja minut, meidät vajavaiset ihmiset, työtoverikseen

TEHTÄVÄ

Täydentäkää Matteuksen lähetyskäskeyn puuttuvat kohdat. Oikein suoritettusta tehtävästä ansaitsette 300 shillinkiä.

LIITE 4: Pelien tehtäviä

Tarina Upendosta

Pienessä kylässä Keniassa asuu kymmenvuotias tyttö nimeltään Upendo. Nimi tarkoittaa suomeksi rakkautta. Upendon äiti herättää aamulla tyttärensä. ”Herää Upendo, on aika lähteä kouluun.”

Upendo asuu pienessä savimajassa äitinsä, kolmen sisaruksensa ja viiden serkkunsa kanssa. Upendon serkkujen äiti kuoli Upendon ollessa kolmevuotias. Nyt serkut ovat kuin sisaruksia Upendolle. Upendon isä työskentelee kaukana kaupungissa ja lähettää rahaa Upendon äidille. Joskus kun isä on kerännyt paljon rahaa, pääsee hän käymään kotona.

Upendo pukee mekon nopeasti päälleen, sillä aamulla on viileää. Äiti keittää majan ulkopuolella maissijauhoista tehtyä puuroa, ugalia. Upendo syö puuron käsin ja juo makeaa teetä. Sitten hän lähtee kouluun.

Upendon koulumatka kestää vähän yli tunnin. Upendo jaksaa kävellä matkan joka päivä, sillä hän tietää olevansa onnekas päästessään kouluun. Upendon äidillä ei ollut rahaa ostaa Upendon isosiskolle koulupukua, joten isosisko on päivät äidin apuna kotona.

Upendon koulupäivä alkaa hänen lempiaineensa, eli matematiikan opiskelulla. Upendolla ei ole omia koulukirjoja joten hän katsoo opettajan lainaamasta kirjasta yhdessä vierustovereidensa kanssa ja kopioi laskut vihkoonsa. Tunnin päätteeksi opettaja antaa laskutehtäviä läksyksi. Upendo merkitsee nekin tarkasti vihkoon.

Välitunneilla Upendo leikkii hippaa luokkatovereidensa kanssa ja seuraa poikien jalkapallo-ottelua. Upendon koulussa oppilaat saavat ruoan. Tänäpäin syödään riisiä ja papuja.

Iltapäivällä, kun aurinko on jo kiivennyt korkealle, Upendo palaa koulusta.

Äidin valmistaman ruoan jälkeen Upendo auttaa tiskaamisessa. Äiti on hakenut

vettä kaivolta kilometrin päästä. Veden kanssa on oltava tarkka. Tiskaamiseen voi käyttää vain yhden litran vettä, että vesi riittää myös iltapesuun. Illalla Upendo tekee läksyt ja leikkii sisarustensa ja serkkujensa kanssa.

Tärkeitä asioita -laput

RUOKA

KOULUTUS

PUHDAS VESI

TERVEYDENHOITO

PUHDAS LUONTO

PERHE

KÄNNYKKÄ

TURVALLISUUS

TIETOKONE

Näyteltävät lauseet: Koululaiset ja nuoret

Jumala rakastaa sinua.

Onko sinulla nälkä?

Pidän laulamisesta.

Onko täällä leijonia?

Minä rukoilen sinun puolestasi.

Onko hänen jalkansa kipeä?

Lähetystyö-*Alias: koululaiset*

JEESUS

KIRKKO

PÄÄSIÄINEN

LÄHETYSTYÖ

VIRSIKIRJA

PAPPI

RISTI

RUKOUS

RAAMATTU

SYNTI

Lähetystyö-*Alias: nuoret*

JEESUS

KIRKKO

PÄÄSIÄINEN

KRISTITTY

ARMO

VIRSIKIRJA

JOULU

PYHÄKOULU

EHTOOLLINEN

RISTI

PAPPI

RAAMATTU

JUMALA

KASTE

LÄHETYSTYÖ

ALTARI

SYNTI

PYHÄ HENKI

KOLEHTI

RUKOUS

DIAKONIA

KYMMENEN KÄSKYÄ

nuoret: anagrammit

lähetys_____	etsijä myy
lähetys_____	riipi
lähetys_____	suolan
lähetys_____	erkit
lähetys_____	kuppaa
lähetys_____	lieri
lähetys_____	tuli susia
lähetys_____	korpit puri

lähetystyöntekijän _____ asking true

Täydennettävä lähetyskäsky

MINULLE ON ANNETTU _____

TAIVAASSA JA MAAN PÄÄLLÄ. MENKÄÄ
SIIS JA TEHKÄÄ _____

MINUN OPETUSLAPSIKSENI:

_____ HEITÄ _____ JA

_____, JA _____

NIMEEN JA _____ HEITÄ
 NOUDATTAMAAN KAIKKEA, MITÄ MINÄ
 OLEN KÄSKENYT TEIDÄN NOUDATTA.
 JA KATSO, _____
 _____ KAIKKI PÄIVÄT MAAILMAN
 LOPPUUN ASTI (MATT 28:18-20).

Elizabethin kirje opettajaseminaarin rehtorille

"Nimeni on Elizabeth Sointa, olen 19-vuotias. Olen kotoisin Kajiadon maasaialueelta. Olen luterilaisen seurakunnan jäsen.

Peruskoulun kävin Oltepesin koulussa. Kun olin neljännellä luokalla, peruskoulusta tuli ilmainen. Se auttoi minua käymään peruskoulun loppuun, vaikka vuoden 2005 kuivuus tappoi kaikki eläimemme, jotka olivat perheemme ainoa tulonlähde. Suoritin peruskoulun loppuun 2006.

Sain kutsukirjeen Noonkopirin lukioon, mutta minulla ei ollut rahaa koulumaksuihin. Onneksi minut hyväksyttiin tiettyyn projektiin, joka maksoi koulumaksuja maasaityöille. Niin onnistuin käymään lukion loppuun. Lukiossa olin aktiivinen jalkapalloilija ja Science klubin jäsen.

Lukion jälkeen minulla ei ollut mahdollisuutta jatkaa opintojani, mutta olin opettajana esikoulussa lähellä kotiani.

Nyt olen Matongon opettajaseminaarissa ja toivon, että voin valmistua opettajaksi. Koen kiitollisuutta Jumalalle tästä opiskelumahdollisuudesta ja rukoilen, että voisin saada sponsorin maksamaan opiskeluni.

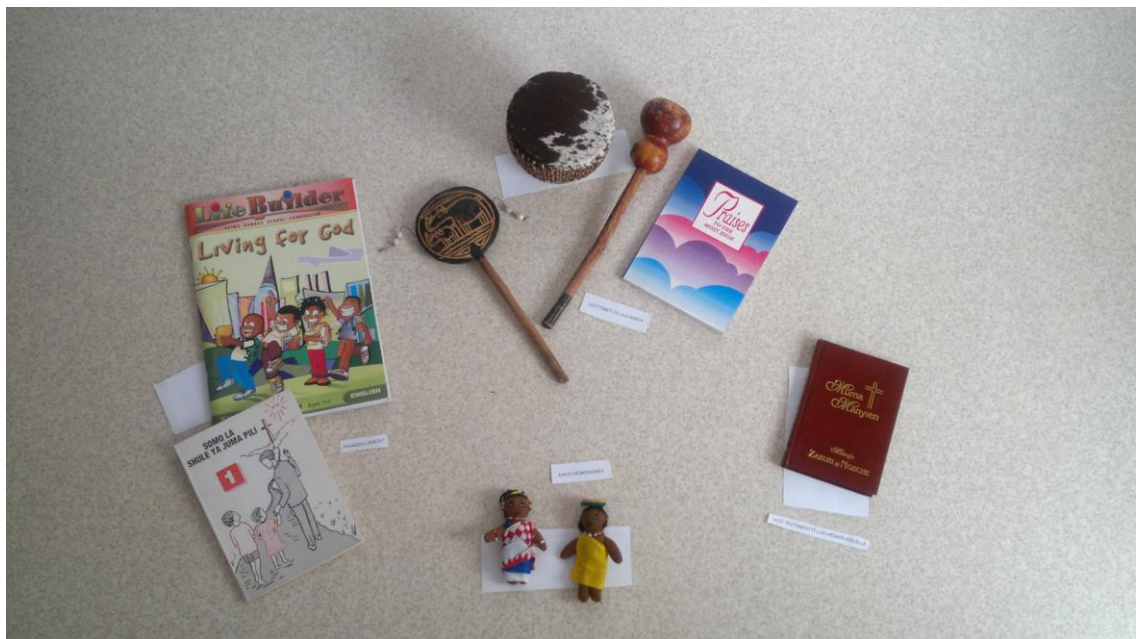
Elizabeth"

LIITE 5: Kuvia

KUVA 1: Koulu

KUVA 2: kirkko

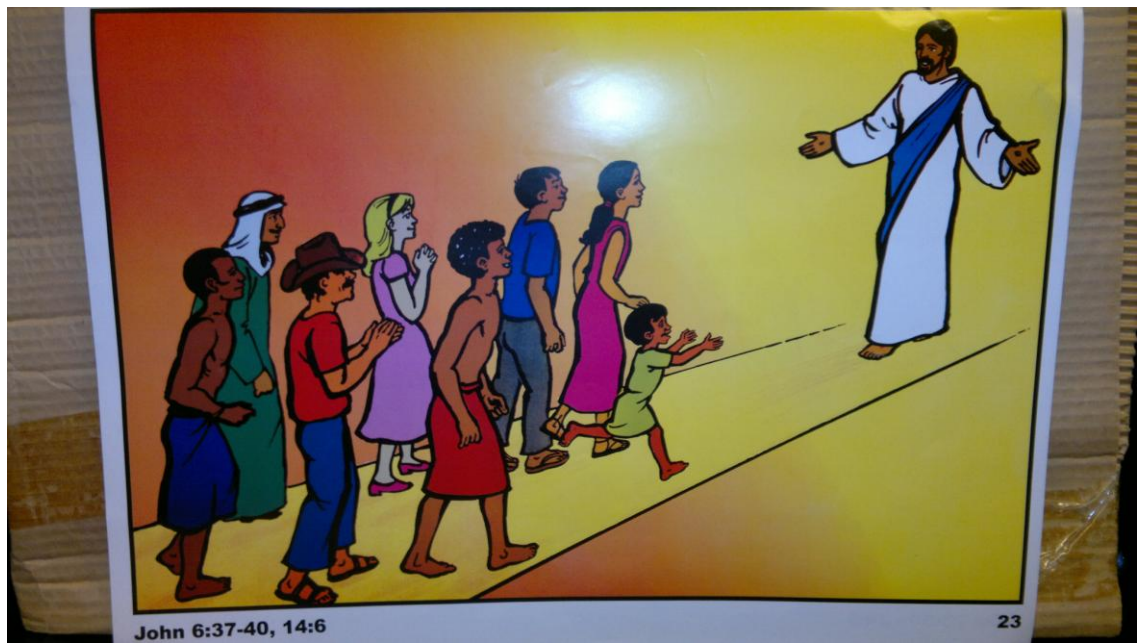
KUVA 5

KUVA 6: sanapeli

KUVA 7

LÄHTEITÄ

Pelastakaa lapset ry. i.a. Kenia. Viitattu 31.8.2012.

<http://www.pelastakaalapset.fi/toiminta/kansainvaliset-ohjelmat/missa-toimimme/ita-afrikka/kenia/>

Pelasta maailma 2009. Kansaivälisyyskasvatusta Film café -menetelmällä. Ohjaajan ja opettajan materiaali.

Punainen risti i.a. Kenia. Viitattu 31.8.2012. <http://www.punainenristi.fi/node/2033>

Reilu kauppa. Viitattu 28.8.2012

<http://www.reilukauppa.fi/meista/blogi/jalkapallon-pelaaminen-tuo-toivoa-kehitysmaiden-lapsille/julkaisu>.

Suomen suurlähetystö, Nairobi 2010. Kenian väestö kasvaa miljoonalla ihmisellä vuodessa. Viitattu

31.8.2012.<http://www.finland.or.ke/public/default.aspxcontentid=201149&nodeid=32134&contentlan=1&culture=fi-FI>

Taksvärkki ry. Katulapset. Viitattu 28.8.2012

<http://www.taksvarkki.fi/kenia/kenia.php?cat=2&lang=fi>